

REPUBLIKA HRVATSKA
BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA
OPĆINA VELIKA KOPANICA
Ulica Vladimira Nazora 1, 35 221 Velika Kopanica

STRATEGIJA

RAZVOJA OPĆINE VELIKA KOPANICA

2016. – 2020.

Velika Kopanica, 2016.

Sadržaj:

1	Riječ načelnice	3
2	Osnovna analiza stanja	4
2.1	Administrativne značajke	4
2.2	Demografske značajke	5
2.3	Prirodne značajke	10
2.3.1	Reljef	10
2.3.2	Vrste tla i poljoprivredna zemljišta	11
2.3.3	Šume	16
2.3.4	Vode	17
2.3.5	Klima	18
2.4	Infrastruktura	18
2.4.1	Prometna infrastruktura	18
2.4.2	Kanal Dunav -Sava	23
2.4.3	Vodoopskrba i odvodnja otpadnih voda	24
2.4.4	Energetski sustav	24
2.5	Gospodarstvo	26
2.5.1	Poljoprivreda	31
2.5.2	Turizam	34
2.6	Društveni razvoj zajednice	38
2.6.1	Obrazovanje	38
2.6.2	Zdravstvo	41
2.6.3	Aktivnost i izvori prihoda stanovnika, nezaposlenost	41
2.7	Institucionalni okvir i finansijski izvori za upravljanje razvojem	44
3	Strategija – uvodne postavke	47
3.1	SWOT analiza područja	48

3.2	Razvojna vizija.....	49
3.3	Strateški razvojni ciljevi.....	49
3.4	Razvojni ciljevi, mjere, očekivani rezultati s cijanim skupinama i indikatorima	52
3.4.1	Razvojni cilj 1	52
3.4.2	Razvojni cilj 2	55
3.4.3	Razvojni cilj 3	57
3.4.4	Razvojni cilj 4	59
3.4.5	Horizontalni strateški ciljevi.....	61
3.5	Utjecaj provedbe strategije na okoliš	61
3.6	Usklađenost strateških ciljeva Općine s ciljevima EU, nacionalnim i regionalnim strateškim razvojnim ciljevima.....	61
3.7	Baza projektnih ideja/prioritetni projekti.....	63
3.7.1	Struktura i sadržaj Baze projektnih ideja	64
3.7.2	Kriterij za odabir razvojnih projekata	65
3.7.3	Strateški prioritetni razvojni projekti/programi (sažetak)	65
3.8	Provedbeni mehanizmi	71
3.9	Institucionalni okvir za provedbu	72
3.10	Financiranje.....	73
3.11	Praćenje i vrednovanje	74
4	Dodaci	76
4.1	Izvadak (sažetak) iz Baze projektnih ideja.....	76

1 Riječ načelnice

Poštovani stanovnici,

pred vama je Strategija razvoja Općine Velika Kopanica za razdoblje 2016. - 2020. godine koja želi svim stanovnicima Općine, potencijalnim investitorima i donatorskim institucijama te široj zainteresiranoj javnosti, na sažet i jasan način, pokazati planirane smjernice razvoja temeljene na našim prednostima i mogućnostima. Strategiju razvoja Općine Velika Kopanica ne trebamo promatrati kao zatvoren, statican dokument. Ona je skup smjernica koje nas vode održivom razvoju do 2020., odnosno do 2023. godine, sukladno Europskom programskom razdoblju 2014.-2020. Ona je temeljni razvojni dokument podložan promjenama koje ovise o mogućnostima i izvorima sufinanciranja razvojnih projekata našeg područja te dinamično odgovara izazovima ostvarenja razvojnih ciljeva regionalne, nacionalne i europske razine. Strategija identificira glavne smjerove dugoročnog razvoja Općine koji će omogućiti temelj za pripremu godišnjih akcijskih i financijskih planova odnosno izradu i realizaciju konkretnih razvojnih projekata.

Dugoročno razdoblje koje Strategija obuhvaća primarno je usklađeno s trenutno dominantnim vremenskim okvirom za strateško planiranje/programiranje u Republici Hrvatskoj, odnosno u Europskoj uniji, kako bi se na taj način osigurala što veća povezanost i usuglašenost sa strateškim/programske dokumentima viših razina, čijim strateškim razvojnim ciljevima doprinosi i realizacija ovog dokumenta. To bi značilo da, u okviru razdoblja za koje je ova Strategija donesena, trebamo kontinuirano vrednovati sve njene elemente (strateške ciljeve, prioritete i mјere), odnosno preispitivati njenu opću vjerodostojnost u skladu s promijenjenim i novim potrebama Općine Velika Kopanica sukladno dinamičnim procesima koji će se do 2020. godine zasigurno odvijati u okruženju Općine na regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini.

Realno je očekivati da će u razdoblju 2014. - 2020. Europska unija svojim Strukturnim fondovima te Programima Unije postati najvažniji izvor financiranja za projekte na lokalnoj razini. U tom smislu ova će Strategija predstavljati jedan od važnijih polaznih dokumenata za pripremanje ne samo projekata Općine Velika Kopanica, kao jedinice lokalne uprave i samouprave, već i za pripremanje projekata i drugih subjekata koji svoje sjedište imaju na našem području, posebno za mikro, mala i srednja poduzeća, poljoprivrednike, ustanove, udruge građana i zadruge, a posebno putem potpornih programa za razvoj ruralnih područja usklađenih sa razvojnim ciljevima Europske unije.

Načelnica
dipl.iur. Ružica Vukovac

2 Osnovna analiza stanja

2.1 Administrativne značajke

Odredbama Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (Narodne novine 86/06, 125/06, 16/07 i 95/08) utvrđena je općina Velika Kopanica kao jedinica lokalne samouprave u sastavu Brodsko-posavske županije.

Općina Velika Kopanica jedna je od dvadeset šest općina i dva grada u sastavu Brodsko-posavske županije. Nalazi se u istočnom dijelu Brodsko-posavske županije graniči sa općinama Donji Andrijevci, Oprisavci, Sikirevci i Gundinci. Kako dijelom izlazi na Savu ima i karakteristike pogranične općine. Postanak imena vezuje se uz pojam «kopati», «zakopati» radi dolaska vode.

Po posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine, općina Velika Kopanica imala je 3.308 stanovnika, raspoređenih u pet naselja.

Br.	Naziv naselja	Broj stanovnika/2011.
1.	Beravci	815
2.	Divoševci	296
3.	Kupina	269
4.	Mala Kopanica	166
5.	Velika Kopanica	1.762
Ukupno Općina Velika Kopanica		3.308

Prema odredbama članka 19. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08 i 36/09), Općina u svom samoupravnom djelokrugu obavlja poslove koji se odnose na: uređenje naselja i stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, komunalno gospodarstvo, brigu o djeci, socijalnu skrb, primarnu zdravstvenu zaštitu, odgoj i osnovno obrazovanje, kulturu, tjelesnu kulturu i šport, zaštitu potrošača, zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša, protupožarnu i civilnu zaštitu, promet na svom području, te ostale poslove u skladu s posebnim zakonima.

Regionalna statistika važan je dio ukupnog europskog statističkog sustava odnosno Eurostat-a koji prikuplja ekonomske i socijalne podatke o životu u EU i to što je moguće sličnije nacionalnom nivou. Sva statistika na regionalnom nivou mjeri se putem teritorijalnih jedinica za statistiku (NUTS) na zakonodavnoj osnovi i obvezna je za svaku članicu EU. NUTS je hijerarhijska klasifikacija koja svaku zemlju članicu dijeli na NUTS 1 nivo. Nadalje se dijeli na regije NUTS 2 nivoa te potom na subregije NUTS 3 nivoa. NUTS regije su u pravilu administrativne jedinice s ulogom regionalnih/lokalnih vlasti. Administrativne i prirodno geografske jedinice u ranijim članicama EU su uzete kao statističke jedinice, dok je svakoj zemlji članici dan izbor za podjelu na administrativne i statističke jedinice. Osnovni kriteriji za klasifikaciju NUTS jedinica je broj stanovnika.

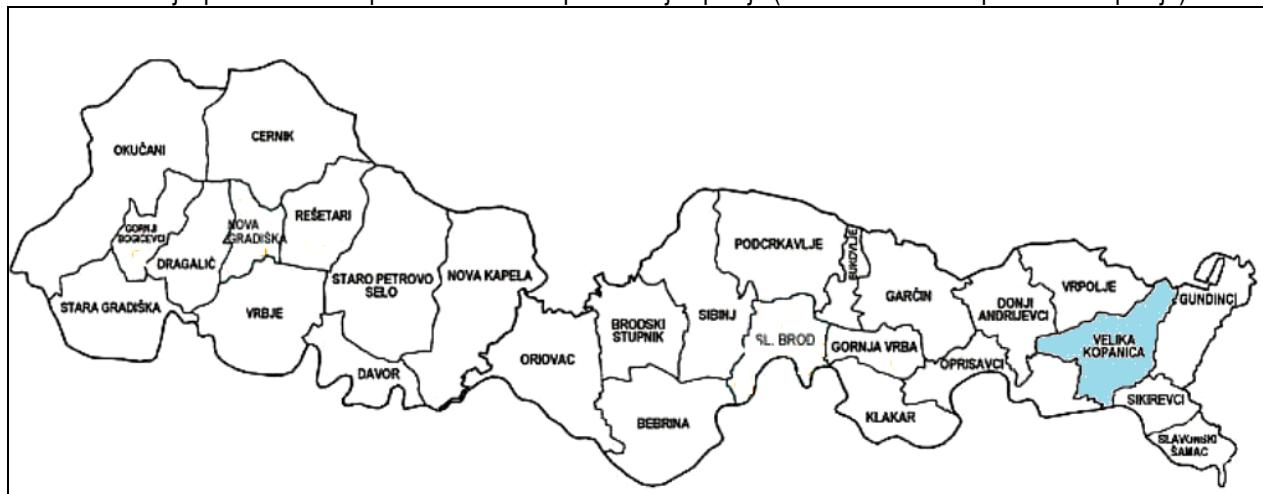
Kao zemlja članica Europske unije, Hrvatska (HR) je uključena u nomenklaturu prostornih jedinica za statistiku (NUTS). Tri su NUTS razine: NUTS-1: Hrvatska; NUTS-2: 2 statističke regije; NUTS-3: 21 županija. Republika Hrvatska dijeli se na 2 statističke regije – Kontinentalnu i Jadransku regiju. Nova klasifikacija primjenjuje se od 1. siječnja 2013. (DZS), a za potrebe Kohezijske politike od 1. srpnja 2013. (nakon pristupanja Europskoj uniji).

Za Općinu Velika Kopanica značajni slijedeći kodovi:

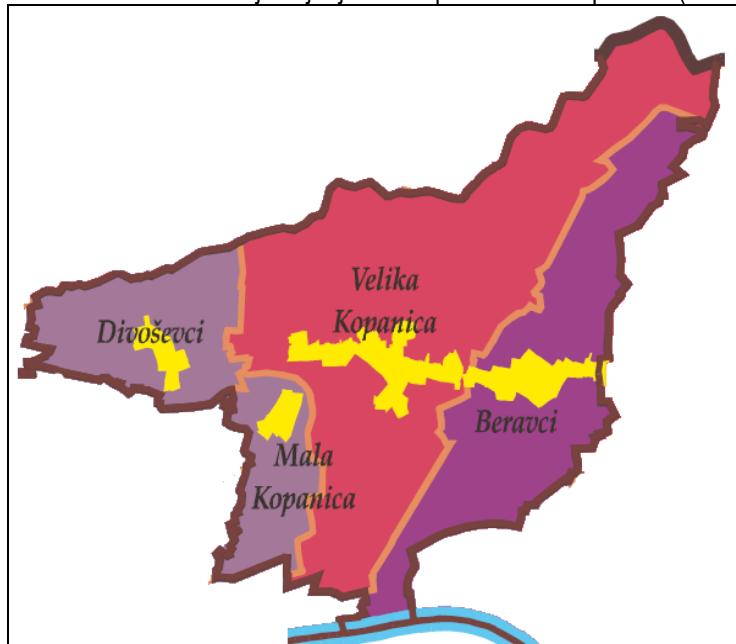
HR0	Hrvatska
HR04	Kontinentalna Hrvatska
HR04A	Brodsko-posavska županija

Slika 1: Položaj Općine Velika Kopanica u Brodsko-posavskoj županiji. (Izvor: PP Brodsko-posavske županije)

Slika 2: Prostorni razmještaj mesta u Općini Velika Kopanica. (Izvor: PP Brodsko-posavske županije)

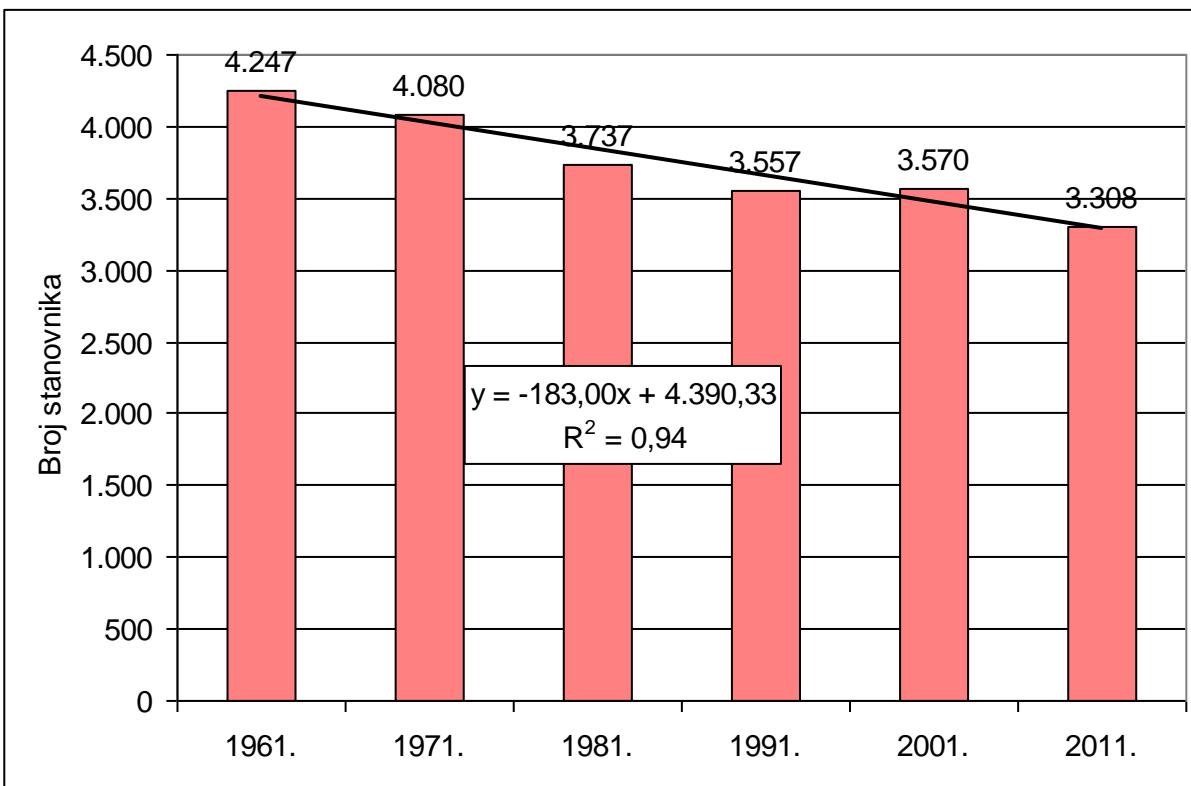

2.2 Demografske značajke

Projekcije demografskih promjena važna su podloga nositeljima društvene i gospodarske aktivnosti pri kreiranju makroekonomskih politika. Broj i sastav stanovništva prema različitim demografskim i sociogospodarskim obilježjima čini temeljnu odrednicu sadašnjeg i predvidivog društvenog, gospodarskog i u sklopu toga, i budućega demografskog razvoja. Predviđanje budućih demografskih promjena veoma je važno u uvjetima niskonatalitetnog područja kakva je Hrvatska, gdje je sadašnji broj rođenja nedovoljan za obnavljanje stanovništva, u kojem je starenje stanovništva ocijenjeno kao veliki izazov socijalne politike, gdje imigracija ima ograničen utjecaj na usporavanje starenja stanovništva i demografski rast, u kojem bi sistem mjera i akcija društva morao biti prilično sveobuhvatan s obzirom na mnogobrojne aspekte ljudskog života na koje se odnose demografske promjene.

Slika 3: Kretanje broja stanovnika u Općini Velika Kopanica

Izvor: DZS

U razdoblju od 1961. godine do 2011. godine Općina Velika Kopanica u prosjeku je svake godine bila manja za 18 stanovnika.

Prosječna godišnja stopa pada stanovništva u promatranom razdoblju za Općinu Nova Kopanica iznosi 5%.

Prema posljednjem popisu iz 2011. godine Općina Velika Kopanica imala je 3.308 stanovnika, 1.658 žena (50,1%) i 1.650 muškaraca (49,9%).

Osnovna su obilježja promjena u dobnoj strukturi stanovništva Hrvatske u razdoblju od 1953. do 2011. smanjenje broja i udjela mладог stanovništva (od 0 do 14 godina), lagani rast broja i udjela stanovništva u radno sposobnoj dobi, a najjače raste broj i udio starijeg stanovništva.

Demografska kretanja na području Brodsko-posavske županije i Općine Velika Kopanica kao i cijela Hrvatska nemaju pozitivna obilježja.

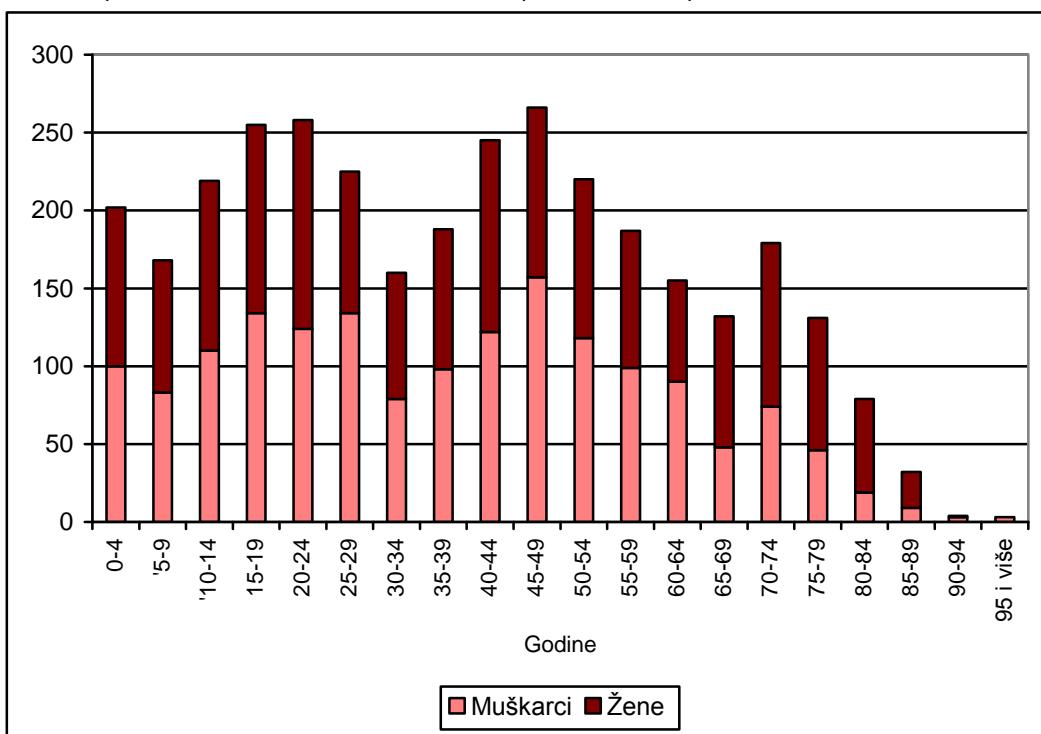
Može se zaključiti da se i dalje nastavlja negativan trend - pad broja stanovnika na ovom prostoru, negativan prirodni priraštaj kao i negativan migracijski saldo.

Usporedbom dobne strukture Općine Velika Kopanica sa prosjekom Republike Hrvatske zbog većih ratnih stradanja tijekom Domovinskog rata osjetno je manji udjel populacije stare od 25 do 69 godina koja je u vrijeme rata imala od 5 do 49 godina.

Stanovništvo Općine Velika Kopanica u prosjeku je staro 39 godina i mlađe je od stanovništva Republike Hrvatske za 3 godine.

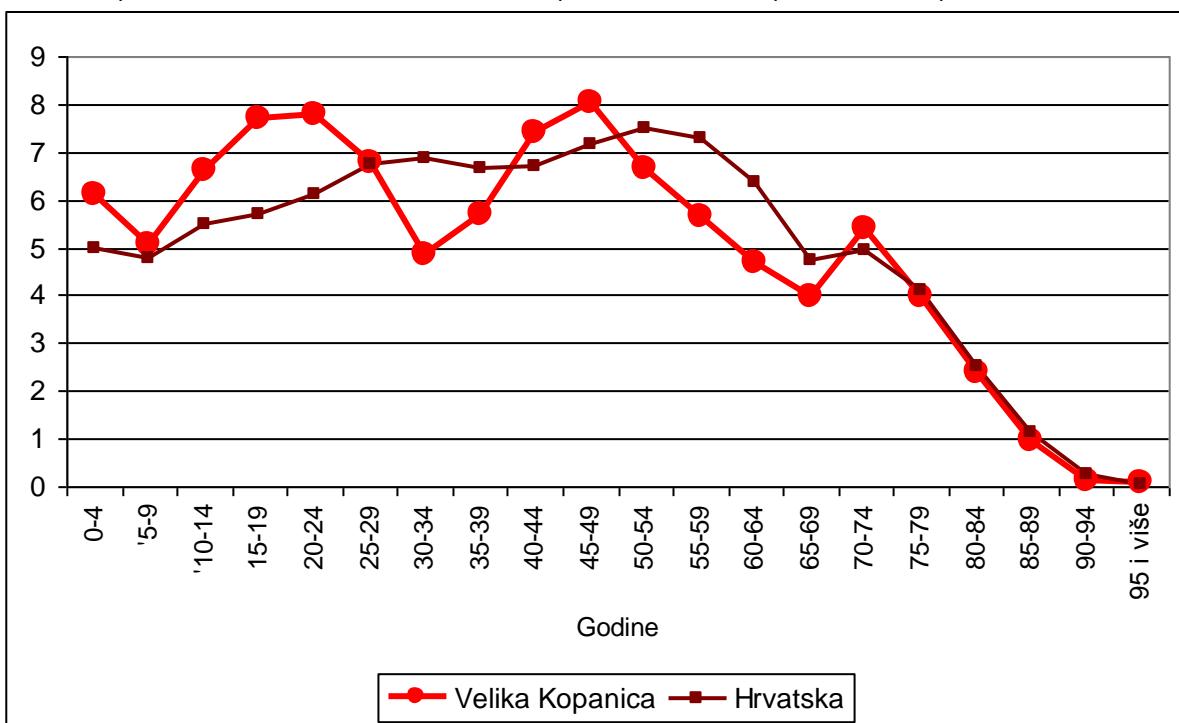

Slika 4: Spolna i starosna struktura stanovnika Općine Velika Kopanica

Izvor: Popis stanovništva 2011.

Slika 5: Usporedba dobne strukture stanovništva Republike Hrvatske i Općine Velika Kopanica

Izvor: Popis stanovništva 2011.

Indeks starenja je postotni udio osoba starih 60 i više godina u odnosu na broj osoba starih 0 - 19 godina, a indeks veći od 40 posto ukazuje na proces starenja stanovništva. Indeks nam govori da je proces starenja prisutan u Općini ali je on 26% slabiji u odnosu na prosjek Republike Hrvatske.

Koeficijent starosti je postotni udio osoba starih 60 i više godina u ukupnom stanovništvu, a kad prijeđe 12 posto, smatra se da stanovništvo ulazi u proces starenja. I drugi pokazatelj nam govori da je proces starenja prisutan u Općini i da je slabijeg intenziteta od republičkog prosjeka.

Tablica 1: Analiza promjena u dobnoj strukturi stanovništva Općine Velika Kopanica i Republike Hrvatske

	Velika Kopanica	Hrvatska	Indeks
Prosječna starost	39,4	41,7	94,5
- muškarci	37,9	39,9	95,0
- žene	40,9	43,4	94,2
Indeks starenja	84,7	115,0	73,7
- muškarci	68,4	92,3	74,1
- žene	101,4	139,0	72,9
Koeficijent starosti	21,6	24,1	89,6
- muškarci	17,7	20,5	86,3
- žene	25,5	27,4	93,1

Izvor: Popis stanovništva 2011.

Kućanstvom se smatra svaka obiteljska ili druga zajednica osoba koje zajedno stanuju zajednički troše svoje prihode za podmirivanje osnovnih životnih potreba (stanovanje, prehrana i sl.). Kućanstvom se smatra i svaka osoba koja živi sama, tzv. samačka kućanstvo. Kućanstvom se smatra i osoba bez stalne adrese stanovanja (npr. beskućnici), a zatečena je u kritičnom trenutku u naselju popisa.

Prema rezultatima Popisa 2011. u Općini je bilo 1.032 kućanstava s prosječnim brojem članova kućanstva 3,21. Uspoređujući podatke s prethodnim Popisom, vidi se da se broj kućanstava povećao, ali se smanjio broj članova kućanstva. Godine 2001. broj članova kućanstva bio je 3,48, a 2011. godini 2,21.

Osnovne odrednice populacijske dinamike su priraštaj (prirodno kretanje) i migracije (prostorna pokretljivost) stanovništva, kao rezultat prirodnih i društvenih čimbenika prostora.

Tablica 2: Stanovništvo Općine Velika Kopanica prema migracijskim obilježjima i spolu

	Opis	Muškarci	Žene	Ukupno
1.	Od rođenja stanuju u istom naselju	1.207	777	1.984
2.	Doseljeni u naselje stanovanja s područja RH	173	552	725
2.1.	iz drugog naselja istog grada ili općine	24	119	143
2.2.	iz drugog grada ili općine iste županije	71	270	341
2.3.	iz druge županije	77	163	240
2.4.	nepoznato mjesto u Republici Hrvatskoj	1	-	1
3.	Doseljeni u naselje stanovanja iz inozemstva	270	329	599
3.1.	Bosna i Hercegovina	192	235	427
3.2.	Njemačka	48	64	112
3.3.	Srbija	4	8	12
3.4.	Slovenija	10	5	15
3.5.	Kosovo	1	2	3
3.6.	Ostale zemlje	15	15	30

4.	Nepoznato	-	-	-
	Ukupno	1.650	1.658	3.308

Izvor: Popis stanovništva 2011.

Dnevne migracije stanovništva, posebno kontinuirana pokretljivost radne snage, učenika i studenata, predstavljaju bitno demografsko i naseobinsko prostorno - funkcionalno obilježje.

Dnevna migracija oblik je privremene migracije, a podrazumijeva dnevno kretanje radne snage od mjesta stalnog boravka do radnog mjeseta i obrnuto. Takvu prostornu pokretljivost stanovništva uvjetuje dinamika zapošljavanja u pojedinim centrima. Naime, gradovi su žarišta industrijskog razvoja i, kao takvi, omogućavaju zapošljavanje ne samo vlastitom, nego i stanovništvu okolnih naselja. Na taj način se oblikuju gravitacijska područja dnevnih migracija koja se s vremenom deagrariziraju i urbaniziraju. Glavni nositelji tih promjena su dnevni migranti koji promjenom načina života unose inovacije u ranije zatvoreni ruralni prostor.

Tablica 3: Usporedba strukture migracija Republike Hrvatske i Općine Velika Kopanica

	Opis	Velika Kopanica	Republika Hrvatska
1.	Od rođenja stanuju u istom naselju	59,98%	47,66%
2.	Doseljeni u naselje stanovanja s područja RH	21,92%	38,14%
2.1.	iz drugog naselja istog grada ili općine	4,32%	6,97%
2.2.	iz drugog grada ili općine iste županije	10,31%	14,80%
2.3.	iz druge županije	7,26%	16,34%
2.4.	nepoznato mjesto u Republici Hrvatskoj	0,03%	0,04%
3.	Doseljeni u naselje stanovanja iz inozemstva	18,11%	14,12%
3.1.	Bosna i Hercegovina	12,91%	6,33%
3.2.	Njemačka	3,39%	2,82%
3.3.	Srbija	0,36%	1,71%
3.4.	Slovenija	0,45%	0,60%
3.5.	Kosovo	0,09%	0,35%
3.6.	Ostale zemlje	0,91%	2,31%
4.	Nepoznato	-	0,08%
	Ukupno	100,00%	100,00%

Izvor: Popis stanovništva 2011.

Tablica 4: Dnevne i tjedne migracije u Općini Velika Kopanica

Opis	Broj
1. Ukupne dnevne migracije	482
1.1. Ukupno zaposleni	227
1.1.1. rade u drugom naselju istog grada/općine	12
1.1.2. rade u drugom gradu/općini iste županije	161
1.1.3. rade u drugoj županiji	53
1.1.4. rade u inozemstvu	-
1.1.5. nepoznato mjesto rada	1
1.2. Ukupno učenici	245
1.2.1. osnovne škole	107
1.2.2. srednje škole	138
1.3. Ukupno studenti	10
2. Ukupne tjedne migracije	53
2.1. Ukupno zaposleni	30
2.1.1. rade u drugom naselju istog grada/općine	-
2.1.2. rade u drugom gradu/općini iste županije	7
2.1.3. rade u drugoj županiji	20

2.1.4. rade u inozemstvu	3
2.1.5. nepoznato mjesto rada	-
2.2. Ukupno učenici	7
2.2.1. Osnovne škole	2
2.2.2. Srednje škole	5
2.3. Ukupno studenti	16

Izvor: Popis stanovništva 2001.

2.3 Prirodne značajke

2.3.1 Reljef

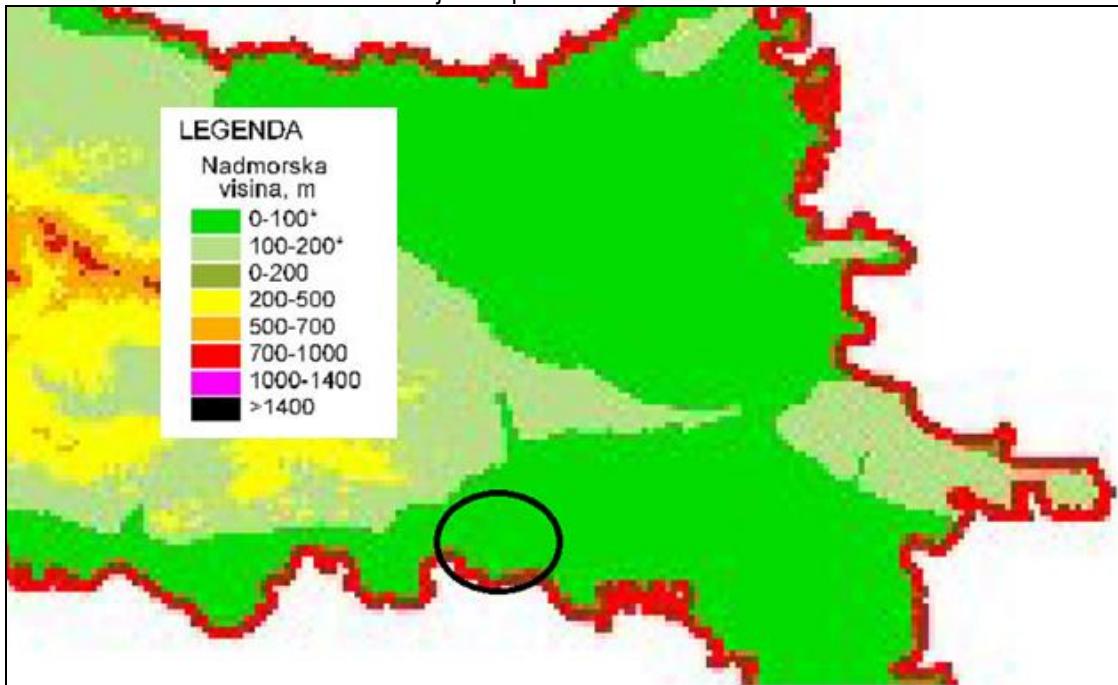
Reljefne osobine Općine Velika Kopanica dio su ukupnih prirodnih geografskih osobina šireg prostora Slavonske Posavine.

Nizinski prostor Posavine je sastavljen od mladih aluvijalnih nanosa koji prekrivaju starije pleistocenske naplavine.

To je prostor akumulacijsko-tektonskog reljefa čije karakteristike su određene mlađim tektonskim procesima i klimatskim promjenama u pleistocenu i imale su velikog utjecaja na hidrografske odnose ovog prostora.

Općina Velika Kopanica nalazi se u uskom pojasu terasne nizine gdje se nadmorske visine terena kreću od 0-100 m.

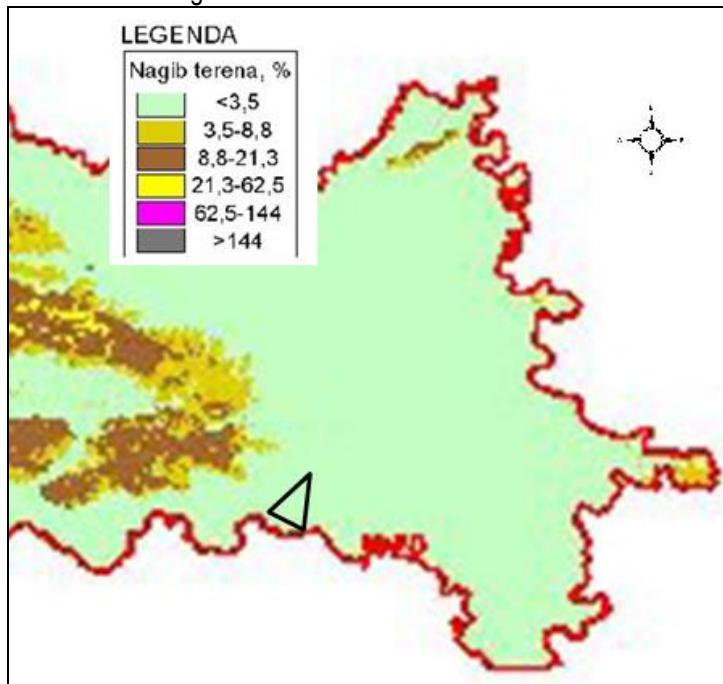
Slika 6: Nadmorske visine u istočnom dijelu Republike Hrvatska

Osnovni element reljefa su padine sa svojim nagibom. Iz toga razloga, određivanje nagiba jedan je od bitnih elemenata analize reljefa. Geomorfološka klasifikacija nagiba temeljena na dominantnim morfološkim procesima koji se aktiviraju ovisno o veličini nagiba kao i odgovarajućim reljefnim oblicima, primjerena je za korištenje u okviru procjene pogodnosti zemljišta za različite namjene. Prema toj klasifikaciji, nagib se razvrstava u šest klasa. Površinu Općine Velika Kopanica zauzima klasa koja predstavlja ravnice, odnosno područja na kojima se ne opaža kretanje masa, s nagibom manjim od 3,5%.

Slika 7: Karta nagiba terena

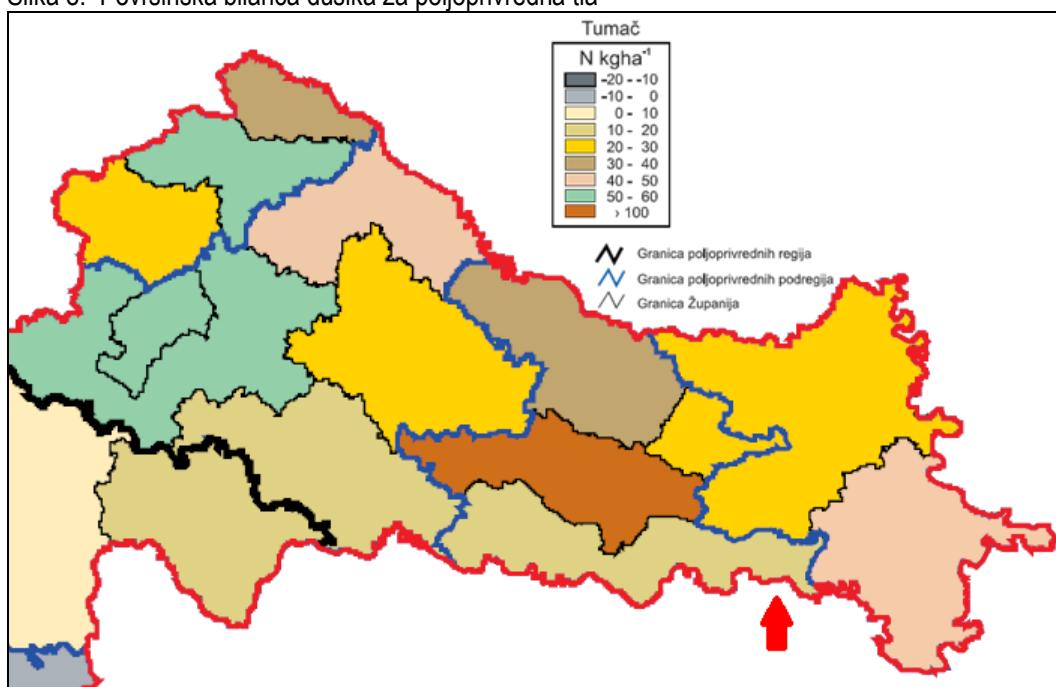

Geološki sastav i reljef ne predstavljaju ograničavajući faktor razvoja. Reljefna struktura područja općine sastoji se od niskih ravničarskih terena što osigurava neometano gospodarsko iskorištavanje i uvođenje infrastrukture.

2.3.2 Vrste tla i poljoprivredna zemljišta

Premda je površinom mala, Republika Hrvatska nalazi se pod utjecajem različitih klimatskih uvjeta i sadrži matične supstrate raznovrsnih geoloških i litoloških svojstava. Dodajući tome heterogene forme reljefa, razvidno je da Hrvatsku čini širok raspon tipova tala različitog stupnja plodnosti.

Slika 8: Površinska bilanca dušika za poljoprivredna tla

Izvor: AFZ, Zavod za opću proizvodnju bilja

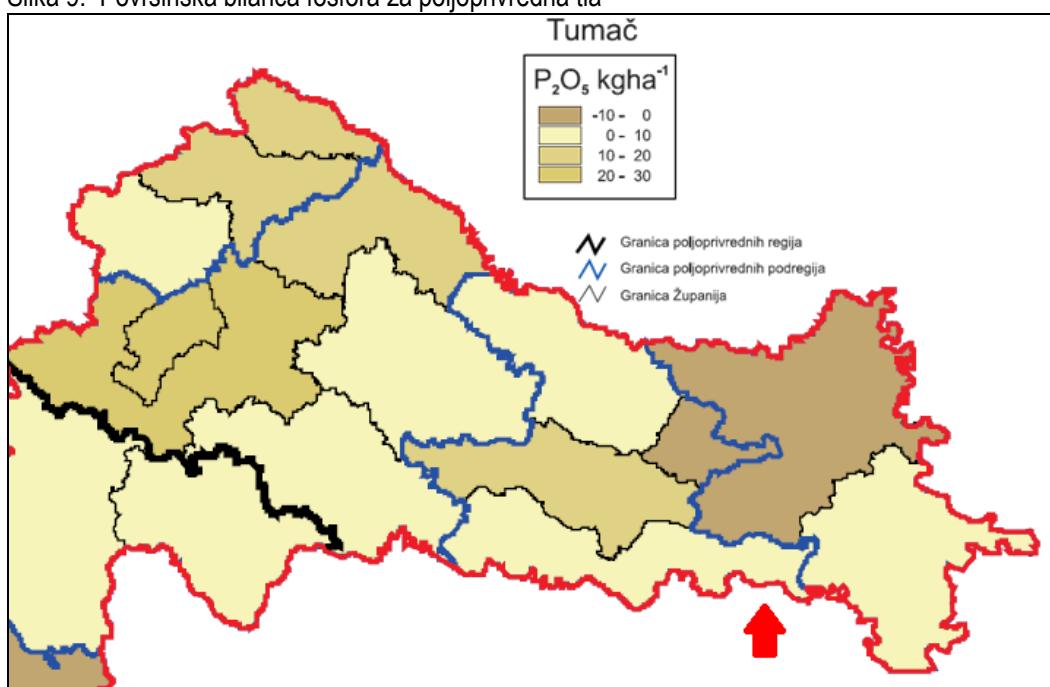

S obzirom na tu prirodnu raznovrsnost, Hrvatska je podijeljena na tri jasno definirane regije: Panonsku, Gorsku i Jadransku. Svaka agroekološka prostorna jedinica ima specifične klimatske uvjete i specifične uvjete postanka i evolucije tala. Svaka regija dodatno je podijeljena na podregije koje pružaju različite uvjete za uzgoj bilja. Panonska je podijeljena na Istočnu, Središnju, Zapadnu i Sjeverozapadnu, Gorska na Predplaninsku i Planinsku, a Jadranska na Sjevernu, Središnju i Južnu.

Općina Velika Kopanica spada u Panonsku regiju, P-2 središnju podregiju.

Središnja panonska podregija – P-2 Obuhvaća područje Brodsko-posavske, Požeško-slavonske i Virovitičko-podravske županije. Najniža je holocenska zaravan koja se prostire uz doline rijeka, a građena je iz višeslojnih aluvijalnih sedimenata. Na nju se, kao dominantna po zastupljenosti nastavlja pleistocenska zaravan, građena iz lesa, izluženog lesa ili tzv. mramoriranih, pretaloženih ilovača, a iz nje se izdiže srednjieslavonsko gorje (Dilj, Krndija i Papuk), i Bilogora.

Slika 9: Površinska bilanca fosfora za poljoprivredna tla

Izvor: AFZ, Zavod za opću proizvodnju bilja

Tlo u ovom području bogato je humusom, što znači da je plodno. Vrste tla koje prevladavaju su crnica i ilovača. Na ovim vrstama tla uspijevaju gotovo sve vrste žitarica, voća i povrća karakteristične za ovo područje. Zahvaljujući tradicionalnim načinima obrade tla, koji su se koristili sve donedavno, tlo još uvijek nije prezasićeno kemijskim supstancama.

Snimak stanja zemljишnih površina prema načinu stvarnog korištenja u Brodsko-posavskoj županiji statistički se ne provodi. Zbog toga se struktura korištenja površina (zemljista) prikazuje usporedbom raspoloživih statističkih podataka i podataka iz Prostornog plana županije i Prostornih planova uređenja gradova/općina.

Tablica 5: Struktura površina u Općini Velika Kopanica

Površina	ha	Udio
Poljoprivredne površine	5.382,50	78,5%
Obradiva površina	5.261,70	76,7%
Oranice	4.901,70	71,5%

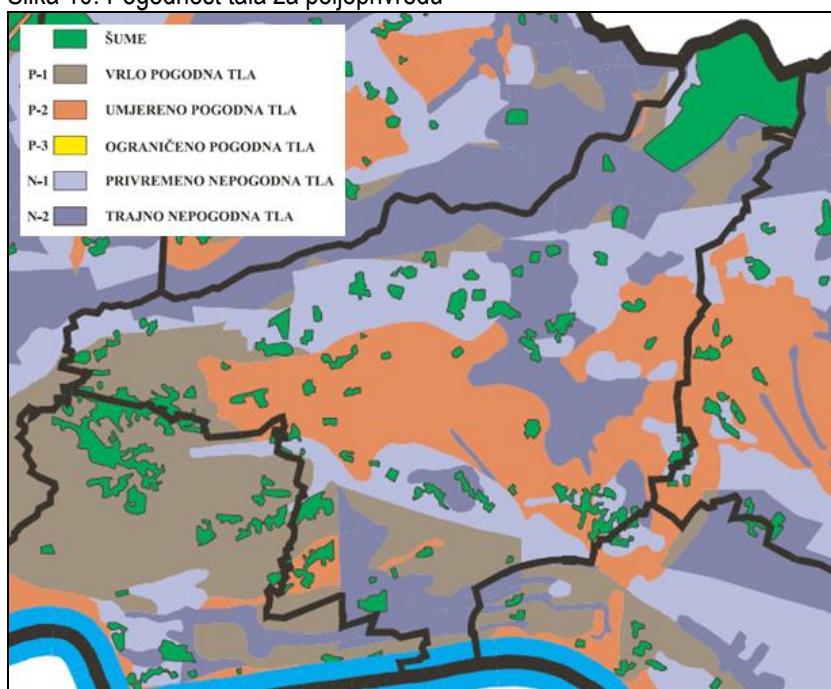
Voćnjaci	49,90	0,7%
Vinogradi	0,60	0,0%
Livade	309,50	4,5%
Ostale poljoprivredne površine	120,80	1,8%
Pašnjaci	120,80	1,8%
Ribnjaci	0,00	0,0%
Šume	734,00	10,7%
Neplodno tlo	742,40	10,8%
Vodotoci	39,50	0,6%
Kanali	221,60	3,2%
Ostalo neplodno tlo	481,30	7,0%
Ukupna površina	6.858,90	100,0%

U strukturi ukupnih površina Općine najviše su zastupljene oranice s udjelom 71,5%. Ukupne obradive površine (uključene oranice) sudjeluju s 76,7%, a ukupne poljoprivredne površine (uključene obradive površine) s 78,5%.

Namjena površina u poljoprivredne svrhe Planom je postavljena tako da se definiraju tri tipa površina u nizinskom dijelu Županije koja su označena kao osobito vrijedno obradivo tlo, vrijedno obradivo tlo i ostala obradiva tla.

Pogodnost tala klase dobre pogodnosti ili P-1, gdje ograničenje za intenzivnu ratarsku proizvodnju predstavlja samo sadržaj hranjiva u tlu, a koji se može nadoknaditi mineralnom gnojidbom, na području Općine Velika Kopanica ima 1.593,33 ha.

Slika 10: Pogodnost tala za poljoprivredu

Izvor: Prostorni plan Brodsko-posavske županije

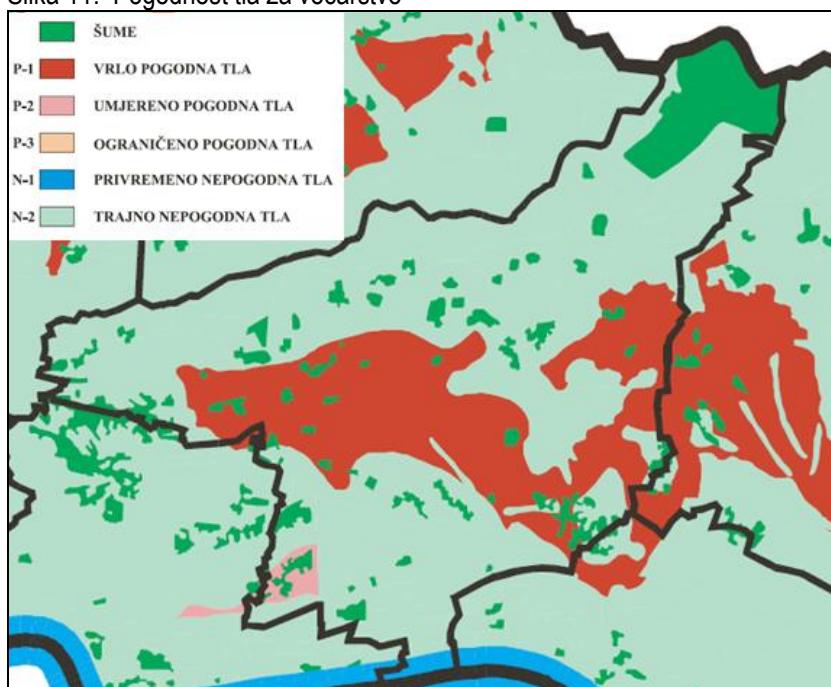
Pogodnih tala klase umjereni ograničeno pogodna tla za ratarske kulture ili P-2 klase, gdje se pored sadržaja hranjiva kao ograničenja javljaju i blaži oblici nagiba terena, erozije tla, nepotpune dreniranosti tla, slabo kisela reakcija tla, kao i povremeni višak vode u tlu, ima 1.763,93 ha.

Tla ograničene pogodnosti za uzgoj ratarskih kultura, gdje osnovna ograničenja predstavljaju nagib terena, erozija, slaba dreniranost, nizak sadržaj hranjiva kao i povremeni višak stagnirajuće - oborinske vode u tlu, ima ukupno 1.729,98 ha.

Poljoprivreda je sustavni proces proizvodnje tvari za čovjekovu prehranu i za ishranu životinja, i ostalih tvari kroz uzgajanje biljki i životinja.

Poljoprivredu danas dijelimo na stočarstvo i ratarstvo. U novije vrijeme poljoprivrednu dijelimo na konvencionalnu i ekološku.

Slika 11: Pogodnost tla za voćarstvo

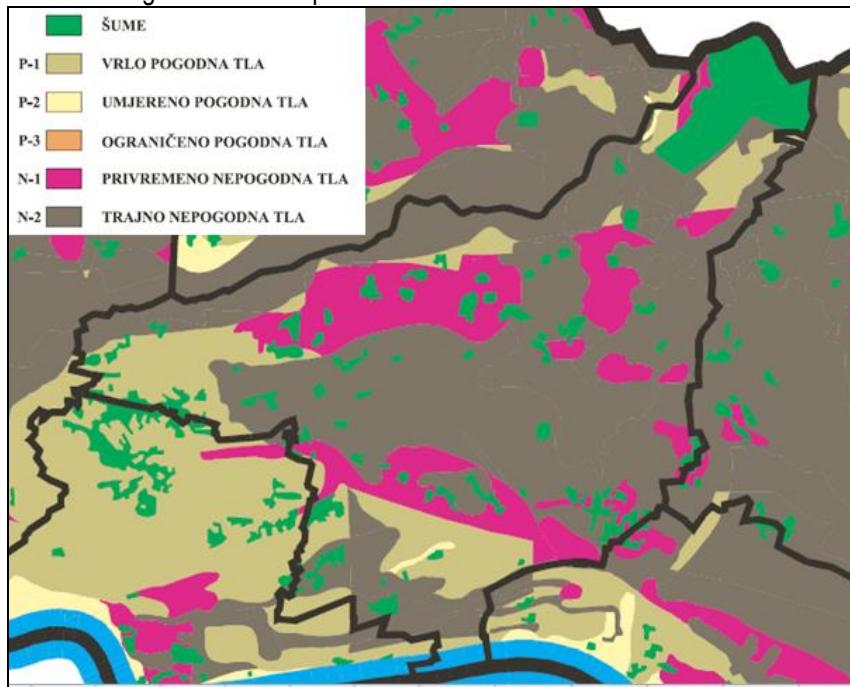

Izvor: Prostorni plan Brodsko-posavske županije

Voćarstvo je grana poljoprivrede, koja se bavi proizvodnjom, uzgojem, zaštitom i prodajom voća. Cilj je dobiti kvalitetno voće uz male troškove proizvodnje. Voćari se bave proizvodnjom voća, od planiranja i odabira sadnog materijala preko prihrane i zaštite do berbe plodova. Agroekološki uvjeti proizvodnje voća su: klima, tlo i položaj. Priprema terena i podizanje voćnjaka obuhvaćaju: izbor terena, analizu tla i gnojidbu, rahljenje, izradu plana voćnjaka i nabavu kvalitetnih sadnica voćaka. U voćnjaku se obavljaju radovi obrade tla, zaštite od vremenskih neprilika, navodnjavanja i opravšivanja. U voćarstvu koristi se poljoprivredna mehanizacija za obradu tla, sredstva za zaštitu voćaka, alati za rezidbu, oprema za berbu i skladištenje. Kada je zrelo ili poluzrelo, voće se bere, skladišti, razvrstava po klasama i kvaliteti, pakira te se transportira do mjesta prodaje.

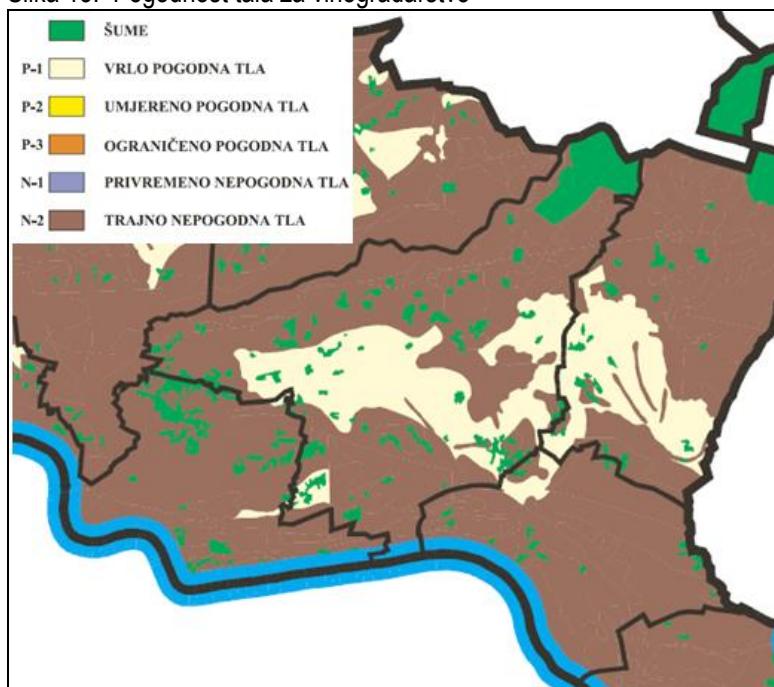
Slika 12: Pogodnost tala za povrtlarstvo

Izvor: Prostorni plan Brodsko-posavske županije

Sudeći po veličini površina na kojima se proizvodnja odvija, te njezinu stalnom porastu, povrtlarstvo predstavlja jedan od najvećih potencijala za razvoj hrvatske poljoprivrede.

Slika 13: Pogodnost tala za vinogradarstvo

Izvor: Prostorni plan Brodsko-posavske županije

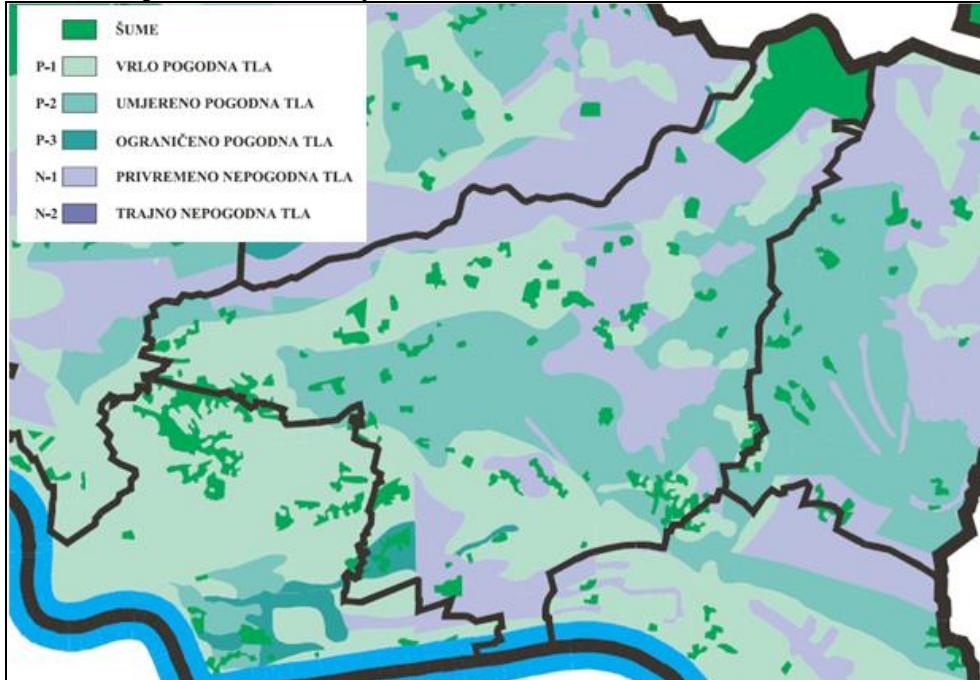
U ravnici se vinogradarstvom mogu baviti samo pojedinci samo za svoje vlastite potrebe. Nekada je svaka kuća nastojala imati svoje vinograde i svoja vina.

Prema karti je vidljivo da se pogodna tla za vinogradarstvo nalaze prostorom kojim prolaze naselja.

Veliki dio tla Općine Velika Kopanica okarakteriziran je kao trajno nepogodno tlo za vinogradarstvo.

Slika 14: Pogodnost tala za travnjake

Izvor: Prostorni plan Brodsko-posavske županije

Površinu tla obraslu travama nazivamo travnjak. Travnjak je životna zajednica i biotop obilježen travama u kom ima vrlo malo ili uopće nema drveća. Djelomično je nastao čovjekovim utjecajem (krčenjem šuma), a pripada životnim zajednicama. Tu spadaju livade i pašnjaci (travnjaci na kojima se obavlja ispaša stoke) kao i veliki, prirodni travnjaci:

Na travnjacima postoji velik broj biljaka i životinja, koje mogu živjeti na zemlji (npr. zec, jež i miš), ispod nje (krtica, kišna glišta) ili u zraku (kukci). Od ptica tu žive fazan, prepelica i ševa. Neke biljke koje rastu na livadama koriste se za pravljenje čajeva, a druge za prehranu.

Travnjak je eko-sustav. Uništavanjem i zagodenjem narušavamo prirodnu ravnotežu i hranidbeni lanac.

2.3.3 Šume

Tablica 6: Analiza šumskog zemljišta

Opis	JM	Vrijednost
Ukupna površina Općine Velika Kopanica	ha	6.870,00
Gospodarske šume Š1	ha	780,71
Zaštitne šume Š2	ha	0,00
Šume posebna namjena Š3	ha	2,18
Ukupno	ha	782,89
Udio Š1+Š2+Š3 u površini JLS	%	11,40
Udio Š1+Š2+Š3 u Š1+Š2+Š3 Županije	%	1,30
Ostala poljoprivredna tla, šume i šumska zemljišta PŠ	ha	207,75

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije¹

¹ Izvješće o stanju u prostoru Brodsko-posavske županije 2009. – 2013. godine

Sukladno Zakonu o šumama (NN 140/2005, 82/2006, 129/2008, 80/2010, 124/2010 i 25/2012) šume i šumska zemljišta dobra su od interesa z Republiku Hrvatsku i imaju njezinu osobnu zaštitu. Šume i šumska zemljišta specifično su prirodno bogatstvo te s opće korisnim funkcijama šuma uvjetuju poseban način upravljanja i gospodarenja.

Vrste drveća koje prevladavaju jesu hrast lužnjak, obični grab i jasen.

Životinske vrste koje obitavaju na ovom području su: srna, zec, fazan, lisica, a još uvijek se mogu vidjeti kuna zlatica, divlja mačka i trčka. Nažalost, sve spomenute životinske vrste su ugrožene, najviše zbog sve veće količine kemijskih sredstava koja se koriste radi zaštite usjeva.

Većina spomenutih vrsta uglavnom žive upravo u šumskom području.

Na području Općine Velika Kopanica na površini od 5.933 ha nalazi se Zajedničko lovište br.XII/103 Velika Kopanica po statusu županijsko lovište. Lovozakupnik je LU "Vir" Velika Kopanica. Glavne vrste krupne divljači je srna a glavne vrste sitne divljači zec i fazan. Ostale vrste koje se mogu naći na ovom lovištu su: divlja svinja, jazavac, divlja mačka , kune, lisica, čagalj, tvor, trčka skvržulja, prepelica pućpura, šljuka bena, šljuka kokošica, golub grivnjaš, divlja guska, divlja patka, vrana siva, čavka zlogodnjača, svraka, šojka kreštalica.

2.3.4 Vode

Odlukom Vlade RH o utvrđivanju slivnih područja (NN 20/96), na vodnom području sliva rijeke Save Brodsko-posavskoj županiji pripadaju:

- slivno područje »Biđ-Bosut«
- slivno područje »Brodska posavina«
- slivno područje Šumetlica-Crnac.

Velika Kopanica spada području sliva Biđ koji se prostire na površini od 1.518 ha.

Slivno područje vodotoka Biđ unutar Brodsko-posavske županije samo je dio ukupnog sливног područja Biđ-Bosut. Radi zaštite od poplavnih i bujičnih voda izgrađen je zapadni lateralni kanal Biđ-polja čime se sлив Biđa razdvojio na sлив zapadnog lateralnog kanala i sлив Biđa s podslivovima istočne Berave i Breznice. Neznatan dio površina neposredni je sлив Save.

Slika 15: Pogodnosti navodnjavanja (Prostorni plan BPŽ)

2.3.5 Klima

Klima u ovom području je kontinentalna sa svim svojim karakteristikama (zime duge i hladne sa dosta snijega), proljeće umjerno ali kišovito, ljetо toplo bez puno oborina, te jesen prohладna, maglovita (zbog blizine rijeke Save i ostalih vodotoka i šuma), a ponekad i sa podosta oborina.

Osnovne osobine ovog tipa klime su srednje mјesečne temperature više od 10°C, tijekom više od četiri mјeseca godišnje, srednje temperature najtoplijeg mјeseca ispod 22°C, te srednje temperature najhladnijeg mјeseca između -3°C i +18°C, te prosječna godišnja količina oborina od 300-800 m.

U Općini Velika Kopanica se u prosjeku na godišnjoj razini može iskoristiti oko 1300 kWh (1,3 MWh) po m² površine sunčevog zračenja što odgovara potrošnji cca. 130 litara loživog ulja.

2.4 Infrastruktura

2.4.1 Prometna infrastruktura

Povoljan položaj Republike Hrvatske kao čvorište između Zapada i Srednje Europe, te Istočne i Jugoistočne Europe i Bliskog Istoka izražen je i na prostoru Općine Velika Kopanica. Prostorom Županije prolaze dva važna međunarodna prostorna koridora:

Europski koridor Vc: cestovni, riječni, zračni, cjevovodni, elektroenergetski, TT i pomorsko-rijecni promet (od granice Republike Mađarske, do granice s Republikom Bosnom i Hercegovinom na rijeci Savi (Svilaj)

Europski koridor X.: cestovni, riječni, zračni, cjevovodni, elektroenergetski, TT promet) (od granice s Republikom Slovenijom, preko Slavonskog Broda do granice s Srbijom).

Tablica 6: Prometna infrastruktura u Općini Velika Kopanica

Opis	Jedinica mjere	Vrijednost
Autocesta	km	7,14
Državne ceste	km	7,49
Županijske ceste	km	13,6
Lokalne ceste	km	4,89
Cestovna gustoća	km/1.000 km ²	475,69
Željezničke pruge	km	6,92
Gustoća željezničkih pruga	km/1.000 km ²	100,73

Izvor: PPUG/PPUO 2012.

Tablica 7: Usporedba prometne opremljenosti Općine Velika Kopanica u odnosu na prometnu opremljenost Republike Hrvatske

Opis	Jedinica mjere	Republika Hrvatska	Općina Velika Kopanica
Cestovna gustoća	km/1.000 km ²	473,90	475,69
	km/1.000 stanovnika	6,00	10,00
Gustoća željezničkih pruga	km/1.000 km ²	48,00	100,73
	km/1.000 stanovnika	0,61	2,09

Izvor: PPUG/PPUO 2012.; DZS; Izračun autora

Slika 16: Cestovni promet

Opremljenost infrastrukturom uvjet je funkcionalnog korištenja prostora. Razina takve opremljenosti upućuje na potencijal prostora za različitost namjena korištenja. Razvijen prometni sustav olakšava i potiče mobilnost ljudi roba te, smanjivanjem prometne izoliranosti, omogućava rast produktivnosti i stvara prepostavke za uravnotežen regionalni razvoj. Dostupnost infrastrukture temeljna je prepostavka za rast zapošljavanja jer utječe na kvalitetu i razbovrsnost poslovnih prilika, ali i sveukupnu privlačnost županije za poslovanje i investicije kao i njezinog djelotvornog uključivanja u zajedničko tržište Republike Hrvatske i Europske unije.

Nerazvrstane ceste su, prema odredbama članaka 2. i 98. Zakona o cestama (Narodne novine 84/11, 22/13 i 54/13), ceste koje se koriste za promet vozilima i koje svatko može slobodno koristiti na način i pod uvjetima određenim ovim Zakonom i drugim propisima, a koje nisu razvrstane kao javne ceste u smislu ovoga Zakona, i to posebice: ceste koje su na području gradova s više od 35 tisuća stanovnika te gradova koji su sjedišta županija, a koje su posebnom odlukom bile razvrstane u javne ceste, ceste koje povezuju naselja, ceste koje povezuju područja unutar gradova i naselja, terminali i okretišta vozila javnog prijevoza, pristupne ceste do stambenih, poslovnih, gospodarskih i drugih građevina i druge ceste na područjima naselja i gradova.

Tablica 9: Površina, broj stanovnika, duljina nerazvrstanih cesta, te prosječna gustoća mreže nerazvrstanih cesta u odnosu na površinu i u odnosu na broj stanovnika na području Općina Velika Kopanica i Brodsko-posavske županije

Opis	Općina Velika Kopanica	Brodsko-posavska županija
1. Površina Općine Velika Kopanica (u km ²)	62,00	2.040,63
2. Broj stanovnika	3.286	158.559
3. Ukupna duljina nerazvrstanih cesta (u m)	12.725	803.583
4. Gustoća mreže nerazvrstanih cesta (u m/km ²)	205,24	393,79
5. Duljina nerazvrstanih cesta (m/stanovniku)	3,87	5,07

Izvor: Državi ured za reviziju – Izvješće o obavljenoj reviziji za 2012.

Prema podacima općine, duljina nerazvrstanih cesta na području općine Velika Kopanica je 12,725 km, što čini 205,24 m/km² i 3,87 m po stanovniku. Oba pokazatelja gustoće mreže nerazvrstanih cesta govore o slabijoj gustoći u odnosu na prosjek brodsko-posavske županije.

Tablica 10: Rashodi za održavanje nerazvrstanih cesta i njihov udjel u ukupno ostvarenim rashodima, te prosječno ostvareni rashodi po km ceste u jedinicama lokalne samouprave Općine Velika Kopanica i Brodsko-posavske županije

Opis	Općina Velika Kopanica	Brodsko-posavska županija
1. Ukupno ostvareni rashodi i izdaci u 2012. (u kn)	3.761.184,00	279.523.208,00
2. Ostvareni rashodi za održavanje nerazvrstanih cesta u 2012. (u kn)	107.010,00	7.312.060,00
3. Udio rashoda za održavanje nerazvrstanih cesta u ukupnim rashodima i izdacima u 2012. (u %)	2,8%	2,6%
4. Ukupna duljina nerazvrstanih cesta (u km)	12,725	803,583
5. Ostvareni rashodi za održavanje nerazvrstanih cesta po km ceste (u kn/km)	8.409,00	9.099,00

Izvor: Državi ured za reviziju – Izvješće o obavljenoj reviziji za 2012.

Prema podacima iz finansijskih izvještaja za 2012., ukupni rashodi i izdaci su ostvareni u iznosu 3.761.184,00 kn, od čega se na rashode za održavanje nerazvrstanih cesta odnosi 107.010,00 kn ili 2,8% ukupnih rashoda i izdataka. Ostvareni rashodi za održavanje nerazvrstanih cesta u 2012. iznose 8.409,00 kn/km nerazvrstane ceste. Iako Općina Velika Kopanica od raspoloživih sredstava izdvaja više za održavanje nerazvrstanih cesta u odnosu na prosjek Županije, Županija po kilometru nerazvrstane ceste osigurava veća sredstva.

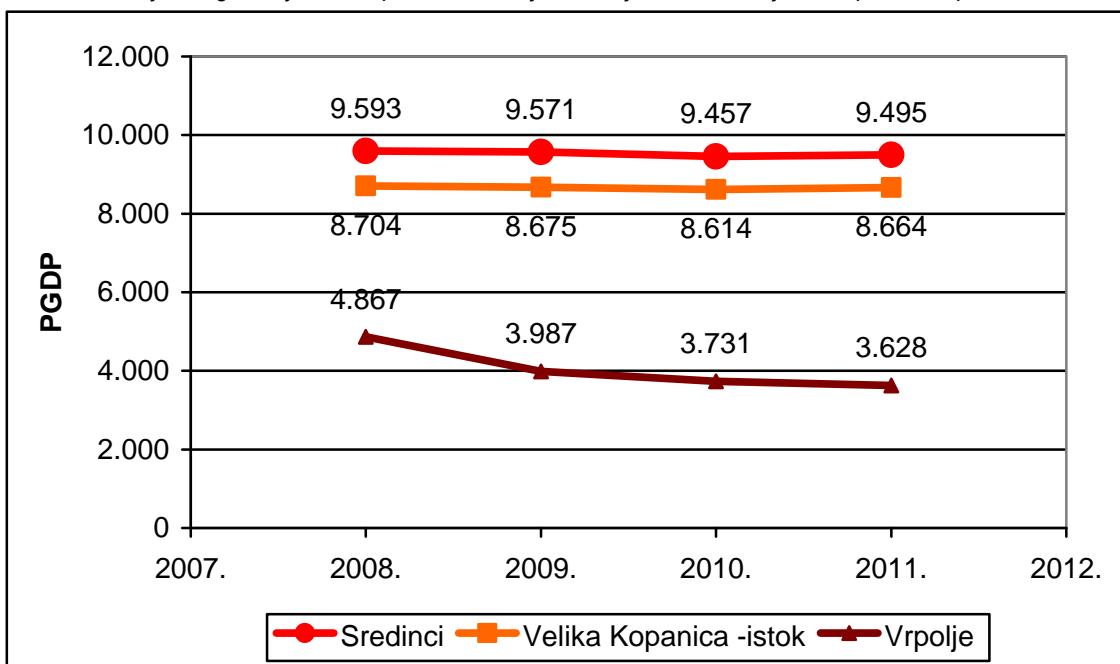
U osnovi, brojenjem prometa na cestama utvrđuje se broj i vrsta vozila na izabranim poprečnim presjecima cesta (brojačkim mjestima) u određenim vremenskim razdobljima. Prosječan godišnji dnevni promet (PGDP) i prosječan ljetni dnevni promet (PLDP) su dva osnovna i najčešće korištena pokazatelja veličine prometa proizišla iz obrade tih podataka. Brojenjem se može ustanoviti i niz drugih značajki cestovnog prometa, a osobito neprekidno automatsko brojenje pruža mogućnosti za proračun brojnih drugih pokazatelja.

Analizirana su tri brojačka mesta, dva na koridoru X i jedno brojačko mjesto na koridoru Vc. Na koridoru X to su Sredinci – istok koja promatra odvijanje prometa od čvora Sredinci do čvora Velika Kopanica dužine 7,5 km i brojačko mjesto Velika Kopanica – istok koja prati promet na dionici od čvor Velika Kopanica do čvora Babina Greda u dužini 12,6 km.

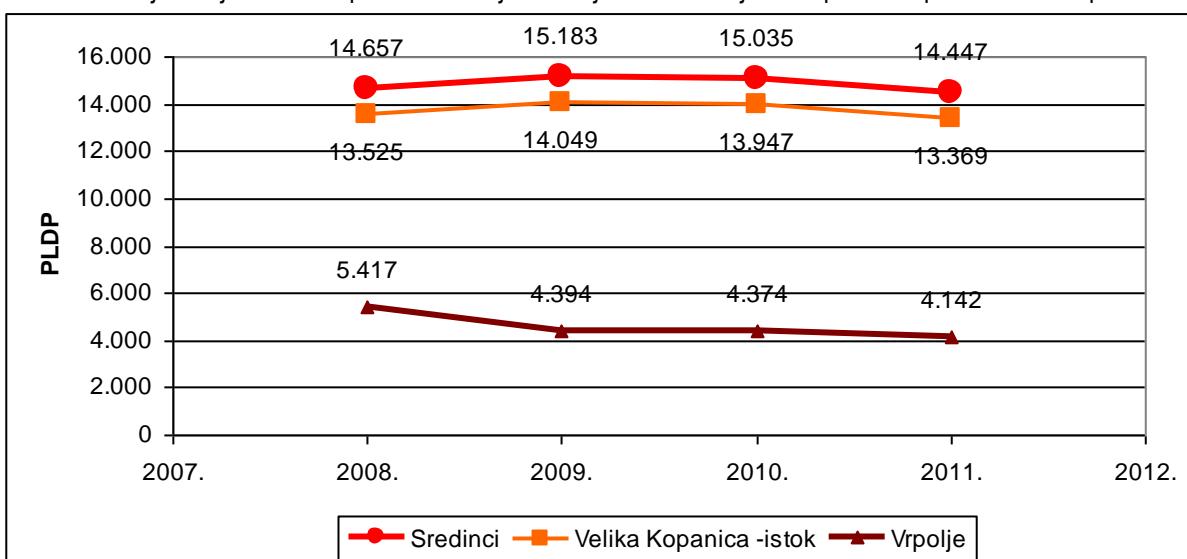
Na koridoru Vc to je brojačko mjesto Vrpolje dužine 2,9 km.

Slika 17: Prosječan godišnji dnevni promet na brojačkim mjestima značajnim za promet Općine Velike Kopanice

Izvor: Hrvatske Ceste d.o.o. – Brojanje prometa na cestama Republike Hrvatske

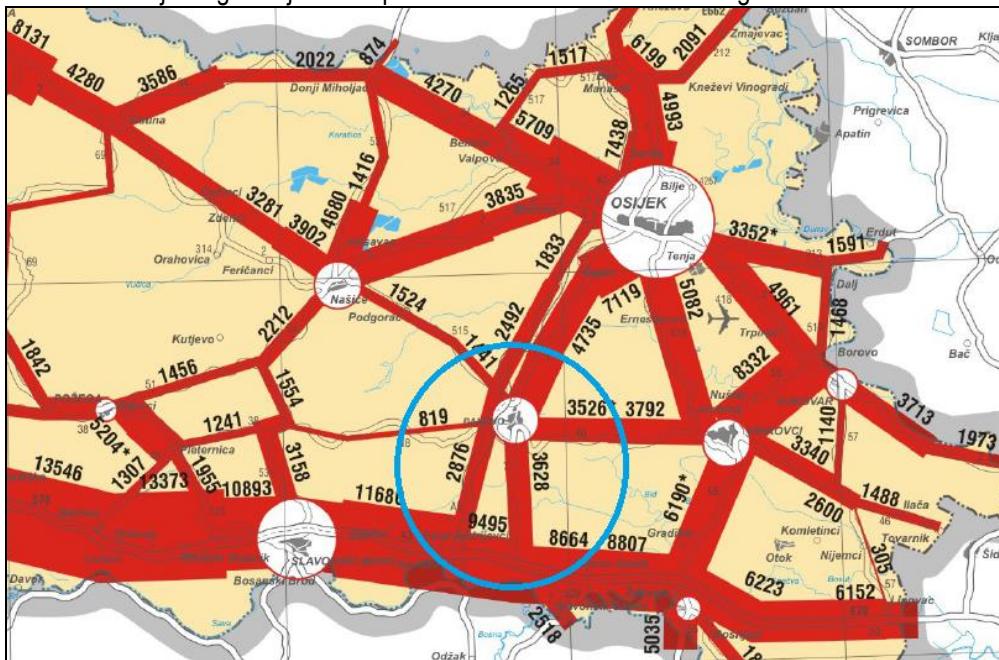
Slika 18: Prosječan ljetni dnevni promet na brojačkim mjestima značajnim za promet Općine Velike Kopanice

Izvor: Hrvatske Ceste d.o.o. – Brojanje prometa na cestama Republike Hrvatske

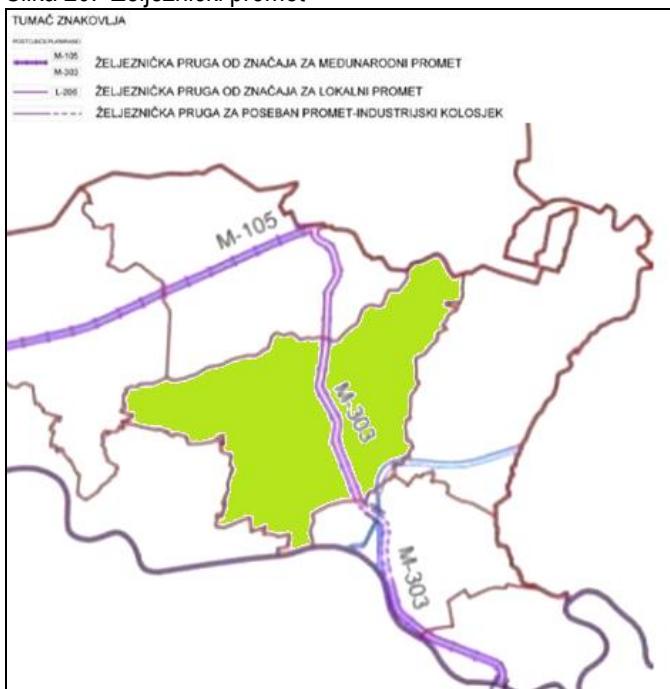

Slika 19: Prosječni godišnji dnevni promet Istočne Hrvatske u 2011. godini.

Izvor: Hrvatske Ceste d.o.o. – Brojanje prometa na cestama Republike Hrvatske

Slika 20: Željeznički promet

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Brodsko-posavske županije – Izvješće o stanju prostora Brodsko-posavske županije 2009. – 2013. god.

Trase glavnih željezničkih pruga na području Brodsko-posavske županije položene su u okviru X i Vc Paneuropskog koridora. Druga po značaju magistralna pomoćna željeznička pruga (M303 Strizivojna/Vrpolje – Slavonski Šamac) u Brodsko posavskoj županiji, koja je položena u okviru V prometnog koridora Budimpešta – Ploče prolazi sredinom Općine Velika Kopanica.

2.4.2 Kanal Dunav -Sava

Vlada RH kao jedan od strateških razvojnih prioriteta navodi Nacionalni projekt navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljишtem i vodama u Republici Hrvatskoj (NAP-NAV), čija bi realizacija pridonijela učinkovitijom poljoprivrednom proizvodnjom i održivim razvojem ruralnih područja korištenjem navodnjavanja. Uz pokrenutu realizaciju navodnjavanja na području Brodsko-posavske županije; Pilot projekta sustava navodnjavanja Orubica u općini Davor, te pripremi dokumentacije za sustave navodnjavanja Sibinj i Vrpolje od velikog gospodarskog značenja za područje Županije je Kanal Dunav-Sava.

Kanal Dunav-Sava, od Vukovara do Slavonskoga Šamca, kada bude dovršen služit će poljoprivredi, prometu i vodnom gospodarstvu. Njegove su tri glavne funkcije: navodnjavanje, plovidba i odvodnja. Kanal je najkraća plovna veza u smjeru zapadne i istočne Europe. Njime se skraćuje plovni put za 417 km u smjeru zapada i 85 km u smjeru istoka. Kanal će imati dvije brodske prevodnice: dunavsku i savsku. To su armirano-betonske građevine ukopane u tlo u kojima se brod podiže ili spušta za prijelaz iz rijeke u kanal ili obratno. Kanalom će se spojiti slivovi Biđ-Bosuta i Vuke tj. prostor od oko 4.000 km², a tako spojeni slivovi bit će nadzirani Dunavskom ustawom. Poljoprivredne površine uz kanal biti će natapane vodom iz kanala.

Slika 21: Kanal Dunav – Sava (Izvor: NAP-NAV, 2005.)

Planirana izgradnja višenamjenskoga kanala Dunav-Sava, izazvati će značajne promjene u prometnome sustavu istočne Hrvatske.

Planirana trasa višenamjenskoga kanala, presjeći će niz trasa postojećih javnih putova, kao i dio postojećih poljskih i šumskih putova.

Planirani višenamjenski kanal prolazi prostorom u kome su smještena tri značajna paneuropska prometna koridora:

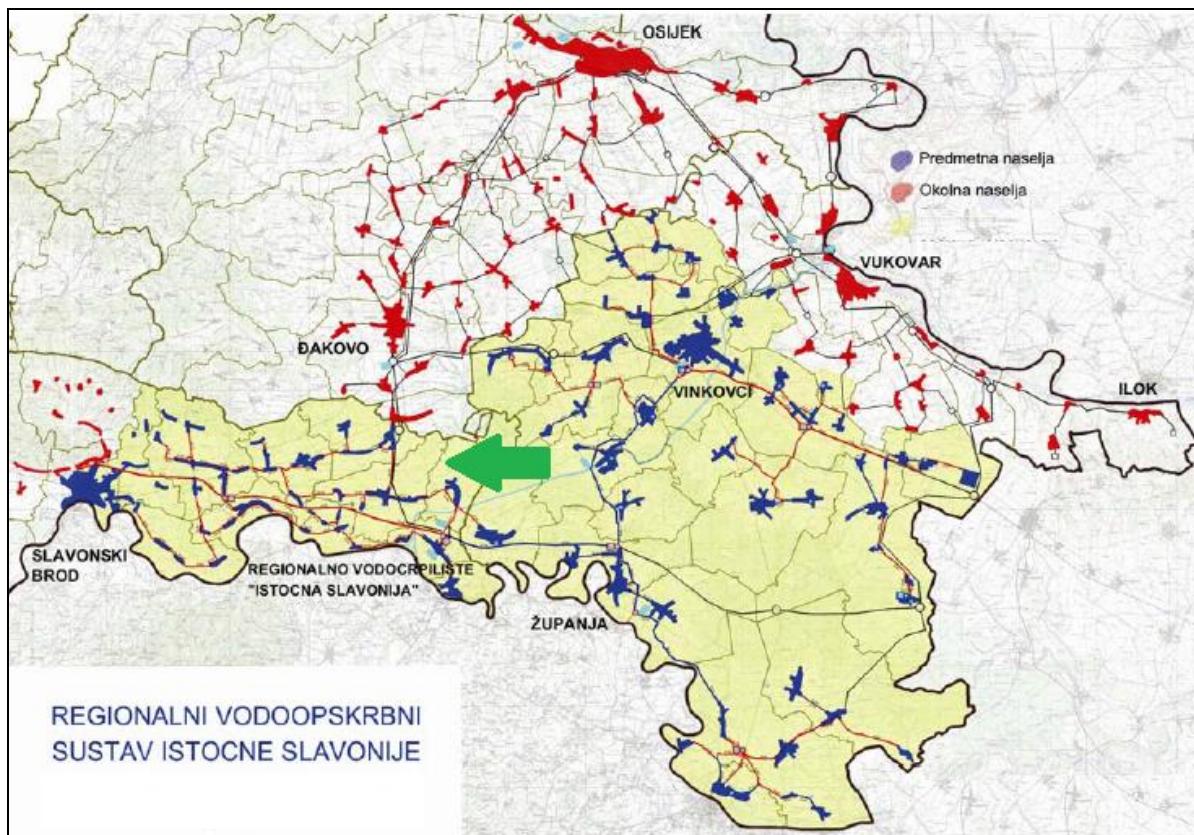
- X Salzburg-Ljubljana-Zagreb-Beograd-Niš-Skopje-Veles-Solun,
- VII Dunavski koridor,
- Vc Budimpešta-Osijek-Sarajevo-Ploče.

U okviru navedenih koridora smješteno je niz značajnih cestovnih, željezničkih i riječnih prometnih koridora.

2.4.3 Vodoopskrba i odvodnja otpadnih voda

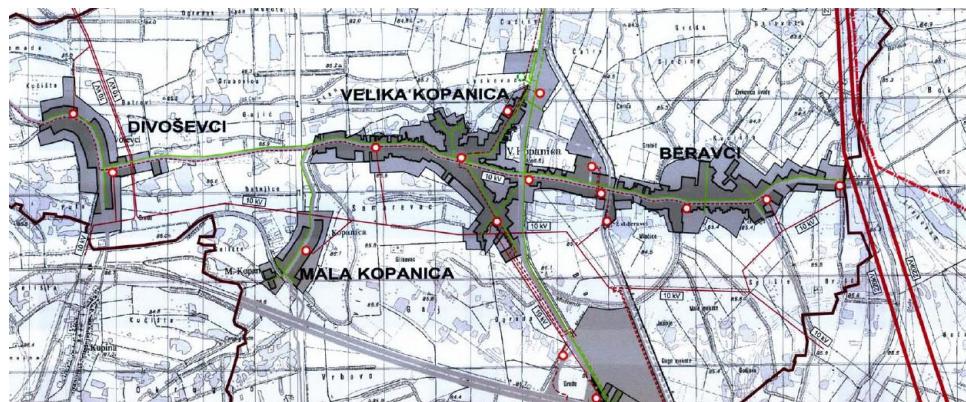
Sva mesta u Općini Velika Kopanica nemaju ni vodovod ni kanalizaciju, primjerice kroz dio naselja Beravci prolazi samo magistralni vodovod koji ide za Đakovo i Vinkovce.

Veći dio naselja i svi gradovi u istočnoj Slavoniji imaju izgrađene lokalne vodoopskrbne mreže i najčešće se napajaju iz lokalnih izvora, ali ih često osim kakvoće muče i problemi količine, posebno u ljetnim mjesecima. Osim toga uočava se i granasto i jednosmјerno širenje gradskih distribucijskih mreža izvan gradskih područja koje je poslije teško uključiti u jedan integralni funkcionalni sustav.

Regionalni vodovod Istočna Slavonija projekt je vodoopskrbe triju županija (Brodsko-posavska, Vukovarsko-srijemska i Osječko-baranjska) koji je proglašen projektom od nacionalnog interesa i u tijeku je realizacija I etape istog. Projekt je vrijednosti 397 milijuna kn i temeljem Sporazuma o sufinanciranju sufinanciraju ga, kroz pet godina, Državni proračun, Fond za regionalni razvoj, Hrvatske vode, Vukovarsko-srijemska i Brodsko-posavska županija. Za Brodsko-posavsku županiju taj projekt znači rješavanje vodoopskrbnih problema istočnog dijela Županije.

2.4.4 Energetski sustav

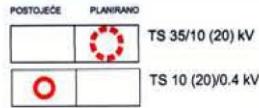

1. PROIZVODNJA I CIJEVNI TRANSPORT PLINA I PLINOOPSKRBA

2. ELEKTROENERGETIKA

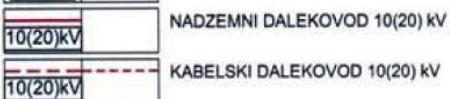
Transformatorska i rasklopna postrojenja

Dalekovodi prijenosa i distribucije

NADZEMNI DALEKOVOĐ 35 KV

NADZEMNI DALEKOVOĐ 10(20) KV

KABELSKI DALEKOVOĐ 10(20) KV

2.4.4.1 Energetska učinkovitost

U skladu s postojećim prirodnim potencijalom na području Općine Velika Kopanica se ističe energetski potencijal biomase. U cilju ostvarenja projekata bioenergana/toplana preporuča se provesti detaljnu analizu tržista raspoložive biomase iz šumarstva, poljoprivrede i industrije i razmotriti postojeće planove sudionika na tržištu, kako bi se utvrdio ostvarivi energetski potencijal i identificirali potencijalni projekti. Pri tome bi posebnu pažnju trebalo posvetiti vlasnicima privatnih šuma te ukoliko je potrebno, definirati i provesti mjere kojima bi se potaknuto njihovo uključivanje u lanac proizvodnje energije iz biomase, tj. mobilizirali prirodni drveni resursi.

S obzirom na karakteristike poljoprivrednih gospodarstava - stočarske i ratarske proizvodnje - organizacijskim mjerama i preporukama trebalo bi potaknuti poljoprivrednike na udruživanje radi izgradnje centraliziranih bioplinskih postrojenja, koja bi ujedno osigurala i adekvatno zbrinjavanje biorazgradivog otpada iz poljoprivrede. Na temelju detaljnih prostornih analiza, a s obzirom na postojeću infrastrukturu i energetske potrebe na lokalnoj razini, preporuča se uvrštavanje energetskih postrojenja na biomasu u prostorno-plansku dokumentaciju na županijskoj i lokalnoj razini.

Direktiva 2009/28/EZ o promociji obnovljivih izvora energije definira biomasu kao biološko razgradiv dio proizvoda, otpada i ostataka biološkoga podrijetla iz poljoprivrede, šumarstva i s njima povezanih proizvodnih djelatnosti te biološko razgradiv dio industrijskog i komunalnog otpada. Zbog različitih karakteristika i izvora sirovine, biomasa predstavlja najsloženiji oblik obnovljivih izvora energije.

Sa stajališta konačnog proizvoda - energije, iz biomase je moguće proizvesti toplinsku i električnu energiju te goriva za prijevoz. U ovoj regiji postoje veliki potencijali poljoprivredne biomase (ratarstvo i stočarstvo), šumske biomase (gospodarenje šumama) te potencijali biorazgradivog dijela komunalnog otpada i otpada iz drveno i prehrabreno-prerađivačke industrije.

Poljoprivredna biomasa koja se može koristiti za proizvodnju energije vrlo je raznolika, a s obzirom na poljoprivredne grane može se podijeliti u sljedeće kategorije:

- Ratarstvo - energetske kulture (jednogodišnje i višegodišnje); ostaci nakon žetve ili povrtlarstva
- Stočarstvo - stajski gnoj i gnojovka
- Višegodišnji nasadi - energetski nasadi, granjevina i ostali drvni ostaci nakon redovitog održavanja višegodišnjih nasada (voćnjaci, vinogradi, maslinici)

Najčešći oblici drvne biomase koji se koriste u energetske svrhe su ogrjevno drvo, sječka, kora, piljevina, blanjevna, briketi i peleti. Drvnu biomasu moguće je pretvoriti u toplinsku i električnu energiju te u tekuća i plinovita goriva koristeći različite termokemijske i biokemijske tehnologije. Ovisno o karakteristikama drvne biomase tj. veličini, distribuciji veličine, vlažnosti, udjelu pepela i onečišćenja (npr. kamenje, zemlja i pjesak) ovisi i tehnologija njezinog iskorištavanja. Izgaranje je najrazvijenija i najčešće korištena tehnologija za energetsko iskorištavanje drvne biomase.

2.5 Gospodarstvo

Indeks razvijenosti predstavlja najbolji pokazatelj ukupnog razvoja lokalnih područja i ključan je pri planiranju strateškog razvoja. Važno je napomenuti kako je cijelo područje Općine prosječno u II skupini (vrijednost indeksa razvijenosti 50 - 75 % od prosjeka RH).

Tablica 11: Indeks razvijenosti Općine Velika Kopanica

Grad / Općina	Mjerno razdoblje	Velika Kopanica	Republika Hrvatska
Vrijednosti osnovnih pokazatelja			
Prosječni dohodak per capita	2010.-2012.	13.649	28.759
Prosječni izvorni prihodi per capita	2010.-2012.	465	2.969
Prosječna stopa nezaposlenosti	2010.-2012.	23,90%	16,00%
Kretanje stanovništva	2010.-2001.	96,3	99,40
Udio obrazovanog stanovništva u dobi 16-65 godina	2011	53,20%	77,74%
Vrijednosti standardiziranih pokazatelja u odnosu na nacionalni projek			
Prosječni dohodak per capita	2010.-2012.	30,20%	100,00%
Prosječni izvorni prihodi per capita	2010.-2012.	8,80%	100,00%
Prosječna stopa nezaposlenosti	2010.-2012.	79,80%	100,00%
Kretanje stanovništva	2010.-2001.	94,50%	100,00%
Udio obrazovanog stanovništva u dobi 16-65 godina	2011	46,70%	100,00%
Indeks razvijenosti		54,02%	100,00%
Skupina razvijenosti		II.	

Izvor: MRRFEU – URR (2013.)

Na temelju postupka ocjenjivanja stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koje je provela Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva, Općina Velika Kopanica svrstanja je u II. skupinu jedinica lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti manja od 75% prosjeka Republike Hrvatske, sukladno Odluci o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti (Narodne novine broj 89/2010).

Pokazatelji za izračun indeksa razvijenosti, izračun vrijednosti indeksa razvijenosti, udio pojedinog pokazatelja u ukupnoj vrijednosti indeksa razvijenosti i druga pitanja s tim u vezi određeni su Uredbom o indeksu razvijenosti (Narodne novine broj 63/2010). Indeks razvijenosti izračunava se na temelju sljedećih pokazatelja: (1) stope nezaposlenosti, (2) dohotka po stanovniku, (3) proračunskih prihoda jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave po stanovniku, (4) općeg kretanja stanovništva i (5) stope obrazovanosti.

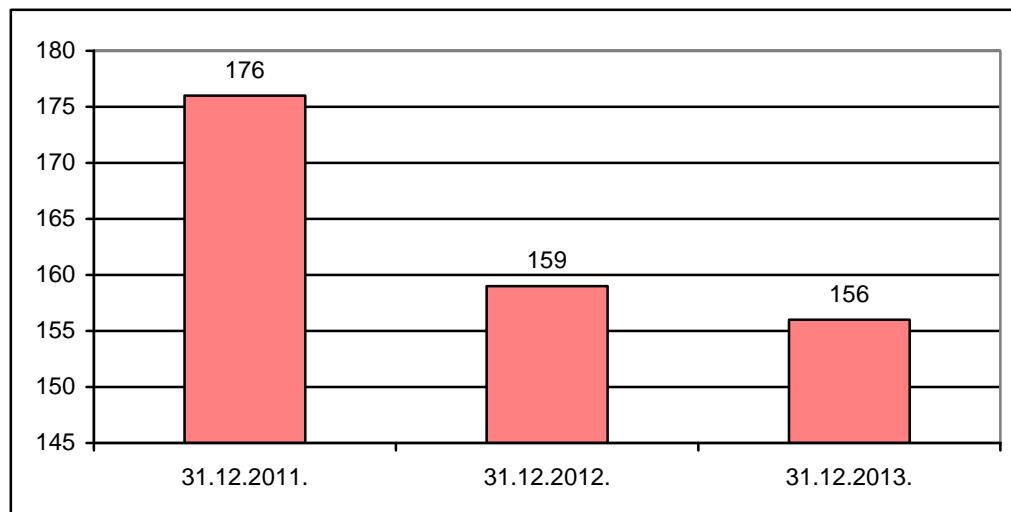

Općina Velika Kopanica u cijelosti pripada trećoj skupini područja posebne državne skrbi.²

Područja posebne državne skrbi utvrđuju se radi postizanja što ravnomjernijeg razvijanja svih područja Republike Hrvatske, poticanja demografskog i gospodarskog napretka, završetka programa obnove, povratka prijeratnog stanovništva i trajnog stambenog zbrinjavanja.

Područja posebne državne skrbi određuju se u tri skupine, i to prva i druga skupina prema okolnostima nastalim na temelju posljedica agresije na Republiku Hrvatsku, a treća skupina utvrđena je prema tri kriterija: kriteriju ekonomске razvijenosti, kriteriju strukturnih poteškoća, demografskom kriteriju.

Slika 22: Broj osiguranih osoba u Općini Velika Kopanica krajem godine u razdoblju od 2011. do 2013.

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Slavonski Brod

Broj osiguranih osoba u 2012. u odnosu na 2011. godini smanjio se za 17 osoba ili za 10%, pad u 2013. godini u odnosu na 2012. je nešto blaži smanjenje za 3 osobe ili 2%.

Tablica 12: Osiguranici Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje prema osnovama osiguranja na dan 31.12.2013.

Vrsta osiguranika	Broj osiguranika
Radnici kod pravnih osoba	61
Radnici kod fizičkih osoba	4
Obrtinci	34
Poljoprivrednici	54
Samostalne profesionalne djelatnosti	2
Produceno osiguranje	1
Ukupno	156

Izvor podataka: HZMO

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje krajem prosinca 2013. u Općini Velika Kopanica bilo je prijavljeno ukupno 156 mirovinskih osiguranika. Osiguranici su u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje registrirani prema adresi sjedišta poslodavca.

Na temelju podataka Državnog zavoda za statistiku koji broj zaposlenih promatra na temelju izvještaja RAD-1 G koji se odnosi na broj zaposlenih na dan 31 ožujka, slika zaposlenosti u Općini Velika Kopanica je slijedeća.

² Zakon o područjima posebne državne skrbi (NN, broj 86/08, 57/11, 51A/13, 148/13 i 76/14)

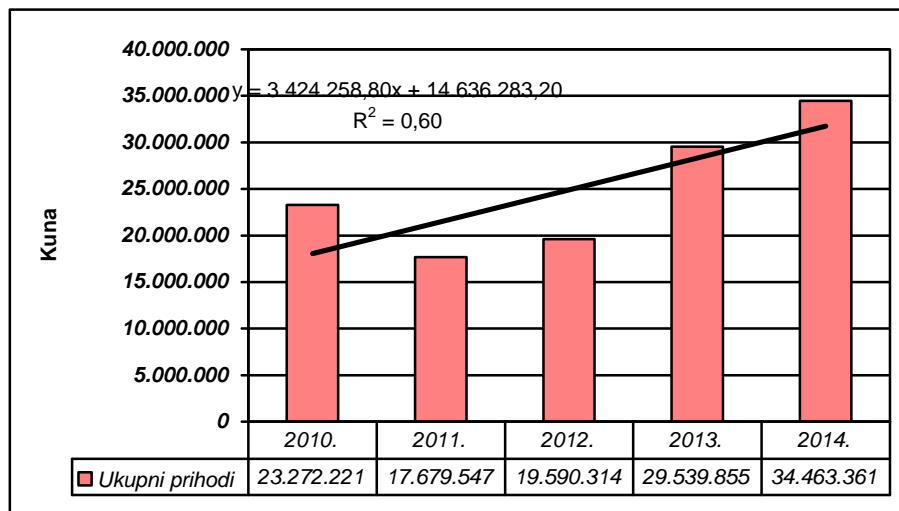
Tablica 13: Zaposleni u pravnim osobama prema NKD-u 2007

Djelatnost	2010.	2011.	2012.	2013.
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	0	0	0	0
Rudarstvo i vađenje	0	0	0	0
Prerađivačka industrija	49	41	36	12
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	0	0	0	0
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	0	0	0	0
Građevinarstvo	6	1	1	1
Trgovina naveliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla	28	34	34	22
Prijevoz i skladištenje	6	6	6	2
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	0	0	0	0
Informacije i komunikacije	0	0	0	0
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	0	0	0	0
Poslovanje nekretninama	0	0	0	0
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	0	0	0	0
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	0	0	0	0
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	5	5	5	5
Obrazovanje	47	49	49	49
Djelatnost i zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	2	2	2	2
Umjetnost, zabava i rekreacija	3	3	3	0
Ostale uslužne djelatnosti	2	2	2	2
Ukupno:	148	143	138	95

Izvor: DZS

Obja grupe podataka statički promatraju kretanje broja zaposlenih na određeni datum što daje pogrešnu sliku za djelatnosti koje imaju sezonski karakter.

Slika 23: Kretanje ukupnog prihoda trgovackih društava koje poslju na području Općine Velika Kopanica

Izvor: www.fininfo.hr

Tablica 14: Pokazatelji finansijskog poslovanja trgovačkih društava u Općini Velika Kopanica

Pokazatelj	2012.	2013.	2014.
Broj subjekata	18	19	16
Broj zaposlenih	57	122	232
Prosječna mjesecna neto plaća	2.760	1.753	2.638
Ukupni prihodi	19.590.314	29.539.855	34.463.361
Ukupan EBITDA	1.788.519	1.937.970	865.287
Prosječna EBITDA marža	8,2%	4,4%	-25,4%
Ukupan EBIT	561152	721934	-246481
Prosječna EBIT marža	3,1%	2,3%	-26,0%
Ukupna aktiva	24.353.485	26.436.883	28.889.315
Ukupan radni kapital	-3.057.092	-1.114.134	-3.208.902
Ukupan izvoz	106.618	181.527	213.483
Ukupan uvoz	0	0	268.588
Prosječan ROE	7,7%	7,3%	-31,8%
Prosječan ROA	0,8%	-0,4%	-29,3%

Izvor: <http://www.fininfo.hr/Makroekonomija> (na dan 24.05.15)

Iako Ukupna prihod i broj zaposlenih imaju pozitivan trend, ekonomski pokazatelji uspješnosti gospodarstva u velikoj Kopanici nisu pozitivni.

Tablica 15: Najuspješnija trgovačka društva prema ukupnom prihodu ostvarenom u 2014. godini

	Tvrta	Mjesto	Ukupan Prihod	Udjel	Kumulativ
1.	KRAJIĆ d.o.o.	Velika Kopanica	12.826.179	37,8%	37,8%
2.	VENETO d.o.o.	Velika Kopanica	3.461.630	10,2%	48,0%
3.	OPG, Vlasnik Jakob Vukovac	Velika Kopanica	2.520.082	7,4%	55,4%
4.	ALTEA d.o.o.	Velika Kopanica	2.363.893	7,0%	62,4%
5.	RADNIK d.o.o.	Velika Kopanica	2.355.534	6,9%	69,4%
6.	Jularić proizvodnja i usluge	Velika Kopanica	2.266.038	6,7%	76,0%
7.	Adut d. o. o.	Divoševci	1.791.284	5,3%	81,3%
8.	LAGUNA d.o.o.	Velika Kopanica	1.680.945	5,0%	86,3%
9.	OPG vlasnik Pavo Ilakovac	Velika Kopanica	1.511.657	4,5%	90,7%
10.	M.I. AGRO d.o.o.	Velika Kopanica	1.114.571	3,3%	94,0%
11.	MENTOL j.d.o.o.	Velika Kopanica	709.871	2,1%	96,1%
12.	TEKA d. o. o.	Velika Kopanica	664.549	2,0%	98,1%
13.	PZ KUPINA u stečaju	Kupina	271.631	0,8%	98,9%
14.	AGRO-TEHNIKA d.o.o.	Velika Kopanica	215.811	0,6%	99,5%
15.	EURO-STROJEVI d.o.o.	Velika Kopanica	165.735	0,5%	100,0%
16.	INTER INOX d.o.o.	Beravci	5.890	0,0%	100,0%

Izvor: <http://www.fininfo.hr/Makroekonomija> (na dan 24.05.15)

Gledano prema ostvarenom prihodu trgovačkih društava u 2014. godini gospodarska aktivnost Općine odvija se uglavnom u mjestu Velika Kopanica gdje se ostvaruje više od 90% ukupnog prihoda Općine. Gotovo polovicu ukupnih prihoda Općine ostvaruju dva trgovačka društva iz Velike Kopanice KRAJIĆ d.o.o. i VENETO d.o.o..

Djelatnost tvrtke KRAJIĆ d.o.o. je 1610 - Piljenje i blanjanje drva, a tvrtke VENETO d.o.o. 4120 - Gradnja stambenih i nestambenih zgrada

Tijekom 2014. godine devet trgovačkih društava sa područja Općine Velika Kopanica poslovalo je pozitivno dok je sedam trgovačkih društava iskazalo gubitak.

KRAJIĆ d.o.o. iz Velike Kopanice i prema ostvarenoj neto dobiti je najuspješnije društvo na području Općine. Na drugom mjestu prema ostvarenoj neto dobiti je trgovačko društvo ALTEA d.o.o. koja se bavi istom djelatnošću 1610 – Piljenje i bljanjanje drva.

Trgovačko društvo ALTEA d.o.o. u 2014. godini zapošljavala je 99 zaposlenih (prosjek na temelju stanja krajem mjeseca) što je 43% zaposlenih u Općini. Ako dodamo trgovačko društvo KRAJIĆ d.o.o. iz Velike Kopanice i ADUT d.o.o. iz Divoševaca obuhvatit će se 80% zaposlenih Općine Velika Kopanica.

Djelatnost trgovina automobilima i motornim vozilima lake kategorije.

Tablica 16: Najuspješnija trgovinska društva prema ostvarenoj Neto dobiti u 2014. godini

	Tvrta	Mjesto	Neto dobit
1.	KRAJIĆ d.o.o.	Velika Kopanica	270.826
2.	ALTEA d.o.o.	Velika Kopanica	261.337
3.	JULARIĆ PROIZVODNJA I USLUGE	Velika Kopanica	208.162
4.	VENETO d.o.o.	Velika Kopanica	117.365
5.	OPG vlasnik Pavle Ilakovac	Velika Kopanica	53.172
6.	M.I. AGRO d.o.o.	Velika Kopanica	38.521
7.	AGRO-TEHNIKA d.o.o.	Velika Kopanica	14.872
8.	OPG, Vlasnik Jakob Vukovac	Velika Kopanica	6.110
9.	TEKA d. o. o.	Velika Kopanica	4.102
10.	INTER INOX d.o.o.	Beravci	-6.332
11.	LAGUNA d.o.o.	Velika Kopanica	-63.735
12.	EURO-STROJEVI d.o.o.	Velika Kopanica	-120.851
13.	MENTOL j.d.o.o.	Velika Kopanica	-211.479
14.	RADNIK d.o.o.	Velika Kopanica	-277.292
15.	PZ KUPINA u stečaju	Kupina	-325.188
16.	Adut d. o. o.	Divoševci	-1.759.405

Izvor: <http://www.fininfo.hr/Makroekonomija> (na dan 24.05.15)

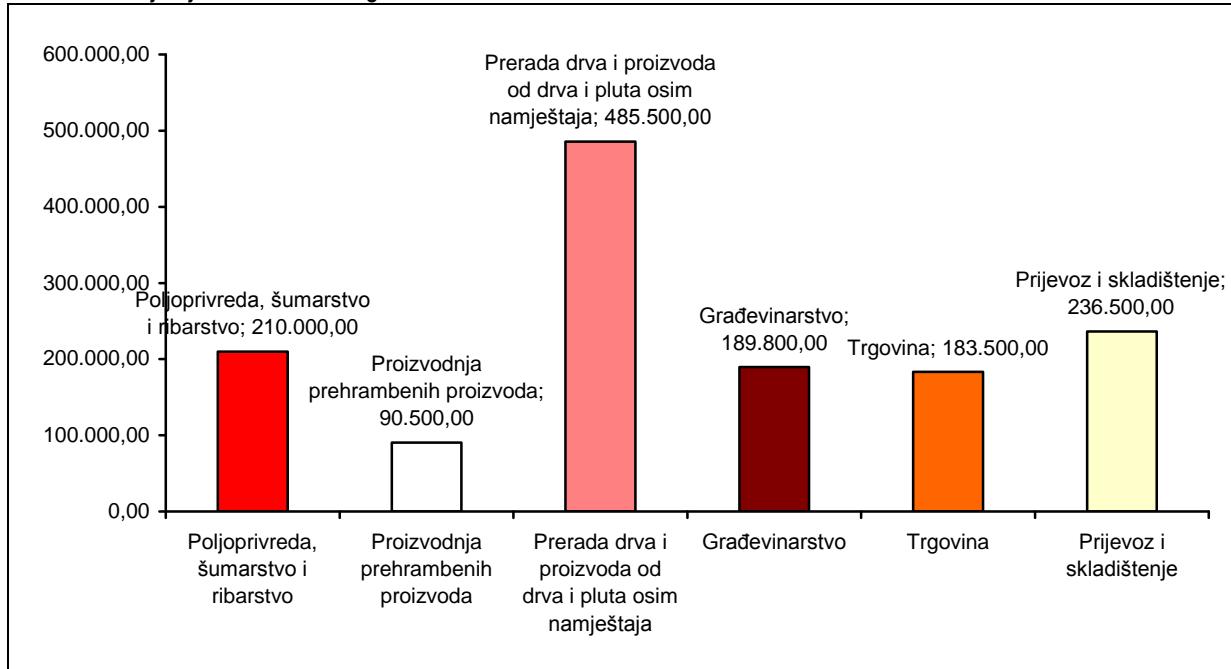
Tablica 17: Najuspješnija trgovinska društva prema broju zaposlenih u 2014. godini

	Tvrta	Mjesto	Broj zaposlenih
1.	ALTEA d.o.o.	Velika Kopanica	99
2.	KRAJIĆ d.o.o.	Velika Kopanica	60
3.	Adut d. o. o.	Divoševci	27
4.	LAGUNA d.o.o.	Velika Kopanica	16
5.	RADNIK d.o.o.	Velika Kopanica	11
6.	VENETO d.o.o.	Velika Kopanica	7
7.	OPG, Vlasnik Jakob Vukovac	Velika Kopanica	4
8.	JULARIĆ PROIZVODNJA I USLUGE	Velika Kopanica	2
9.	TEKA d. o. o.	Velika Kopanica	1
10.	OPG vlasnik Pavle Ilakovac	Velika Kopanica	1
11.	M.I. AGRO d.o.o.	Velika Kopanica	1
12.	AGRO-TEHNIKA d.o.o.	Velika Kopanica	1
13.	EURO-STROJEVI d.o.o.	Velika Kopanica	1
14.	MENTOL j.d.o.o.	Velika Kopanica	1
15.	INTER INOX d.o.o.	Beravci	0
16.	PZ KUPINA u stečaju	Kupina	0

Izvor: <http://www.fininfo.hr/Makroekonomija> (na dan 24.05.15)

Slika 24: Struktura trgovačkih društava sa sjedištem u Općini Velika Kopanica po sektorima prema ostvarenoj novostvorenoj vrijednosti u 2014. godini

Izvor: Poslovna Hrvatska (25.05.15)

Tablica 18: Subjekti prema tipu društva

	Opis	Broj aktivnih subjekata
1.	Trgovačko društvo	19
1.1.	Društvo s ograničenom odgovornošću	18
1.2.	Zadruga	1
2.	Obrtnici i samostalni djelatnici	42
2.1.	Obrtnik	39
2.2.	Privatna liječnička praksa	2
2.3.	Privatna stomatološka praksa	1
3.	Udruge, sindikati, stranke i vjerske zajednice	25
3.1.	Udruge	24
3.2.	Zajednica	1
4.	Državna uprava i administracija	2
4.1.	Izvršno tijelo državne uprave	2

Izvor: <http://www.poslovna.hr> (29.06.15)

2.5.1 Poljoprivreda

U usporedbi s rezultatima istraživanja o strukturi poljoprivrednih gospodarstva zemalja članica Europske unije iz 2010. godine, prosječna je veličina hrvatskoga poljoprivrednoga gospodarstva ispod prosjeka EU-a, što znači da jedno poljoprivredno gospodarstvo u RH koristi manje poljoprivrednog zemljišta od prosječnoga gospodarstva u EU-u. U 2010. godini poljoprivredna su gospodarstva u EU-u u prosjeku koristila 14,3 ha poljoprivrednog zemljišta, a prosječna je veličina hrvatskoga poljoprivrednoga gospodarstva 5,6 ha, što je samo 39,5 % prosječne veličine poljoprivrednoga gospodarstva u EU-u.

Prema definiciji DZS-a, malo poljoprivredno gospodarstvo svako je obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo koje koristi manje od 0,4 ha poljoprivrednog zemljišta, ima manje od 0,5 stočnih jedinica (uvjetnih grla stoke) i proizvodi uglavnom za vlastite potrebe.

Tablica 19: Površina korištenog poljoprivrednog zemljišta u Općini Velika Kopanica

Skupine kućanstava prema korištenom poljoprivrednom zemljištu	Broj kućanstava	ha	Prosjek kućanstvu (ha)
bez zemlje	500,00	0	0,00
do 0,09 ha	107,00	2,69	0,03
0,10 do 0,49 ha	68,00	5,69	0,08
0,50 do 0,99 ha	46,00	24,04	0,52
1,00 do 2,99 ha	117,00	152,4	1,30
3,00 do 4,99 ha	58,00	185,2	3,19
5,00 do 7,99 ha	43,00	240,18	5,59
8,00 do 9,99 ha	22,00	186,05	8,46
10,00 do 19,99 ha	26,00	323,64	12,45
20,00 ha i više	45,00	2502,58	55,61
Ukupno	1.032,00	3622,47	3,51
Ukupno kućanstva sa zemljištem	532	3.622,47	6,81

Izvor: Popis stanovništva 2011.

Ukupno korišteno poljoprivredno zemljište u Općini Velika Kopanica prema Popisu stanovništva iz 2011. godine iznosilo je 3.622 ha raspoređeno na 532 kućanstva. U prosjeku jedno kućanstvo koristilo je oko 7ha. 500 kućanstava je bez zemlje.

Tablica 20: Struktura korištenog zemljišta

	Opis	Vrijednost	Udio
1	Broj kućanstava	694	-
2	Ukupno raspoloživa površina zemljišta,ha (3+7)	3.281,07	100,0%
	Korišteno poljoprivredno zemljište, ha		
3	Ukupno raspoloživa površina zemljišta, ha korišteno (4+5-6)	2.883,34	87,9%
4	u vlasništvu, ha	1.909,73	58,2%
5	uzeto u zakup, ha	1.053,94	32,1%
6	dano u zakup, ha	80,33	2,4%
7	Ostalo zemljište, ha	397,73	12,1%
8	Broj parcela korištenoga poljoprivrednog zemljišta	1.981	-

Izvor: Popis poljoprivrede 2003.

Korištena površina zemljišta u odnosu na raspoloživu površinu iznosi 88%, od čega 66% korištenog zemljišta u vlasništvu korisnika.

Tablica 21: Privatna kućanstva u Općini Velika Kopanica prema korištenom poljoprivrednom zemljištu

Nači korištenja zemljišta	Broj kućanstava	ha	ha po kućanstvu
Oranice i vrtovi	457	3.622,47	7,93
Voćnjaci	52	23,72	0,46
Vinogradi	1	0,20	0,20
Ostala poljoprivredna zemljišta (livade, pašnjaci i dr.)	153	70,09	0,46

Izvor: Popis stanovništva 2011.

Prema Popisu stanovništva iz 2011. godine u Općini Velika Kopanica 457 kućanstava imalo je 3.622 ha oranica. Ostala poljoprivredna zemljišta odnose se na livade i pašnjake koji se rasprostiru na 70 ha a koje obrađuje 153 kućanstva. Voćarstvom se bavi svega 52 kućanstva na površini od 24 ha.

Tablica 22: Privatna kućanstva u Općini Velika Kopanica prema broju stoke i peradi

Opis	Broj kućanstava	Broj stoke i peradi	Prosječno
Goveda	77	1.327	17,23
Ovce	38	291	7,66
Koze	19	60	3,16
Svinje	360	4.812	13,37
Perad	495	7.945	16,05

Izvor: Popis stanovništva 2011.

Zastupljenost stočarske proizvodnje u Općini Velika Kopanica promatrano kroz opredijeljenost kućanstva su peradarstvo i svinjogojstvo.

Tablica 23: Površina korištenih oranica i vrtova

Opis	ha	Udio
1 ukupno korištene oranice i vrtovi(2 - 15)	2.762,88	100,0%
2 žitarice	2.137,10	77,4%
3 krumpir	-	-
4 mahunasto povrće za suho zrno	3,28	0,1%
5 uljano sjemenje i plodovi	206,65	7,5%
6 duhan	2,74	0,1%
7 šećerna repa	133,50	4,8%
8 krmno bilje	235,50	8,5%
9 predivo bilje	-	-
10 Ostalo povrće na oranicama	3,17	0,1%
11 Ostalo povrće u vrtovima	1,88	0,1%
12 Ostalo povrće u zaštićenom prostoru	0,03	0,0%
13 Bilje za upotrebu u parfumeriji i farmaciji	-	-
14 Cvijeće i ukrasno bilje, sjemenje i sadni materijal	1,03	0,0%
15 Ugari	38,00	1,4%
16 Ostalo povrće u povrtnjacima	18,24	xxxxxx

Izvor: Popis poljoprivrede 2003.

Glavna poljoprivredna kultura na korištenim površinama Općine Velike Kopanice su žitarice.

Tablica 24: Struktura zemljišta prema načinu korištenja

Opis	ha
Međuusjevi, podusjevi i naknadni usjevi - na oranicama -ukupno, ha	0,44
Navodnjavane površine - ukupno, ha	1,16
Površina tretirana sredstvima za zaštitu bilja, ha	
ukupno	2.438,09
od toga: herbicidima	2.407,02
od toga: insekticidima	818,52
Površina tretirana gnojivima, ha	
mineralnim	2.378,83
organskim	246,72

Izvor: Popis poljoprivrede 2003.

Iz prezentiranih podataka vidljivo je da je ekološka (organska) poljoprivreda jako malo zastupljena u Općini Velika Kopanica.

2.5.2 Turizam

Procjenjuje se da je oko 3% međunarodnih odmorišnih putovanja motivirano ekoturizmom, a podržan rastućom ekološkom svijesti kupaca, proizvod pokazuje snažan rast, između 10%-20% godišnje. Usprkos raspoloživosti, atraktivnosti i očuvanosti prirodnih resursa, ekoturizam u Hrvatskoj još je uvjek izrazito slabo razvijen.

Općina Velika Kopanica nema za sada značajnije razvijenu turističku ponudu ni kapacitete. Na području Općine postoji nekoliko ugostiteljskih sadržaja koji su uglavnom lokalnog značaja. Drugim riječima, dosadašnjim razvojem turizma i ugostiteljstva na području Općine nije dostignuta značajnija gospodarska razina prometa, iako se može govoriti o određenim prirodnim i drugim (stvorenim) datostima koje su potencijal za razvoj kontinentalnog turizma, poglavito za lovni, izletnički i seoski turizam.

Neki su od značajnijih potencijala za razvoj turizma:

- vinogradi i šume
- lovna područja
- graditeljska i prirodna baština
- nezagađeni okoliš
- blizina gradova i drugih općina (poglavitno blizina Đakova i Slavonskog Broda) koji nude komplementarne turističke sadržaje.

Svi ovi potencijali još su uvjek prilično slabo iskorišteni pa treba osmisliti specifični turistički proizvod Općine na temelju kojeg će se u nadolazećem razdoblju razvijati turizam i prateće djelatnosti. Pri tome na Općinu Velika Kopanica ne smijemo gledati izdvojeno od okruženja, već je moramo promatrati kao cjelinu s okolnim područjima i općinama Brodsko-posavske županije (osobito susjednih općina) u kojoj se mjesta, gradovi i općine međusobno nadopunjaju sadržajima koje nude.

Tablica 25: Smještajni kapaciteti u Općini Velika Kopanica i pokazatelji poslovanja

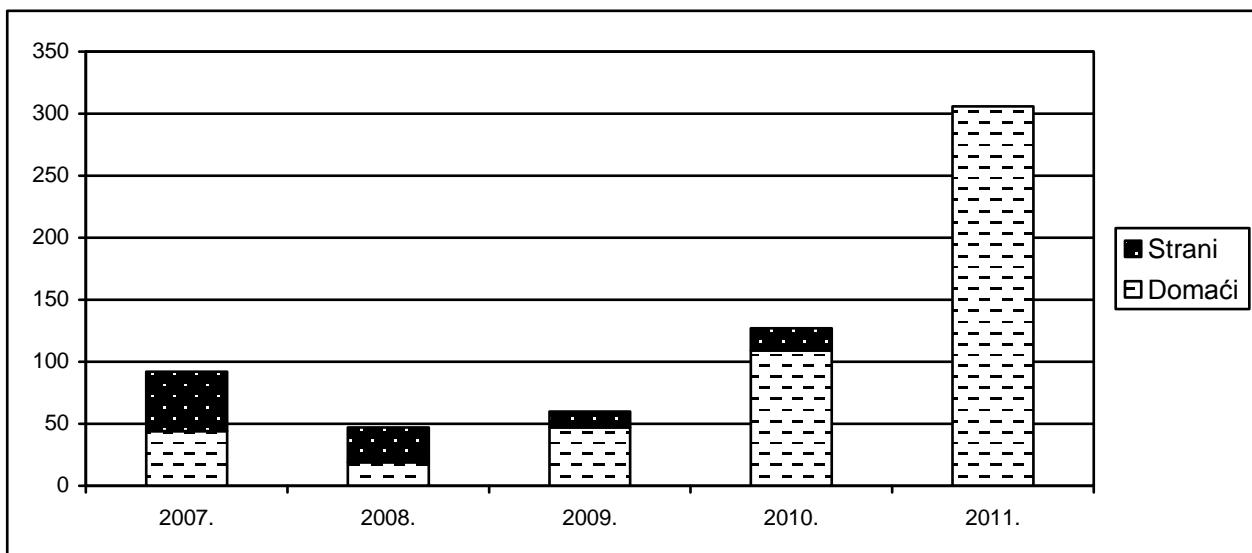
	Postelje	Domaći	Dolasci Strani	Ukupno	Domaći	Noćenja Strani	Ukupno	Iskorištenje kapaciteta
2007.	8	44	48	92	128	66	194	6,64%
2008.	8	19	28	47	29	30	59	2,02%
2009.	8	47	13	60	101	13	114	3,90%
2010.	8	109	18	127	188	18	206	7,05%
2011.	8	306	0	306	370	0	370	12,67%

Izvor: DZS

Broj dolazaka turista u Veliku Kopanicu prema podacima Državnog zavoda za statistiku u petogodišnjem razdoblju od 2007. do 2011. godine praktično se udvostručio. U promatranom razdoblju bilježi se pad stranih gostiju dok je rast broja dolazaka rezultat interesa domaćih gostiju.

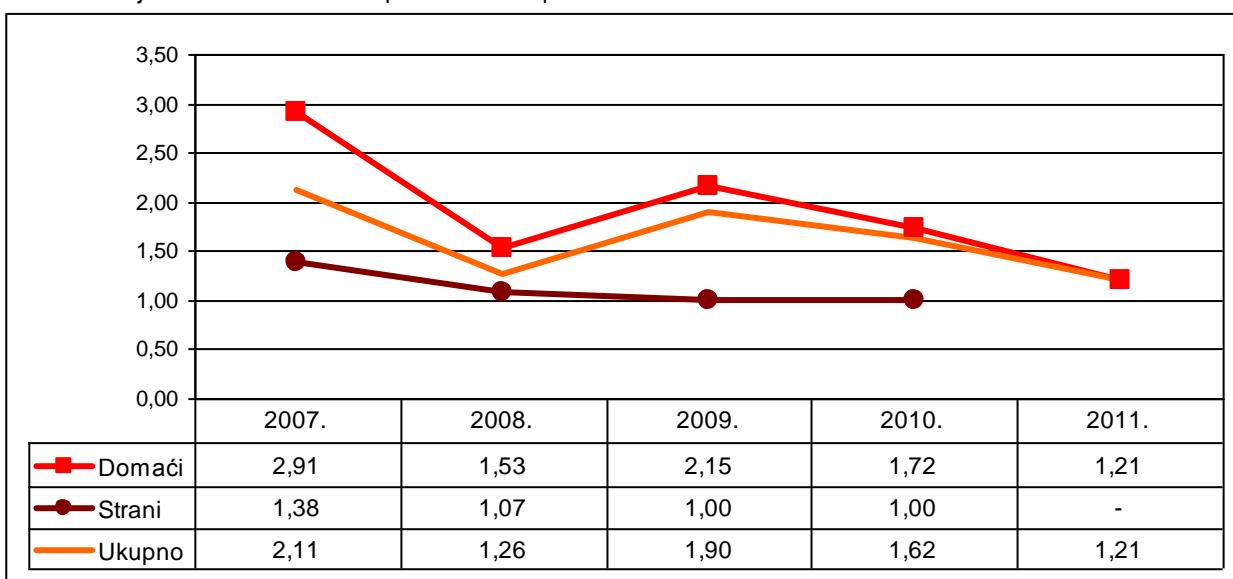

Slika 25: Trend dolazaka turista u Veliku Kopanicu

Izvor: DZS

Slika 26: Duljina boravka turista u Općini Velika Kopanica

Izvor: DZS

Slika 27: Etno-park u Beravcima

Izvor: http://www.beravci.hr/beravci/galerija_beravci.htm

Godine 1978. u Beravcima je na inicijativu Muzeja Brodskog Posavlja, u organizaciji KUD-a "Ivan Goran Kovačić" na obiteljsko gospodarstvu gospodina Ilije Eskeričića, priređena prva "Beravačka jabukovača i smotra folklora" do danas poznata pod imenom "Ižimača", jedinstvena smotra folklora u Hrvatskoj. Okosnicu ove priredbe čini prikaz "ižimanja"- cijeđenja jabukovog mošta na drvenoj napravi "ižimači" koju okreće konji. "Ižimača" ili "moštara", sastoji se iz dva dijela. Na otvorenom su dubljeni hrastovi valovi sastavljeni u krug. U valovima se okreće teški kameni kotač- "točak" koji drobni voće, a pokreće ga par konja koji tjeraju u krug oko valova. Usitnjeno voće pokupi se i nosi u prešu, drugi dio ižimače, gdje se preša i cijedi – "ižima mošt". Slatki mošt mogao se piti odmah, ili se od njega pekla rakija. Od jabuka "divljaka" pustilo se da mošt prokisne u ocat- "sirče", koje se upotrebljavalo za jelo i u narodnoj medicini za liječenje ljudi i stoke.

Istovremeno sa Smotrom rastao je u Beravcima i mali etno park, smješten u centru sela iza Crkve sv. Duha. Tu je na lijepoj zelenoj površini smještena "ižimača", žitnica- "ambar", "vanska peć" za pečenje kruha i postavljen drveni "đeram" za izvlačenje vode iz bunara. Tako je tu nastelo seosko dvorište s pripadajućim gospodarskim zgradama.

Slika 28: „Ižimača”

Izvor: <http://www.radioslavonija.hr/wp-content/uploads/2014/09/18.jpg>

Etno – park “Ižimača” može se razgledati svakodnevno, a samo jednom godišnje on oživi mnoštvom posjetitelja i izvođača programa, kada se održava folklorna manifestacija “Ižimača” na koju dolaze kulturni-umjetnička društva iz cijele Hrvatske. To je uvijek druge nedjelje u mjesecu rujnu.

Program “Ižimače” sastoji se od povorke KUD-ova kroz selo, a u povorci je i konjska zaprega s kolima natovarenim jabukama koje će se “izimati”. Dolaskom u etno – park zaigra sigurno najveće kolo u Slavoniji. Zatim se demonstrira rad “Ižimače”, drobi voće i cijedi jabukov mošt, koji se može odmah i kušati, te potom slijedi nastup KUD-ova na ljetnoj pozornici. Tako prođe jedno ugodno nedjeljno poslijepodne.

Na trgu Presvetog Trojstva u Velikoj Kopanici nalaze se kamena skulptura Božanskog Trojstva i drvena skulptura sv. Ilike. Park krasi i spomenik poginulim kopaničkim braniteljima, a ispred osnovne škole nalazi se bista Ivana Filipovića.

Svaka dodatna aktivnost Općine u pogledu kulture, bilo u vidu manifestacije ili stalne djelatnosti povećava psihološki standard stanovništva Općine, te je i vid promocije naselja i prirodne baštine. Potencijal razvoja Općine Velika Kopanica jednim velikim djelom leži i u kulturnoj baštini koja se može koristiti kao jedan od resursa za razvoj ruralnog turizma.

Tablica 26: Kulturno-povijesni spomenici i sakralni objekti u Općini Velika Kopanica

RB	Naselje	Naziv spomenika	Vrste spomenika
1.	Beravci	Crkva sv. Duha	Sakralni
2.	Divoševci	Crkva sv. Filipa i Jakova	Sakralni
3.	Velika Kopanica	Župna crkva sv. Ilike	Sakralni
4.		Zgrada bivše škole I. Filipovića, Trg Presv. Trojstva Profani	Profani
5.		“Selište”, prapovjesno nalazište	Arheologija

Tradicijsko graditeljstvo vrlo je važan dio sveukupne kulturne baštine. Iako je najbrojnije i najrasprostranjenije, tek se u posljednje vrijeme počinje intenzivnije gospodarski vrednovati i uključivati u programe obnove i prenamjene za suvremene životne potrebe.

Organizacija parcela okućnice i način gradnje na ovom području (napose nakon proglašenja Vojne krajine) posljedica su raznih uredbi i propisa. Njima su određivani veličina, dužina, širina i organizacija seoske parcele, kućne čestice i okućnice, položaj stambene zgrade, raspored gospodarskih zgrada i dr.

Slika 29: Tradicijski tip kuće sa trijemom

Najzastupljeniji model kuće bila je prizemnica, većinom užim pročeljem okrenuta šoru, iako se – kao novija pojava – susreće i orijentacija dužim pročeljem uz ulicu (čelom na drum). Relativno strm dvostrešan krov,

pokriven ranije trskom ili šašem, rjeđe slamom, a kasnije pločastim crijeponom, pogodovao je isticanju trokutastog zabata. Opskrbljen tavanskim prozorčićima te određenim porukama – kao što je godina gradnje kuće ili inicijali kućevlasnika – zabat se isticao u vizualnom dojmu kuće te skladno korespondirao s dvama ukrasno obrubljenim prozorima.

Trijem u arhitekturi označava natkriven otvoreni prostor, s jedne strane naslonjen na zgradu ili na zid; njegova krovna konstrukcija najčešće počiva na stupovima ili stupcima.

Tradicijski običaji karakteristični za ovaj kraj su:

- Prosidba i svatovi
- Križarice
- Berba kukuruza
- Sv. Nikola
- Sv. Lucija (Luca)
- Badnjak i Božić
- Kolo
- Prela
- Češljanje perja (čijalo)
- Žitna žetva , i sl.

2.6 Društveni razvoj zajednice

2.6.1 Obrazovanje

Tablica 27: Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi u Republici Hrvatskoj i Općini Velika Kopanica

Opis	Republika Hrvatska		Općina Velika Kopanica	
	Broj	Udio	Broj	Udio
Bez škole	62.092	1,7%	105	3,9%
Nezavršena osnovna škola	283.867	7,8%	339	12,5%
Osnovna škola	773.489	21,3%	1.116	41,0%
Srednja škola	1.911.815	52,6%	1.035	38,1%
Visoko obrazovanje	595.233	16,4%	124	4,6%
Nepoznato	5.965	0,2%	0	0,0%
Ukupno	3.632.461	100,0%	2.719	100,0%

Izvor: Popis stanovništva 2011.

U Općini Velika Kopanica, prema posljednjem popisu stanovništva, 57,4 posto stanovnika starijih od 15 godina koji imaju završenu tek osnovnu školu ili čak ni to. Podaci su to iz posljednjeg popisa stanovništva koji je održan 2011. godine. Na nivou Republike Hrvatske taj postotak iznosi 30,8%.

Prosječni stanovnik Općine Velika Kopanica posjeduje osnovno obrazovanje za razliku od prosječnog stanovnika Republike Hrvatske koji posjeduje srednjoškolsko obrazovanje.

Visoko obrazovanje posjeduje svega 4,6% stanovnika Općine Velika Kopanica u odnosu na 16,4% stanovnika Republike Hrvatske. Trenutačno je europski prosjek 30%, a do 2020. planira postizanje rezultata 40% visokoobrazovanih na europskoj razini.

Problem je da ovako izražajne razlike u obrazovnim resursima hrvatskih regija neupitno utječu i na trenutačnu i na buduću gospodarsku situaciju, posebice kada se uzme u obzir da se može očekivati daljnja depopulacija udaljenih i ruralnih krajeva i odlazak (ili nevraćanje nakon završetka studija) visokoobrazovanog stanovništva.

S obzirom na karakter hrvatske privrede pa tako i privrede Općine Velika Kopanica, ne smije se izgubiti izvida da su apsorpcijske sposobnosti tržišta za visokoobrazovanim relativno niske u sadašnjem trenutku, a da s druge strane nedostaje kvalitetnog kadra srednje stručne spreme u području obrta. Stoga, ako želimo društvo boljih šansi i ekonomskog rasta, potrebne su dublje strukturne promjene koje će dovesti do kvalitetnijeg obrazovanja i boljih obrazovnih šansi za sve te ujednačene ponude obrazovnog sustava i potreba tržišta rada.

Tablica 28: Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi i obrazovnim područjima

Opis	Republika Hrvatska		Općina Velika Kopanica	
	Broj	Udio	Broj	Udio
Bez škole	62.092	1,71%	105	3,86%
Opći programi	1.243.846	34,35%	1.515	55,72%
Obrazovanje	74.061	2,05%	30	1,10%
Humanističke znanosti i umjetnost	73.334	2,03%	16	0,59%
Društvene znanosti, poslovanje i pravo	593.954	16,40%	204	7,50%
Prirodne znanosti	27.173	0,75%	6	0,22%
Inženjerstvo, prerađivačka industrija i građevinarstvo	910.929	25,16%	494	18,17%
Poljoprivreda	78.059	2,16%	113	4,16%
Zdravstvo i socijalna skrb	122.187	3,37%	32	1,18%
Usluge	429.371	11,86%	199	7,32%
Ostalo	0	0,00%	5	0,18%
Nepoznato	5.965	0,16%	0	0,00%
Ukupno	3.620.971	100,00%	2.719	100,00%

Izvor: Popis stanovništva 2011.

Općina Velika Kopanica ima veći udjel osoba bez škole u odnosu na republički prosjek. U obrazovnim područjima Općina prednjači u poljoprivredi i općim programima.

Tri obrazovna područja:

- Opći programi
- Inženjerstvo, prerađivačka industrija i građevinarstvo i
- Društvene znanosti, poslovanje i parvo pokrivaju 81% stanovništva Općine Velika Kopanica, a opći program završilo je čak 56% stanovnika ove općine.

Zastupljenost ženske populacije veća je u djelatnostima obrazovanja, zdravstva i socijalne skrbi te u djelatnostima vezanim uz društvene znanosti poslovanje i pravo. Muška populacija vezana je uz obrazovna područja prirodnih znanosti, inženjerstvo, prerađivačka industrija i građevinarstvo.

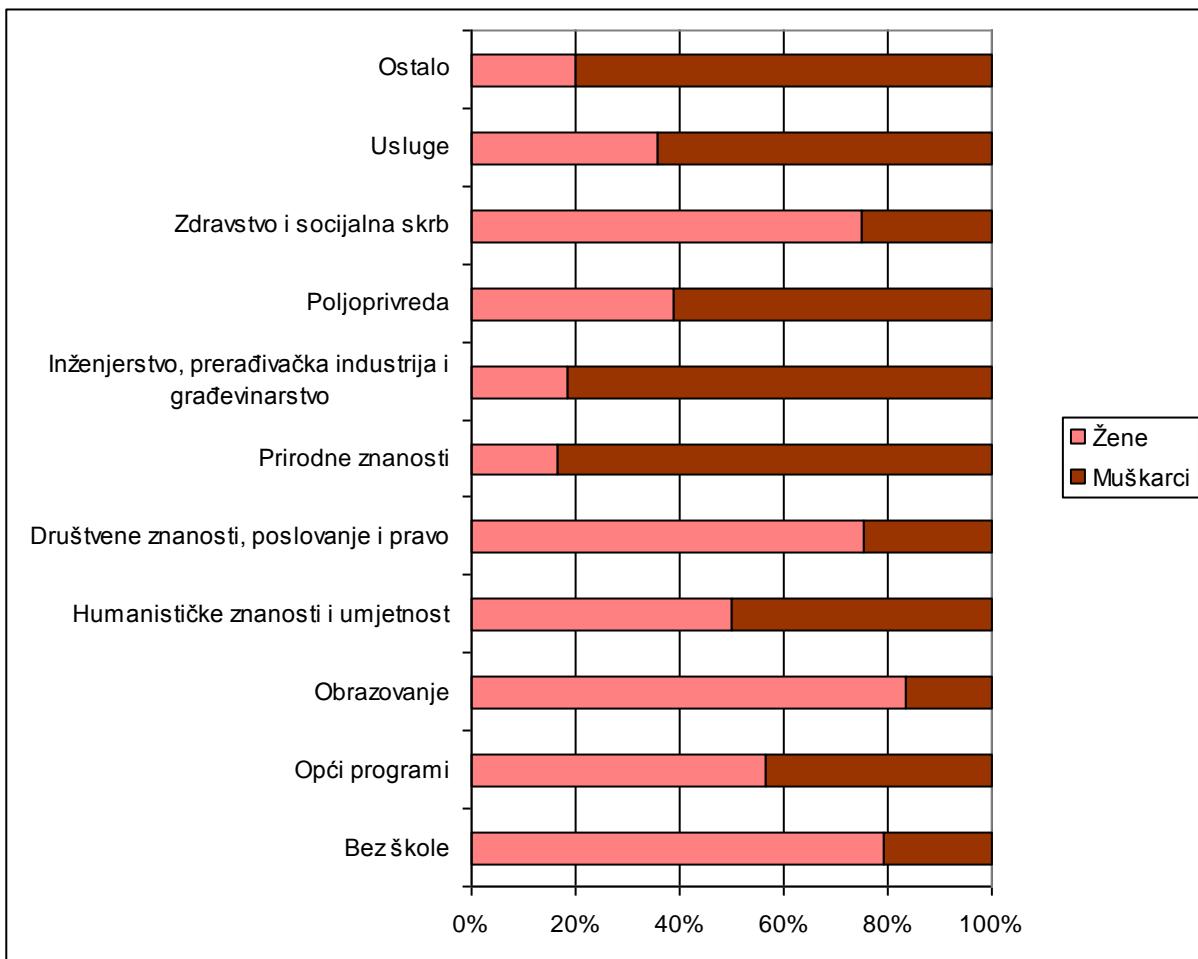
U populaciji bez škole ženska populacija ima visoki udio od 80%.

Predškolska djelatnost je uređena kao podsustav odgoja i obrazovanja Republike Hrvatske od 1997. godine (Zakon o predškolskom odgoju i naobrazbi, Narodne novine, broj 10/97). Ukupna obuhvatnost djece predškolske dobi u redovitim programima (petosatnim i desetosatnim programima) iznosi oko 35% djece predškolske dobi, što ne zadovoljava potrebe roditelja za smještajem djece u dječje vrtiće. Obuhvatnost djece kraćim programima je oko 25%, što također ne zadovoljava. Ali treba istaknuti da su sva djeca u Republici Hrvatskoj u godini dana prije polaska u školu (školska godina 2003/04.) obuhvaćena programima predškolskog odgoja (100%) u redovitim vrtičnim programima i u programima predškole.

Novim podzakonskim aktima planira se do 2013. godine povećati obuhvat djece predškolske dobi u različitim programima predškolskog odgoja na 60 posto, što je i dugoročni cilj i zadaća. Na području Općine potrebno je prostorno planirati smještaj dječjih vrtića shodno potrebama razvoja općine i rastu broja stanovnika kako bi se zadovoljili povoljni demografski i socijalni uvjeti za samo stanovništvo općine Velika Kopanica

Slika 30: Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi, obrazovnim područjima i spolu u Općini Velika Kopanica

Izvor: Popis stanovništva 2011.

Tablica 29: Osnovne škole, razredni odjeli, učenici i učitelji, kraj školske godine na području Općine Velika Kopanica

Opis	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Škole	3	3	3	3
Razredni odjeli	18	19	19	18
Učenici koji su završili školu	57	56	52	52
Učenici	358	354	333	317
Učitelji	28	31	33	32
Broj učenika na 1 učitelja	12,79	11,42	10,09	9,91

Izvor: DZS

Na području Općine Velika Kopanica rade od 18 do 19 razrednih odjela raspoređenih u tri osnovne škole. U razdoblju od četiri školske godine osnovne škole izgubile su 41 učenika. Proporcionalno ovom padu i iz osnovne škole u školskoj godini 2012./13. izašlo je 5 učenika manje nego što ih je izašlo školske godine 2009./10.. Kako je u promatranom razdoblju nastavu obavlja veći broj učitelja popravio se omjer učenika po jednom učitelju sa 13 na 10 učenika po jednom učitelju.

Osnovna škola «Ivan Filipović» iz Velike Kopanice svrstava se među najstarije škole u Hrvatskoj, a osobito treba istaknuti činjenicu da kontinuirano djeluje još od davne 1764. godine.

Današnja škola u Beravcima ustrojena je kao četverogodišnja područna škola Osnovne škole "Ivan Filipović" iz Velike Kopanice. Nastava se održava u dvije školske zgrade koje se nalaze u centru sela. U sklopu školskih zgrada se nalaze i po jedan stan za nastavnike u svakoj zgradici. Školu godišnje pohađa oko 60 učenika podijeljeno u četiri razredna odjeljenja. Nastava se odvija u dvije smjene.

Škola u Divoševcima je izgrađena za vrijeme Austro-ugarske, u vrijeme kada su se po slavonskim selima gradile škole tipskog karaktera. Škola ima prizemlje i kat sa po četiri prozora, sa odvojenim ulazima za učiteljski stan koji se nalazi u prizemlju. Sa druge strane je ulaz u učionicu koja je na katu.

2.6.2 Zdravstvo

Zdravstvena zaštita i zdravlje pučanstva ne ovise isključivo o djelovanju zdravstvenog sustava i ne mogu se promatrati odvojeno od demografskih, ekoloških i gospodarskih pokazatelja.

Temeljni ciljevi zdravstvene politike nisu samo produživanje očekivanog trajanja života nego i nastojanje da se unaprijedi njegova kvaliteta. Osim potrebnog daljnog unapređenja i razvoja zdravstvene službe ciljevi uključuju napore u promicanju zdravijeg načina življenja, smanjenje ili eliminaciju zdravstvenih rizika koji se mogu spriječiti, te unapređenje kvalitete života kroničnih bolesnika i osoba s tjelesnim oštećenjem.

Prikazivanje pobola, prema podacima primarne zdravstvene zaštite, počinje uvidom u broj osiguranika, liječničkih timova, liječnika i broj ostalog zdravstvenog osoblja, a što je prikazano u slijedećoj tablici.

Tablica 30: Izvješće primarne zdravstvene zaštite za Općinu Velika Kopanica

Opis		2010.	2011.	2012.	2013.	Prosjek
Broj timova	Puno radno vrijeme	2	2	2	2	2
	Djelomično puno radno vrijeme	0	0	0	0	0
Zdravstveni djelatnici	Dr. med	1	1	1	1	1
	Spec.	1	1	1	1	1
Osiguranici	VŠS	0	0	0	0	0
	SSS	2	2	2	2	2
Osiguranici	Broj	4.462	4.197	4.360	4.396	4.354
	Koristilo zdravstvenu zaštitu	3.304	3.321	3.325	3.333	3.321

Izvor: Zavod za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije

U promatranom razdoblju u Domu zdravlja radila su 2 tima u punom radnom vremenu. Oba tima su u prosjeku godišnje obavila 3.321 pregleda.

Djelatnost hitne medicinske pomoći na području Brodsko posavske županije radi na četiri lokacije, u Slavonskom Brodu i Novoj Gradiški. Rad je organiziran kroz prijavno dojavnu jedinicu, koja zaprima pozive, te dva tima hitne medicinske pomoći (liječnik, medicinska sestra/tehničar i vozač) opremljena i osposobljena za pružanje hitne medicinske pomoći. U Slavonskom Brodu djelatnost je organizirana kroz rad Doma zdravlja Slavonski Brod i nalazi se na lokaciji Borovska 7. Radi 24 sata dnevno i skrbi za 113.000 stanovnika grada Slavonskog Broda i istočnog dijela Brodsko-posavske županije, kao i za dio autoceste A3 od čvorišta Lužani do čvorišta Velika Kopanica, te dio autoceste A5 koji prolazi kroz Brodsko-posavsku županiju.³

2.6.3 Aktivnost i izvori prihoda stanovnika, nezaposlenost

Tablica 31: Stanovništvo staro 15 i više godina prema trenutačnoj aktivnosti

Opis	Općina Velika Kopanica	RH

³ Publikacija Izvješće o zdravstvenom stanju pučanstva i radu zdravstvene djelatnosti Brodsko-posavske županije u 2013. godini temelji se na podatcima prikupljenim iz zdravstveno-informacijskog sustava ove županije.

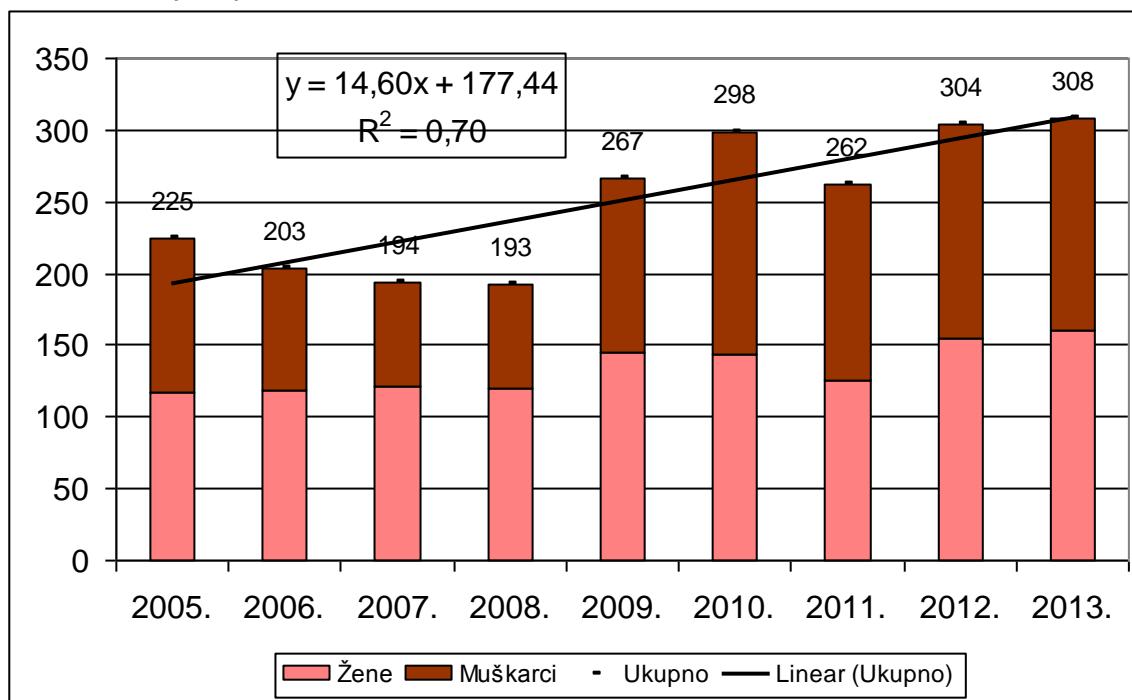

		Broj	Udio	Udio
1.	Zaposleni	740	27,2%	41,4%
2.	Nezaposleni ukupno	314	11,5%	8,0%
2.1.	Nezaposleni, traže prvo zaposlenje	90	3,3%	1,4%
2.2.	Nezaposleni, traže ponovno zaposlenje	224	8,2%	6,6%
3.	Ekonomski neaktivni ukupno	1.665	61,2%	50,5%
3.1.	Umirovljenici	680	25,0%	29,3%
3.2.	Osobe koje se bave obavezama u kućanstvu	436	16,0%	5,9%
3.3.	Učenici ili studenti	277	10,2%	9,0%
3.4.	Ostale neaktivne osobe	272	10,0%	6,3%
3.5.	Nepoznato	-	0,0%	0,1%
	Ukupno	2.719	100,0%	100,0%

Izvor: Popis stanovništva 2011.

U Općini živi veliki udjel ekonomski neaktivnog stanovništva u kojoj je najveći udio umirovljenika ali je bitno naglasiti da druga po zastupljenosti populacija ekonomski neaktivnog stanovništva osobe koje se bave obvezama u kućanstvu koja znatno odskače od republičkog prosjeka.

Slika 31: Kretanje broja nezaposlenih u Općini Velika Kopanica

<http://www.velikakopanica.hr>

Udio nezaposlenih osoba u Općini Velika Kopanica veći je od prosjeka Republike Hrvatske veći je za 44%, uz napomenu da je udio broja nezaposlenih koji traže prvo zaposlenje veći za 2,3 puta od prosjeka Republike Hrvatske.

Kako bi se dobila dinamička slika nezaposlenosti Općine Velika Kopanica analizirani su podaci Hrvatskog zavoda za zapošljavanje o stanju broja nezaposlenih na dan 31 prosinca za razdoblje od 2005. do 2013. godine.

Kretanje broja nezaposlenih u Općini Velika Kopanica bilježi linearni trend rasta u razdoblju od 2005. do 2013 godine. U promatranom razdoblju broj nezaposlenih se u prosjeku svake godine povećavao za 15 osoba. Prosječna godišnja stopa rasta u promatranih devet godina iznosila je 4%.

Promatrano razdoblje istina sastoji se od dva ciklusa, od 2005. godine do početka „krize“ u 2008. godine i nakon 2008. godine. Do 2008. godine nezaposlenost je bila u padu, prosječna godišnja stopa rasta u tom razdoblju je bilježila pad i iznosila je – 5%. Nakon 2008. godine počinje rast nezaposlenosti koji se matematički može iskazati po prosječnoj godišnjoj stopi rasta od 10%.

Tablica 32: Struktura nezaposlenih u Općini Velika Kopanica prema stručnoj spremi / kvalifikaciji

Stručna spremu kvalifikacija	31.12.2012	31.12.2013.	Indeks
Bez škole i nezavršena	19	16	84,2
Osnovna škola	69	69	100,0
SS za zanimanja do 3 god. i škola za KV i VKV radnike	113	117	103,5
SS za zanimanja u trajanju od 4 i više godina	79	80	101,3
Gimnazija	6	4	66,7
Viša škola, I. stupanj fakulteta i stručni studij	11	12	109,1
Fakulteti akademije magisterij	7	10	142,9
Ukupno	304	308	101,3
Od toga žene	155	161	103,9
Godišnji prosjek nezaposlenih osoba	280	299	106,8

Izvor: HZZ (ispostava Slavonski Brod)

Vezano na aktivnost (neaktivnost) stanovništva, nepovoljna je i struktura stanovništva prema glavnim izvorima sredstava za život. Najzastupljenija populacija je bez prihoda, ova skupina stanovnika ima udio od 45% što je 13 postotnih poena više u odnosu na udio koji je ostvaren na nivou Republike Hrvatske. Prihode od stalnog rada u Općini Velika Kopanica ima svega 19% stanovnika što je za 14 postotnih poena manje od republičkog prosjeka.

Tablica 33: Stanovništvo prema glavnim izvorima sredstava za život

Opis	Općina Velika Kopanica		Republika Hrvatska	
	Broj	Udio	Broj	Udio
Ukupno ⁴	3.308	100,0%	4.284.889	100,0%
Prihodi od stalnog rada	642	19,4%	1.397.825	32,6%
Prihodi od povremenog rada	139	4,2%	103.913	2,4%
Prihodi od poljoprivrede	91	2,8%	79.288	1,9%
Starosna mirovina	334	10,1%	611.187	14,3%
Ostale mirovine	359	10,9%	485.408	11,3%
Prihodi od imovine	8	0,2%	24.456	0,6%
Socijalne naknade	178	5,4%	178.860	4,2%
Ostali prihodi	119	3,6%	95.410	2,2%
Povremena potpora drugih	58	1,8%	66.940	1,6%
Bez prihoda	1.481	44,8%	1.377.746	32,2%
Nepoznato	-	-	2.808	0,1%

Izvor: Popis stanovništva 2011.

U naselju se nalazi OŠ «Ivan Filipović», autoškole, ambulante opće i stomatološke medicine Doma zdravlja, ljekarna, veterinarska ambulanta, privatna vet. ambulanta i veterinarska ljekarna, poljoprivredna ljekarna, općinska uprava, matični ured, poštanski ured HP-PS Slavonski Brod, knjigovodstveni servisi i benzinske postaje.

U općini Velika Kopanica postoji kvalitetan športski potencijal, odnosno veliki broj sportskih udruga i klubova, međutim kao i na cjelokupnom području države, javlja se nedostatak potrebnih financijskih sredstava.

⁴ Zbroj podataka po stupcima veći je od podatka „Ukupno“ (ukupan broj stanovnika) jer su osobe mogle dati i dva odgovora (dva različita prihoda) i stoga su te osobe iskazane u dva reda.

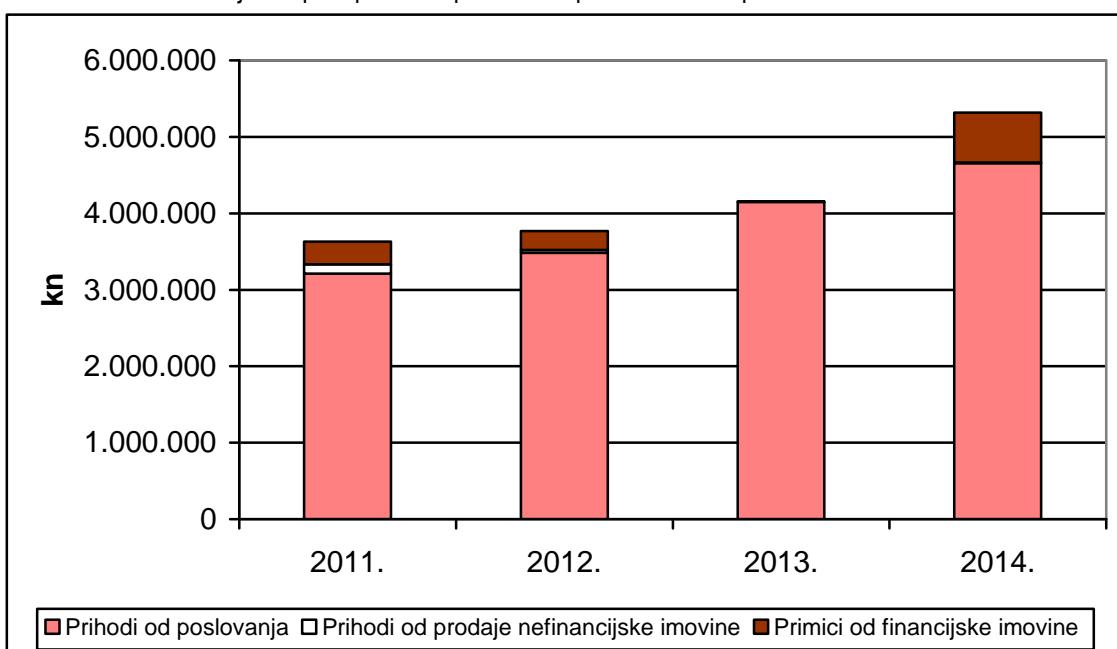
2.7 Institucionalni okvir i finansijski izvori za upravljanje razvojem

Prema Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12 i 19/13-pročišćeni tekst) i Zakonu o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 86/06, 125/06-ispravak, 16/07-ispravak, 95/08, 46/10-ispravak, 145/10, 37/13, 44/13 i 44/13) Općina Velika Kopanica se administrativno nalazi u Brodsko-posavskoj županiji. Općina je pogranična jedinica lokalne samouprave.

Općina vodi poslovne knjige i sastavlja finansijske izvještaje prema proračunskom računovodstvu. Sastavljeni su sljedeći finansijski izvještaji: Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima, Bilanca, Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji, Izvještaj o novčanim tijekovima, Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza, Izvještaj o obvezama i Bilješke.

Jedinice lokalne samouprave stječu prihode iz vlastitih izvora, zajedničkih poreza i dotacija i državnog i županijskog proračuna, a sve sukladno Zakonu o financiranju jedinica lokalne uprave i područne (regionalne) samouprave te kasnijim izmjenama i dopunama istog zakona (NN 117/93, 69/97, 33/00, 73/00, 127/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06, 26/07, 73/08, 25/12, 147/14).

Slika 32: Trend kretanja ukupnih prihoda i primitaka Općine Velika Kopanica

Izvor: Finansijski izvještaji

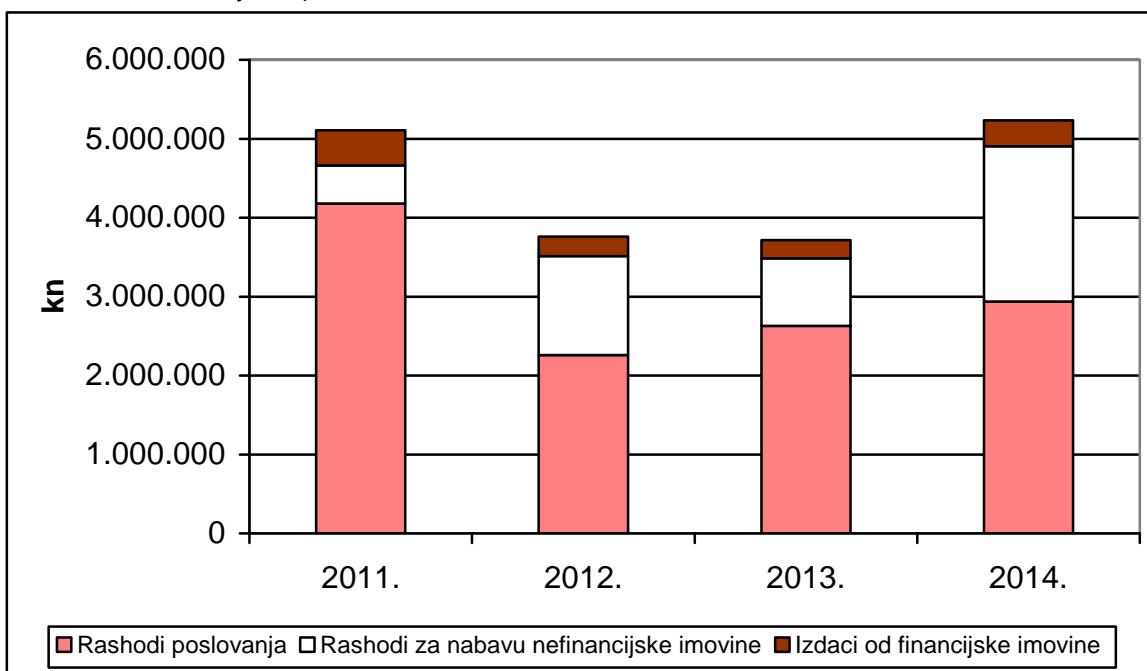
U promatrane četiri godine Ukupni prihodi i primici Općine povećali su se za 46%, rastući po prosječnoj godišnjoj stopi rasta od 14%.

Najveći utjecaj na rast imaju poslovni prihodi koji imaju najveći udio u strukturi prihoda i primitaka. Prihodi od prodaje nefinansijske imovine su se prepovoljili dok su se primici od finansijske imovine udvostručili.

Za razliku od ukupnih prihoda i primitaka koji su u promatrane četiri godine imali eksponencijalni rast, trend ukupnih rashoda i izdataka Općine Velika Kopanica ima oblik kvadratne jednadžbe sa minimumom u sredini promatranog razdoblja.

Slika 33: Trend kretanja ukupnih rashoda i izdataka

Izvor: Financijski izvještaji

Udio rashoda za nabavu nefinancijske imovine povećao je svoj udio u strukturi ukupnih rashoda i izdataka u 2014. godini.

Važnost pojedinih pozicija u izvještaju o prihodima i rashodima, primicima i izdacima prezentirani su na temelju rezultata ostvarenih u 2013. i 2014. godini.

Prihodi od poreza glavna stavka su u prihodima i primicima Općine Velika Kopanica, tijekom 2014. godine ostvareni su u iznosu od 2.420.390 kn približno jednako kao i 2013. godine iako je njihov udio sa 58% pao na 46% zbog utjecaja rasta ostalih stavki.

Tablica 34: Analiza prihoda i primitaka

Opis	2013. Iznos	Udio	2014. Iznos	Udio	Indeks 4/5
1	2	3	4	5	6
Prihodi od poreza	2.426.855	58,4%	2.420.390	45,5%	99,7%
Doprinosi	0	0,0%	0	0,0%	-
Pomoći iz inozemstva (darovnice) i od subjekata unutar općeg proračuna	839.305	20,2%	926.187	17,4%	110,4%
Prihodi od imovine	761.080	18,3%	994.223	18,7%	130,6%
Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	122.385	2,9%	314.693	5,9%	257,1%
Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija	115	0,0%	0	0,0%	0,0%
Prihodi iz proračuna	0	0,0%	0	0,0%	-
Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	0	0,0%	0	0,0%	-
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	9.009	0,2%	9.973	0,2%	110,7%
Primici od finansijske imovine i zaduživanja	0	0,0%	650.000	12,2%	-
Ukupno	4.158.749	100,0%	5.315.466	100,0%	127,8%

Izvor: Obrazac PR-RAS VP 151

Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna u iznosu od 926.187 kn (tekuće pomoći iz državnog proračuna 837.687 te kapitalne donacije – strojevi 88.500 (kamion za otpad, kosač).

Prihodi od imovine u iznosu od 994.223 a sastoje se od: prihodi od kamata 715 kn, naknada za koncesije 12.974 kn, prihodi od zakupa nekretnina 34.066 kn, prihodi od zakupa poljoprivrednog zemljišta 894.760 kn, ostali prihodi od zakupa i iznajmljivanja imovine 47.621 kn, ostali prihodi od nefinansijske imovine 3.150 kn, spomenička renta 193 kn i prihodi od zateznih kamata 744 kn. Rast ove stavke u odnosu na prethodnu godinu u iznosu od 30% zbog svog učešća u strukturi imaju najveći utjecaj na rast ukupnih prihoda i primitaka.

Prihodi od upravnih i adm. pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada u iznosu od 314.693 kn sastoje se od: prenamjena poljoprivrednog zemljišta 2.500 kn, komunalni doprinosi 35.158 kn, doprinosi za šume 35.331 kn i, ostali nespomenuti prihodi 55.188 kn. Ova stavka imala je najveći rast u odnosu na prethodnu godinu. Prihodi od prodaje objekata u vlasništvu grada Sl. Brod u iznosu 9.973 kn. Primici od finansijske imovine u iznosu 650.000 kn , a odnose se na primljeni kredit.

Tablica 35: Analiza rashoda i izdataka

Opis	2013.		2014.		Razlika	Indeks
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	(4-2)	(4/2)
1	2	3	4	5	6	7
Rashodi za zaposlene	450.605	12,12%	499.054	9,54%	48.449	110,8
Materijalni rashodi	1.242.150	33,41%	1.636.781	31,28%	394.631	131,8
Finansijski rashodi	23.305	0,63%	31.811	0,61%	8.506	136,5
Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	6.000	0,16%	4.068	0,08%	-1.932	67,8
Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	236.052	6,35%	149.910	2,87%	-86.142	63,5
Ostali rashodi	671.755	18,07%	614.918	11,75%	-56.837	91,5
Rashodi za nabavu nefinansijske imovine	853.665	22,96%	1.966.719	37,59%	1.113.054	230,4
Izdaci za finansijsku imovinu i otplate zajmova	233.862	6,29%	329.140	6,29%	95.278	140,7
Ukupno rashodi i izdaci	3.717.394	100,00%	5.232.401	100,00%	1.515.007	140,8

Izvor: Obrazac PR-RAS VP 151

Rashodi za nabavu nefinansijske imovine imaju najveći udio u ukupnim rashodima i izdacima za 2014. godinu i zabilježili su najveći rast u odnosu na prethodnu godinu.

Rashodi za nabavu nefinansijske imovine iznose 1.966.719 kn, a odnose se na:

Rashodi za nabavu neproizvedene dugotrajne imovine 71.751 (zemljište 20.000 kn, projektna dokumentacija 51.750 kn).

Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine 1.466.022 kn od čega se najveći dio odnosi na nerazvrstane ceste 940.049 kn, vodovod 145.952 kn i strojevi 114.526 kn.

Rashodi za dodatna ulaganja na nefinansijskoj imovini 428.946 kn koje se odnose na održavanje i radove na zgrada sportskih objekata u Općini.

Slijedeća stavka po zastupljenosti u strukturi rashoda i izdataka je stavka materijalnih rashoda čiji udio iznosi 31% a rast u odnosu na prethodnu godinu 32%. U skupini materijalnih rashoda najznačajnija stavka su rashodi za usluge koji iznose 836.135 kn. Stavke ove podskupine su intelektualne i osobne usluge 414.087 kn, usluge tekućeg i investicijskog održavanja objekata 82.362 kn, komunalne usluge 104.315 kn, usluge telefona, pošte 33.541 kn, usluge promidžbe i informiranja 25.037 kn, računalne usluge 32.784 kn te ostale usluge za potrebe općine 144.009 kn. Po svom intenzitetu slijedi je stavka rashodi za materijal i energiju koje iznose 499.386 kn. Najveće stavke unutar ove podskupine su za troškove javne rasvjete, plina, el. energija u sveukupnom iznosu 366.690 kn, te troškovi za tekuće i investicijsko održavanje građevina, strojeva i uređaja 132.696 kn.

3 Strategija – uvodne postavke

Prostorni razvoj Brodsko-posavske županije temelji se na prirodnim obilježjima prostora, mreži naselja i infrastrukturnih sustava, utvrđenim prostornim mogućnostima, ograničenjima i ciljevima budućeg razvoja, te očekivanom demografskom razvoju i utvrđenim osnovnim pravcima gospodarskog razvoja.

Gospodarska struktura Brodsko-posavske županije je određena korištenjem prirodnih resursa, korištenjem postojećih kapaciteta te izgradnjom odgovarajućih novih za koje postoji opravdanje po ekonomskim i tržišnim kriterijima. U prostorno-gospodarskom modelu značajno je usmjerjenje na formiranje gospodarskih zona u ili uz općinska središta ili veća naselja radi ravnomernijeg gospodarskog razvoja, a doprinos razvoju gospodarstva treba dati osnaživanje turizma kroz adekvatnu valorizaciju lokaliteta od županijskog i općinskog značaja.

Organizacija prostora Općine uvažava razvojna opredjeljenja Županije, što znači da preuzima obveze iz Prostornog plana Brodsko-posavske županije. To se prvenstveno odnosi na infrastrukturne građevine od važnosti za Brodsko-posavsku županiju i Republiku Hrvatsku, te ostale planske mjere zaštite.

Prostornim planom su utvrđeni uvjeti i mjere za smještaj gospodarskih djelatnosti u prostoru.

Sadašnji stupanj gospodarske razvijenosti Općine Velika Kopanica nije zadovoljavajući. Obnova poljoprivrede koja je u tijeku će kroz Program raspolažanja poljoprivrednim zemljištem u državnom vlasništvu omogućiti okupnjavanje seoskih gospodarstava koja trebaju postati nositelji ne samo primarne poljoprivredne proizvodnje već se i aktivno uključiti u djelatnosti prerade i seoskog turizma. Na području Općine Velika Kopanica zastupljena je i drvna industrija kao tradicionalna industrija ovog kraja.

Na području Općine ima potencijala i mogućnosti razvoja kontinentalnog turizma u okviru seoskih gospodarstava, koja bi se kroz svoju osnovnu djelatnost-poljoprivrednu, dopunski uključila u različite oblike pružanja usluga turistima smještaj u okviru seoskog gospodarstva, plasiranje vlastitih poljoprivrednih proizvoda, hrane i napitaka, poticanje razvitka ekološki proizvedene hrane za potrebe turizma, sudjelovanje u aktivnostima i radovima na seoskim gospodarstvu-npr. berba, žetva itd., očuvanje i njegovanje tradicijskih seoskih običaja, obnova i razvoj starih zanata i izrada autohtonih predmeta i suvenira, organiziranje rekreacije i izleta u okviru seoskog gospodarstva-npr. jahanje, vožnja seoskim zapregama itd..

U planu razvoja objekata i funkcija društvenih djelatnosti pošlo se od stanja, obveza koje proizlaze iz Prostornog plana Brodsko-posavske županije, potreba, mogućnosti i ograničenja Općine u svezi planiranja pojedinih funkcija koje proizlaze iz njene nadležnosti.

Na području Općine potrebno je prostorno planirati smještaj dječjih vrtića shodno potrebama razvoja općine i rastu broja stanovnika.

Osnovnom se mrežom određuje za područje Republike Hrvatske, za područja jedinica područne (regionalne) samouprave, odnosno za područja jedinica lokalne samouprave potreban broj zdravstvenih ustanova, privatnih zdravstvenih radnika, odnosno najveći mogući broj timova primarne zdravstvene zaštite, medicinskih sestara, broj timova specijalističko-konzilijske zdravstvene zaštite i specijalističke dijagnostike po djelatnostima, potreban broj fizioterapeuta, potreban broj postelja po djelatnostima i po vrstama bolničkih zdravstvenih ustanova, te potreban broj postelja po stacionarima domova zdravlja, a ovisno o broju stanovnika/ osiguranika prostorne cjeline.

Svaka dodatna aktivnost Općine u pogledu kulture, bilo u vidu manifestacije ili stalne djelatnosti povećava psihološki standard stanovništva Općine, te je i vid promocije naselja i prirodne baštine. Potencijal razvoja Općine Velika Kopanica jednim velikim djelom leži i u kulturnoj baštini koja se može koristiti kao jedan od resursa za razvoj ruralnog turizma.

3.1 SWOT analiza područja

SWOT⁵ analiza predstavlja kvalitativnu ocjenu snaga i slabosti te prilika i prijetnji važnih za razvoj područja u cjelini. Snage Općine su vlastiti prostori, resursi i sposobnosti na koje se može osloniti ili ih koristiti u svom dalnjem razvoju, te koje imaju najveće mogućnosti za uspjeh, a daju mu i komparativnu prednost pred drugim područjima, dok slabosti ukazuju na ograničavajuće faktore unutar same Općine (područja) koje mora rješiti vlastitim snagama koristeći prilike koje mu se pružaju, ali i paziti na prijetnje koje mogu ugroziti razvojne planove i projekte te se pripremiti za njih i uvažavati ih, jer su izvan njegova obuhvata djelovanja i utječu na sve aktivnosti, a time i ostvarenje ciljeva i vizije.

Metodu SWOT analize – vrednovanja gradskih snaga i slabosti, razvojnih mogućnosti i prijetnji koje mogu zaustaviti planiran razvoj, Općina Velika Kopanica počela je koristiti prilikom izrade prethodnih razvojnih dokumenata. Rezultati prethodnih, ukupnih i sektorskih, SWOT analiza, pregledavani su i ažurirani tijekom izrade ovog strateškog plana, kao i usuglašeni s nadležnim regionalnim, nacionalnim i europskim razvojnim mogućnostima. Prijetnje, navedene u ovoj SWOT analizi, odnose se na najveće rizike s kojima se suočava Općina sada, i s kojima će se suočiti i u bliskoj budućnosti. One utjelovljuju negativne varijacije koje se mogu pojaviti u planiranom razvoju te ukazuju na potencijalne probleme koji će se pojaviti izostankom ispunjavanja planiranih strateških ciljeva. Pri izradi konačne SWOT analize korištena su i 2 pomoćna analitička modela: PRIMO-F, te PESTLE model, te je provedena i evaluacija svih ulaznih podataka.

SWOT matrica			
Snaga (S)		Slabosti (W)	
1.	Udio mlađe populacije	1.	Veliki udio nepismenog stanovništva
2.	Lojalnost stanovnika	2.	Loša obrazovna struktura
3.	Geografski položaj	3.	Nizak udio zaposlenih
4.	Ugodan prostor i okoliš	4.	Loša prometna povezanost sa ostatkom RH
5.	Tradicionalni način života lokalnog stanovništva	5.	Zastarjele tehničke osobine cestovnih prometnica
6.	Povoljna kontinentalna klima	6.	Vodoopskrba
7.	Veliki broj aktivnih sportskih klubova i udruga	7.	Nepotpuno izgrađen sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda
8.	Poduzetnička zona	8.	Nedovoljna iskorištenost prirodnih resursa
9.	LAG „Slavonska ravnica“	9.	Neadekvatna ponuda radne snage
		10.	Nedostatak domaćeg kapitala za razvojne potrebe
Prilike (O)		Prijetnje (T)	
1.	Rast interesa suvremenih turista za neistraženim prirodnim ljepotama	1.	Odlazak mladih obrazovanih ljudi i druge radne snage
2.	Omogućen pristup EU fondovima kao i domaćim izvorima financiranja	2.	Dugotrajnost postupaka provedbe prostorno planske dokumentacije
3.	Jačanje i razvijanje poduzetničkih znanja, vještine i kulture	3.	Nedostatak finansijskih sredstava za razvojne potrebe
4.	Poticanje stanovništva na uporabu obnovljivih izvora energije	4.	Povećanje finansijskih obveza poduzetnika od strane države, regionalne i lokalne vlasti
5.	Razvoj ekološke poljoprivredne proizvodnje	5.	Pad standarda
6.	Brendiranje autohtonih poljoprivrednih proizvoda	6.	Klimatske promjene
7.	Kanal Dunav - Sava	7.	Loše materijalno stanje u školstvu
		8.	Nedovoljno razvijeni kapaciteti za planiranje i provedbu projekata u okviru EU projekata
		9.	Situacija u susjednoj državi

⁵ Op.a. engleski: Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats; Snage, Slabosti, Prilike i Prijetnje

3.2 Razvojna vizija

Vizija razvoja Općine je sažeta i jasna zamisao o željenom i predviđljivom postignuću u razvoju područja. Zasniva se na rezultatima osnovne analize, SWOT/TOWS analize, razvojnih trendova u užem i širem krugu te idejama o budućnosti područja. Kad se razmotri ocjena ekonomskog potencijala i razvojnih kočnica što karakteriziraju ovo područje, Radna grupa za izradu strategije, utvrdila je da bi se vizija razvoja Općine trebala usredotočiti na: razvoj identiteta područja, odnosno stvaranje prepoznatljivosti korištenjem komparativnih prednosti te na razvoj ljudskih resursa.

Vizija Općine Velika Kopanica predstavlja idejno stanje Općine koje se želi postići na kraju promatranog vijeka trajanja Programa ukupnog razvoja – 2020. godine. Do nje se došlo prije svega nakon detaljne analize postojećeg stanja te uočavanja najvećih razvojnih prepreka i ključnih problema.

Općina Velika Kopanica – općina očuvane i razvojno usmjerene prirodne, kulturne i tradicijske baštine, s očuvanim okolišem, koja uz kontinuirani razvoj komunalne i društvene infrastrukture podiže kvalitetu života svih svojih stanovnika. Općina fleksibilnog poduzetništva temeljenog na novim tehnologijama, kvalitetnim ljudskim resursima i proizvodima visoke dodane vrijednosti. Općina socijalne pravednosti gdje svi njeni stanovnici ostvaruju napredak.

Predložena vizija Velika Kopanica svakako je ambiciozna, no treba imati na umu da ona predstavlja stanje koje će teško biti postignuto u promatranom periodu – opisuje sliku najboljeg mogućeg stanja, a složene regionalne i sektorske strukture kao i gospodarske prilike na koje lokalni čimbenici ne mogu utjecati, nužno će utjecati na njeno ostvarenje.

Općina Velika Kopanica prepoznata je kao općinu koja raspolaže vrijednim resursima kad je riječ o prirodoj, kulturnoj i tradicijskoj baštini.

Treba stvoriti preduvjete za razvoj proizvodnje sirovinske osnove poduzetništva i obrtništva, prije svega temeljenog na proizvodima dodane vrijednosti, za što postoje značajni preduvjeti – struktura stanovništva, blizina gradova Slavonskog Broda i Đakova.

U takvom okruženju, svakako da prioritet mora biti visok životni standard svih stanovnika Općine, vodeći računa o svim aspektima – komunalnoj opremljenosti, društvenoj infrastrukturi, ali i socijalnoj osjetljivosti.

3.3 Strateški razvojni ciljevi

Temeljem prethodno iznesenih dokaza, Općina Velika Kopanica kao svoje **razvojne teme** za ovo programsко razdoblje izabrala je

- ✓ poticanje tehnološkog razvoja, poduzetništva i inovacija,
- ✓ razvoj učinkovitih ljudskih resursa,
- ✓ održivi turizam zasnovan na korištenju prirodne resursne osnove te zaštitu okoliša,
- ✓ razvoj prostora i infrastrukture.

Opći cilj Općine, odnosno provedbe njezine razvojne strategije je prvenstveno potaknuti osmišljavanje aktivnosti koje doprinose razvoju cijelokupne zajednice, kako na gospodarskom i infrastrukturnom, tako i na planu očuvanja baštine, unaprjeđenja kulturnog i društvenog života stanovnika te specifične gastronomске i turističke ponude uz očuvanje okoliša i poštivanje principa održivog razvoja. Razvojem programa za poticanje održivog razvoja ruralnih područja Europska unija intenzivno podupire sve razvojne inicijative koje dolaze iz ruralnih sredina, a imaju svoje uporište u načelu održivog razvoja. Ova metodologija predstavlja temelj održivog razvoja ruralnih područja i najznačajniji izvor financiranja ruralnih potreba Europskih zemalja.

Br.	Naziv i opis/obrazloženje strateškog razvojnog cilja
1	Osigurati učinkovito poticajno okruženje za razvoj dinamičnog poduzetništva i transfer znanja od institucija prema gospodarstvu u svrhu povećanja udjela inovacija, s naglaskom

na povećanje konkurentnosti i razvoj novih tehnologija

Osnovnom analizom utvrđene su komparativne prednosti Općine koje treba iskoristiti u skladu sa zadanim ciljem. Bogatstvo šuma, tradicija bavljenja turizmom (kontinentalni), povoljan geoprometni položaj, očuvani okoliš, poduzetnička zona - sve predstavlja široku bazu resursa koje treba pravilno usmjeriti s ciljem povećanja konkurentnosti područja. Značaj malog i srednjeg poduzetništva, odnosno malih i srednjih gospodarskih subjekata ogleda se u činjenici da ona predstavljaju snažan generator razvoja i stvaranja novih radnih mjesto. Svrha ovog cilja je i dalje kontinuirano stvarati povoljno okruženje za daljnji razvoj malog i srednjeg poduzetništva razvijajući pozitivnu „poduzetničku klimu“, osiguravajući infrastrukturne uvjete; savjetodavne, potporne i informativne servise za poduzetnike koji uključuju vodstvo i podršku na područjima marketinga, menadžmenta i ostalih profesionalnih i komercijalnih servisa i to suradnjom s potpornim organizacijama i institucijama. Potrebno je maksimalno iskoristiti postojeće potencijale, okupniti posjede, intenzivirati korištenje razvojne prostorne resурсне osnove. U proizvode, procese i usluge uključiti nova znanja i tehnologije te samim tim povećati njihovu dodanu vrijednost i osigurati njihov razvoj i održivost u stalnim mjenama okruženja na regionalnoj i nacionalnoj razini.

2	Povećanje % ekonomski aktivnog stanovništva, uz poboljšanje kvalitete života svih generacija, smanjivanje opasnosti od siromaštva te promicanje cjeloživotnog obrazovanja
	Povećanju dohotka svakog stanovnika, ali i obitelji i kućanstava može se doprinijeti povećanjem ekonomске aktivnosti stanovnika te na taj način posredno utjecati i na njihovu odluku da ostanu živjeti na području Općine. Potrebno je razvijati društvenu infrastrukturu namijenjenu skrbi ranjivih skupina, te poticati aktivno uključivanje stanovnika svih dobi u rad udruga koje razvijaju programe/projekte s različitim ciljevima od očuvanja kulturne baštine do zaštite ljudskih prava. Stjecanje novih znanja i vještina povećava zapošljivost i stvara uvjete za veću ekonomsku aktivnost, a omogućiti će razvijanje novih proizvoda i usluga namijenjeni stanovništvu Općine, posjetiteljima/turistima i lokalno tržištu (JLS u okruženju). Sudjelovanje u aktivnostima cjeloživotnog obrazovanja povećava kapacitete i učinkovitost ljudskog potencijala što je osnovni preduvjet razvojne održivosti područja Općine.
3	Destinacija održivog turizma u kojoj se kontinuirano ulaže u turističku infrastrukturu, integralnog turističkog proizvoda, upravljanog po načelima destinacijskog menadžmenta
	Općina će, zajedno sa svim dionicima upravljati jedinstvenim prirodnim resursima, kulturnim atributima i interesima zajednice u cilju razvoja područja kao jedinstvene cjelogodišnje turističke destinacije na kontinentu. Utvrdit će se odgovarajuće menadžmentske strategije i politike, koje će pridonijeti ostvarenju postavljenog cilja. Kao jedinstvena turistička destinacija nudit će se integralan turistički proizvod posjetiteljima/turistima koji će uključivati primarne (postojeće atrakcije prirodne i kulturne atrakcije) i sekundarne elemente (smještaj, sport, zabava, rekreacija, gastro ponuda i sl) uključujući i druge lokalne proizvode (poljoprivredni proizvodi, razne usluge, suveniri i sl) te maksimizirati prihode svih dionika od turizma posredno ili neposredno. Nastaviti će se ulagati u turističku infrastrukturu iz privatnih i javnih izvora s ciljem povećanja broja turista te njihovog zadržavanja na području Općine. U tu svrhu Općina će razvijati projekte vezane za prezentaciju postojećih atrakcija, razvoj javne turističke infrastrukture te će poticati poduzetnička ulaganja u turizam i prateće djelatnosti (ugostiteljstvo, osobne usluge, trgovina, prodaja i proizvodnja lokalnih proizvoda). Razvoj turističkog proizvoda koji prepozna važnosti baštine, razvoj partnerstva za višestruku korist, investiranje u ljude i lokalitete, oglašavanje i promoviranje odgovornosti u oblikovanju turističkih proizvoda, uvažavanje visokih ekoloških standarsda u razvoju zabavnih, sportskih i rekreacijskih sadržaja, pružanje visoko kvalitetnih doživljaja posjetiteljima, uvažavanje prava i obaveza lokalnoga, autohtonog stanovništva. Na ovaj način turizam osigurava održivi razvoj Općine bez nepopravljive devastacije prirodnih i kulturnih resursa. Male tvrtke, obrti, poljoprivredna

	gospodarstva čine temelj gospodarskog napretka, a udruge su temelj očuvanja kulturne i prirodne baštine. Organiziranje različitih manifestacija, potpora sudjelovanju MSP i udruga na različitim izložbama, manifestacija, a edukacijskim radionicama i slično omogućava stvaranje preduvjeta za njihovo povezivanje, nastup na tržištu, nudjenje novih proizvoda i usluga te time utječe na prosperitet Općine, koja u ovom ne mora ulagati velika sredstava u razvoj institucionalnih oblika pomoći (razl. ustanova).
4	Općina Velika Kopanica - energetski učinkovita i intermodalno povezana sa okruženjem i urbaniziranim centralnim naseljem, pruža stanovnicima pogodnosti življjenja u očuvanom okolišu Aktivnosti unutar ovog cilja omogućiti će da se Općina učinkovito na troškovno i okolišno održiv način prometno poveže sa okolicom, prije svega gradom Slavonskim Brodom, te na taj način postane atraktivno rezidencijalno područje za dio sadašnjih stanovnika županijskog središta. Gospodarenje otpadom na temelju smanjenja njegovih izvora, recikliranjem te povećanjem svijesti stanovništva o važnosti gospodarenja otpadom omogućava zaštitu okoliša i prirode na kojima se zasniva razvoj područja, omogućava smanjenje troškova zbrinjavanja te povećava zdravstvenu sigurnost stanovništva. Zbrinjavanje otpadnih voda je jedan od prioritetnih komunalnih zahvata koji će omogućiti zaštitu nadzemnih i podzemnih vodotoka. Na ovaj način zadržava se resursna osnova za održivi razvoj Općine te pojedinih gospodarskih grana po kojima je Općina prepoznatljiva (šumarstvo, drvna industrija, turizam). Sprječavanjem širenja invazivnih vrsta (npr. na zapuštenim poljoprivrednim površinama) čuva se postojeći biodiverzitet. Poticanjem provedbe mjera EE i OIE smanjiti će se troškovi stanovništva (prvenstveno u zimskom periodu) što će posredno utjecati na njihovu odluku o ostanku na području Općine. Poticanje mjera OIE utječe i na povećanje broja radnih mesta te otvara uz niz drugih mjera mogućnost povećanja broja stanovnika. Razvojem centralnog naselja sa elementima urbaniteta zadovoljiti će se potrebe mlađeg stanovništva za sadržajima namijenjenim zabavi, edukaciji, društvenim aktivnostima koji također snažno djeluju na stavranje osjećaja povezanosti te zajedničkog identiteta.

Vizija i ciljevi postići će se djelovanjem kroz prioritetne mјere odnosno aktivnosti kojima želimo dugoročno pridonijeti razvoju područja te uspostaviti trajne temelje za dugoročan i uspješan razvoj zasnovanim na vlastitim snagama i mogućnostima te nedovoljno ili čak neiskorištenim prirodnim i kulturnim vrijednostima. Putem društvenog i ljudskog potencijala omogućiti će daljnju zaštitu i očuvanje prirodne i kulturne baštine te poticanje gospodarskog razvoja na način uvođenja inovativnih tehnoloških procesa, visokih ekoloških standarda, kako bi što manje negativno djelovali na okoliš. Ključna razvojna pretpostavka koja vodi postizanju ciljeva i razvojne vizije jest uvažavanje svakog stanovnika i potpora za aktivno sudjelovanje u razvoju, posebno onih skupina koje su često isključene iz društvenih zbivanja, poput mlađih, žena, starijih te osoba s invaliditetom i drugih ranjivih skupina. Ova strategija mora ostvariti zajednički put svih stanovnika u bolju budućnost.

Horizontalne teme koje su identificirane za potrebe uspješne realizacije ove strategije izabrane su tijekom procesa strateškog odabira ciljeva, mјera i aktivnosti te predstavljaju područja opće važnosti koje se trebaju uzeti u obzir kroz većinu mјera i stoga nisu predstavljene kao zasebne aktivnosti. Tijekom procesa, horizontalne teme postale su jasne zbog svoje prisutnosti u većini aktivnosti kroz sve identificirane ciljeve:

- ✓ razvoj „zelene“ komunalne infrastrukture – potpora razvoju gospodarstva i kvalitete života stanovnika
- ✓ potpora uvođenju održive energetske infrastrukture u privatnom i javnom sektoru
- ✓ potpora razvoju inovacija u proizvodnji, preradi i turističkim uslugama - u privatnom poduzetništvu
- ✓ potpora razvoju suradnje i umrežavanja unutar lokalnih zajednica i izvan područja, razvoj partnerstva i suradnje s potpornim organizacijama i institucijama, s naglaskom na LAG Slavonska ravnica
- ✓ jačanje e-uprave i poslovanja

3.4 Razvojni ciljevi, mjere, očekivani rezultati s cijanim skupinama i indikatorima

3.4.1 Razvojni cilj 1

Razvojni cilj 1 Osigurati učinkovito poticajno okruženje za razvoj dinamičnog poduzetništva i transfer znanja od institucija prema gospodarstvu u svrhu povećanja udjela inovacija, s naglaskom na povećanje konkurentnosti i razvoj novih tehnologija				
Prioritetne mjere za postizanje cilja 1				
M 1.1.Potpore promociji poduzetništva	M 1.2. Potpora razvoju samozapošljavanja s naglaskom na mlade	M 1.3.Povećanje upravljanja i održivog korištenja poljoprivrednog i šumskog zemljišta	M 1.4 Potpora prijenosu znanja institucija u gospodarstvo	M 1.5 Povećanje inovacija, razvoj novih tehnologija i povećanje konkurentnosti
Očekivani rezultati				
Implementirani programi i educirani poduzetnici, jačanje poduzetničkih kompetencija Veća konkurentnost i raznolikost gospodarstva Povećana kvaliteta i poticajni uvjeti rada Smanjene administrativnih zapreka za „start-up“ poslovanje Povećano financiranje razvojnih projekata i primjene inovacija	Stjecanja novih znanja i vještina sa ciljem povećanja zapošljivosti, stvaranja novih poduzetničkih prilika Upoznavanje s aktivnim mjerama zapošljavanja koje provodi HZZ-a Planiranje i osmišljavanje projekata koji potiču zapošljavanje i samozapošljavanje ranjivih skupina	Upoznavanje dionika sa Natura 2000 Izrada planova upravljanja područjima unutar Natura 2000 Izrada šumskogospodarskih osnova za privatne šume Upoznavanje PG sa zemljišnom politikom RH Ulaganja u šumsku infrastrukturu Konverzija degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura Komasacija poljoprivrednog zemljišta	Povećana razina znanja nositelja proizvodnih aktivnosti u gospodarskim subjektima	Povećana konkurenčnost gospodarskih subjekata koja se ogleda u proširenju tržišta, novim proizvodima i povećanju prihoda, izgrađena poslovna zona „Slavonija centar“ Velika Kopanica, izgrađeno sigurno parkiralište za kamione prema sustavu ESPORG
Indikatori mjerjenja postizanja rezultata				
Broj implementiranih programa za jačanje poduzetničkih kompetencija Broj polaznika formalnih i neformalnih edukacija i radionica, broj certificiranih polaznika Povećanje prihoda	Broj radionica namijenjenih stjecanju novih znanja i vještina Broj polaznika edukativnih radionica Broj novootvorenih mikro i malih oduzeća, obrta i OPG-a Broj korisnika aktivnih mjera za poticanje	Broj radionica održanih s ciljem upoznavanja dionika s Natura 2000 Broj polaznika radionica održanih s ciljem upoznavanja dionika s Natura 2000 Povećanje ha korištenog poljoprivrednog zemljišta Broj izrađenih	Broj održanih radionica za specifične područja Broj polaznika edukacija Broj studijskih putovanja Broj polaznika studijskih putovanja	Broj novi proizvoda Broj dobivenih priznanja u nastupima na sajmovima, izložbama Broj realiziranih projekata financiranih iz izvora nacionalnih i europskih Broj korisnika poslovne zone i parkirališta za

gospodarskog sektora	samozapošljavanja	šumskogospodarskih osnova za privatne šume	kamione	
Broj novootvorenih radnih mjesta	Broj realiziranih projekata financiranih iz ESF	Broj šumoposjednika udruženih u udruge na razini Općine ili Županije		
Broj novih poduzetničkih aktivnosti				
Broj aktivnosti smanjivanja administrativnih zapreka i pomoći gospodarskom sektoru				
Broj i visine ulaganja u razvojne projekte				
Broj inovativnih metoda, tehnologije uvedenih na područje				
Nositelji provedbe				
Općina, Županija, LAG Slavonska ravnica, potporne poduzetničke institucije (nacionalnog i regionalnog karaktera)	Općina, Županija, LAG Slavonska ravnica, potporne poduzetničke institucije (nacionalnog i regionalnog karaktera)	Općina, Savjetodavna služba, Agencija za poljoprivredno zemljište, LAG Slavonska ravnica	Znanstvene institucije, gospodarski subjekti	Znanstvene institucije, inovatori, gospodarski subjekti
Ciljane skupine/korisnici				
Nezaposleni, OPG-i, poduzeća, zadruge, obrti, zainteresirani pojedinci, skupine	Poduzeća, obrti, OPG-i, zadruge, JLS, nezaposleni, stanovništvo	Poljoprivredna gospodarstva, udruge šumoposjednika, šumoposjednici	Gospodarski subjekti	Gospodarski subjekti, inovatori
Pregledna matrica razvojnog cilja 1				
Mjera 1.1	Potpore promociji poduzetništva			
Razlog za intervenciju	Razvoj mikro/malog i srednjeg poduzetništva ima glavni utjecaj na stvaranje novih mogućnosti za zapošljavanje, stoga bi njegova uloga u budućnosti trebala biti jača i strateški čvršće definirana. Sektor treba specifičnu potporu u smislu jačanja poslovnih vještina, institucionalne organizacije i osiguravanja poslovnih lokacija. Područje treba identificirati nove proizvode i proizvodne tehnologije koje nisu štetne za okoliš i koje omogućavaju unaprjeđenje tržišne učinkovitosti.			
Svrha/cilj	Ova mjera ima za cilj jačanje kvalitete i kvantitete proizvodnih kapaciteta koristeći komparativne prednosti područja.			
Aktivnosti	– Identifikacija potreba za obrazovanjem– Pronalaženje izvora financiranja, kreiranje i provedba projekata– Prilagodba i provedba edukacijskih radionica			
Koordinacija	JLS, Županija, HZZ, LAG			
Mjera 1.2	Potpore razvoju samozapošljavanja s naglaskom na mlade			
Razlog za	Prema SWOT analizi među nezaposlenima je većina mladih, a prevladavaju osobe sa			

intervenciju	završenom srednjom školom. U sadašnjim gospodarskim prilikama potrebno je potaknuti nezaposlene osobe (ali i one koje su zaposlene i rade sa manjim primanjima) da iskoriste vlastita znanja i sposobnosti ili ih nadograđe i nastoje se zaposliti pokrećući vlastiti posao.
Svrha/cilj	Pokretanjem vlastitog posla nezaposlene osobe ili one s malim primanjima ostat će živjeti na području općine za koje ih više neće vezati samo emocije i eventualno
Aktivnosti	– Identifikacija potreba za obrazovanjem– Pronalaženje izvora financiranja, kreiranje i provedba projekata– Prilagodba i provedba edukacijskih radionica– Održavanje informativnih radionica o mogućnostima samozapošljavanja kroz nacionalne aktivne mjere zapošljavanja– Osmišljavanje i realizacija lokalnih projekata koji omogućuju pokretanje projekata čiji je konačni cilj samozapošljavanje
Koordinacija	JLS, Županija, HZZ, LAG
Mjera 1.3	Povećanje upravljanja i održivog korištenja poljoprivrednog i šumskog zemljišta
Razlog za intervenciju	Preradivačka industrija na području Općine oslanja se na preradu drvnih sortimenata (šumartsvo) te se suočava sa posljedicama klimatskih promjena i udaljenog industrijskog zagađenja. Analizom stanja i SWOT analizom uočena je depopulacija ruralnih područja, nejednaki razvoj područja, usitnjenošć posjeda, poljoprivredna proizvodnja na tehnološki neprihvativij način te tradicijski orientirana poljoprivredna proizvodnja ovisna o poticajima. Također privatno šumarstvo je nedovoljno razvijeno. Područje Općine (osim građevinskih površina) nalazi se unutar područja Natura 2000 koje zahtijeva određene načine poljoprivredne i šumarske proizvodnje. Navedeni problemi mogli bi se riješiti edukacijama proizvođača i šumovlasnika, razvijanjem novih šumarskih proizvoda.
Svrha/cilj	Prilagoditi upravljanje šumskim i poljoprivrednim zemljištem uvjetima Natura 2000. Spriječiti dalje zapuštanje poljoprivrednog zemljišta, potaknuti udruživanje proizvođača, prvenstveno šumoposjednika kako bi se unaprijedila poljoprivredna proizvodnja te uzgoj šume na privatnim posjedima.
Aktivnosti	– Formiranje zadruga/udruženja proizvođača u cilju stvaranja konkurenčnih proizvoda te smanjenja troškova i povećanja modernizacije proizvodnje– Korištenje poticajnih mjer za zemljoposjednike i šumoposjednike– Analiza zemljишno-knjižnog i katastarskog stanja na poljoprivrednom i šumskom zemljištu– Smanjenje usitnjenošć katastarskih čestica poljoprivrednog zemljišta koje koristi jedno poljoprivredno gospodarstvo zamjenom, kupovinom ili zakupom poljoprivrednog zemljišta– Provođenje natječaja za zakup/prodaju državnog poljoprivrednog zemljišta– Utvrđivanje prava i obveza vlasnika poljoprivrednog zemljišta, sukladno zakonskim propisima
Koordinacija	JLS, LAG, Udruženja proizvođača, šumoposjednika
Mjera 1.4	Potpore prijenosu znanja institucija u gospodarstvo
Razlog za intervenciju	U suvremenom europskom okruženju i tržištu koje je otvoreno prema svijetu povećanje prihoda gospodarskih subjekata moguće je samo neprekidnim ulaganjem u nove tehnologije i primjenu znanstvenih dostignuća. Na taj način povećava se /zadržava konkurentnost gospodarstva na visokoj razini i smanjuje se ovisnost gospodarstva od prirodnih resursa (koji su uvek ograničeni). Općina ulaže značajna sredstva u razvoj poduzetničke infrastrukture te ima povoljan georimetni položaj te se nalazi u neposrednoj blizini Slavonskog Broda. Da bi kapitalizirala postojeće prednosti treba podupirati razvoj gospodarstva zasnovan na transferu znanja.
Svrha/cilj	Razvoj gospodarstva zasnovan na transferu znanja omogućava

	zadržavanje/povećanje njegove konkurentnosti te posljedično povećanje prihoda , a time i plaća radnika. Na taj način smanjuje se privlačnost drugih sredina i smanjuje opasnost od siromaštva koja je izraženija u ruralnim sredinama.
Aktivnosti	– Identifikacija proizvodnih niša pogodnih za efikasno unaprijeđenje ransferom znanja– Pronalaženje izvora financiranja, kreiranje i provedba projekata– Prilagodba i provedba edukacijskih radionica
Koordinacija	JLS, Županija, znanstvene institucije
Mjera 1.5	Povećanje inovacija, razvoj novih tehnologija i povećanje konkurentnosti
Razlog za intervenciju	Gospodarstvo na području Općine zasniva se na tradiciji, eksploataciji prirodnih resursa i povoljnog geoprometnog položaja. Uslijed klimatskih promjena, promjena u načinu života i sve većoj povezanosti sa većim središtima postojeća resursna osnova treba biti očuvana i ne može biti korištena preko mjere. Stoga je potrebno nalaziti nove inovativne i tehnološke mogućnosti kako za unaprjeđenja postojećih gospodarskih grana koje su zastupljene na području Općine tako i za stvaranje novih posovnih prilika.
Svrha/cilj	Realizacijom ove mjere nastojat će se kapitalizirati postojeća radna snaga, sagrađena infrastruktura, geoprometni položaj za privlačenje ulagača koji traže pogodna mesta za svoje poduzetničke aktivnosti. Istovremeno će se nastojati omogućiti pristup i/ili povezivanje lokalnih poduzetnika novim idejama i mogućnostima razvoja projekata koji uključuju inovativna i/ili nova tehnološka rješenja. Na taj način postiće se održavanje ili povećanje sadašnje razine konkurenčnosti lokalnog gospodarstva. Pogotovo se treba poticati uvodenje različitih oblika IT u proizvodne i uslužne aktivnosti.
Aktivnosti	– Prezentiranje postojećeg gospodarstva, izgrađene i/ili planirane gospodarske infrastrukture (posebno izgradnja poslovne zone i parkirališta za kamione)– Studijska putovanja namijenjena lokalnim poduzetnicima– Upoznavanje lokalnih poduzetnika na informativnim radionicama sa mogućnostima unaprjeđenja proizvodnje– izgrađena poslovna zona „Slavonija centar“ Velika Kopanica,– izgrađeno sigurno parkiralište za kamione prema sustavu ESPORG
Koordinacija	JLS, Županija, LAG

3.4.2 Razvojni cilj 2

Razvojni cilj 2	Povećanje % ekonomski aktivnog stanovništva, uz poboljšanje kvalitete života svih generacija, smanjivanje opasnost od siromaštva te promicanje cjeloživotnog obrazovanja
Prioritetne mjere za postizanje cilja 2	
M 2.1.Potpore povećanju znanja posebno u svrhu	M 2.2 Potpora aktivnom i kvalitetnom življenju zapošljavanja
Očekivani rezultati	
– Povećanje broja obrazovanih– Stjecanje novih znanja i vještina zaposlenih i nezaposlenih	– Modernizacija društvene infrastrukture namjenjene obrazovanju i društvenom razvoju (uređenje vatrogasnog doma u Beravcima)– Izgradnja dječjih igrališta– Igradnja pristupa javnim objektima osobama smanjene pokretljivosti– Izgradnja mreže socijalne skrbi

	– Organiziranje zabavnih sadržaja namijenjenih prvenstveno mladima– Povećanje sigurnosti djece i mlađih – postavljen semafor OŠ „Ivan Filopović“ na županijskoj cesti u naselju Velika Kopanica
Indikatori mjerena postizanja rezultata	
– Broj certificiranih polaznika različitih tečajeva– Broj organiziranih tečajeva– Broj osoba koje su sudjelovale u programima doškolavanja i osposobljavanja	– Broj zaposlenih i broj djece u dječjem vrtiću s jaslicama– Broj izgrađenih/uređenih dječjih igrališta– Broj izgrađenih pristupa javnim objektima za osobe smanjene pokretljivosti– Broj osoba obuhvaćenih programima skrbi za starije i nemoćne– Broj udomitelja, geronto domaćica– Broj sportskih događaja– Broj organiziranih nastupa i manifestacija– Broj korisnika uređene društvene infrastrukture
Nositelji provedbe	
JLS, Pučka učilišta, Županija i druge ustanove koje pružaju usluge obrazovanja, HOK, HGK, Savjetodavna služba, LAG	JLS, Županija, gospodarski subjekti, stanovnici Općine, LAG
Ciljane skupine	
Stanovnici Općine, turisti, posjetitelji, gospodarski subjekti, udruge	
Pregledna matrica razvojnog cilja 2	
Mjera 2.1	Potpore povećanju znanja posebno u svrhu zapošljavanja
Razlog za intervenciju	Ukoliko se nastoji dati potpora razvoju konkurentnog gospodarstva koje počiva na modernim tehnologijama, transferu znanja potrebno je osigurati uvjete za cijeloživotno učenje što širem krugu osoba koje se nalaze na tržištu radne snage (uključujući zaposlene, nezaposlene, radno neaktivne, osobe s invaliditetom itd). Prema SWOT analizi stanovništvo na području Općine iako podiže razinu obrazovanja ipak zaostaje za prosjekom Županije.
Svrha/cilj	Potencijalnim ulagačima kao i sadašnjim poslodavcima osigurati i obrazovanu radnu snagu koja može prihvaćati nove proizvodne procese i prilagođavati se potrebama tržišta. Na taj način omogućava se otvaranje radnih mesta s većim dohotkom što smanjuje interes za odlazak iz Općine, a ujedno povećava privlačnost Općine za doseljavanje novih stanovnika.
Aktivnosti	– Procjena potreba za dodatnim obrazovanjem– Potpora organizaciji radionica, tečajeva– Potpora polaznicima formalnog obrazovanja, prvenstveno pripadnicima ranjivih skupina
Koordinacija	JLS, LAG
Mjera 2.2	Potpore aktivnom i kvalitetnom življenju
Razlog za intervenciju	Prema izrađenoj osnovnoj analizi razvidno je da je Općina ulagala značajne napore i sredsta u razvoj poduzetničke infrastrukture, razvoj turizma i komunalnu infrastrukturu te su zbog ograničenih sredstava te ljudskih kapaciteta ulaganja u društvenu infrastrukturu bila ograničena.
Svrha/cilj	Ulaganjem u infrastrukturu društvenu infrastrukturupovećati će se privlačnost i kvaliteta življenja u Općini što treba doprinijeti kvaliteti življenja stanovnika, smanjiti odjlev stanovništva i povećati atraktivnost područja novim stanovnicima.
Aktivnosti	– Uređenje i opremanje objekata za društveni razvoj lokalnih zajednica

	(rekonstrukcija vartogasnog doma u Beravcima za potrebe razvoja civilnog društva odnosno lokalne zajednice) – Postavljen semafor ispred OŠ „Ivan Filopović“ na županijskoj cesti u naselju Velika Kopanica
Koordinacija	Općina, Županija, LAG

3.4.3 Razvojni cilj 3

Razvojni cilj 3	Destinacija održivog turizma u kojoj se kontinuirano ulaže u turističku infrastrukturu, integralnog turističkog proizvoda, upravljanog po načelima destinacijskog menadžmenta
Prioritetne mjere za postizanje cilja 3	
M3.1 Aktiviranje prirodne, kulturne i tehničke baštine – potpora razvoju integralne turističke ponude	M3.2. Razvoj turističke infrastrukture i potpora razvoju poduzetništva u turizmu
Očekivani rezultati	
– Osnovana i funkcionalna turistička zajednica (TZ) Općine (optimalno, zajednička TZ područja obuhvata LAG-a Slavonska ravnica)– Povećan broj dolazaka turista/posjetitelja– Rekonstrukcija zgrade stare škole OŠ“ Ivan Filipović“ u naselju Beravci (uređenje interpretacijskog kulturnog centra)– Izgrađeni novi smještajni kapaciteti– Izrađena različita ponuda integralnog turističkog proizvoda– Izgrađena nova privatna i javna turistička infrastruktura– Izrađen plan upravljanja i promocije integralne turističke destincijske ponude– Uspostavljen sustav upravljanja destinacijom po načelima destinacijskog managementa	
Indikatori mjerjenja postizanja rezultata	
– Povećan broj dolazaka turista– Povećan broj noćenja– Povećan broj dana prosječnog zadržavanja turista– Broj novoizgrađenih objekata za smještaj– Broj postelja– Broj kategoriziranih naselja u turističke razrede– Produljena sezona– Broj odlazaka na turističke sajmove– Broj posjetitelja turističkih atrakcija Općine– Broj kulturnih, zabavnih i sportskih manifestacija/integralnih turističkih proizvoda– Broj gospodarskih subjekata koji su poslovno vezani za turizam i srodnim djelatnostima– Broj korisnika sredstava namijenjenih potpori razvoju poduzetništva u turizmu i srodnim djelatnostima– Broj medijskih kampanja	
Nositelji provedbe	
JLS, Županija, TZ Općine, TZ Županije, gospodarski subjekti u turizmu i srodnim djelatnostima	
Ciljane skupine	
TZ Općine, gospodarski subjekti u turizmu i srodnim djelatnostima, Stanovnici Općine, turisti, posjetitelji, gospodarski subjekti i organizacije civilnog društva	
Pregledna matrica razvojnog cilja 3	
Mjera 3.1	Aktiviranje prirodne, kulturne i tehničke baštine – potpora razvoju integralne turističke ponude
Razlog za	Općina sve više postaje prepoznatljiva destinacija kontinentalnog turizma, omiljena

intervenciju	domaćim turistima. Međutim područje Općine još uvijek nije destinacija koja nudi integralan turistički proizvod koji uključuje primarne (postojeće atrakcije prirodne i kulturne atrakcije) i sekundarne elemente (smještaj, sport, zabava, rekreacija, gastro ponuda i sl) te druge lokalne proizvode (poljoprivredni proizvodi, razne usluge, suveniri i sl) kako bi maksimizirala prihode svih dionika od turizma posredno/i neposredno. Općina nema svoju turističku zajednicu no ista ne u planu tijekom realizacije ove strategije. U praksi turističke zajednice su pretežito orientirane na marketing i sporedne djelatnosti, a tek manjim dijelom na razvoj proizvoda. Znatan broj turističkih zajednica ima oskudne materijalne i ljudske potencijale te posljedičnu nisku funkcionalnu aktivnost. Nakon osnivanja potrebno je ujedno osnažiti turističku zajednicu Općine kako bi upravljala javnom turističkom infrastrukturom na principima destinacijskog menajmenta te imala razvojnu, distribucijsku, promocijsku i operativnu funkciju. Potrebno je uključivati u turističku ponudu sve elemente prirodne, kulturne i tehničke baštine kako bi područje Općine sa širim okruženjem bilo integralni turistički proizvod – optimalno područje obuhvata bilo cijelo područje LAG-a Slavonska ravnica.
Svrha/cilj	Uključivanjem svih aspekata baštine u turističku ponudu Općina, preko vlastite turističke zajednice koja pokriva šire utjecajno područje (optimalno, područje LAG-a Slavonska ravnica), nudi integralni turistički proizvod, te, uz kvalitetno upravljanje, područje postaje prepoznatljiva destinacija sa jedinstvenom ponudom kontinentalnog turizma namijenjenom domaćim i stranim posjetiteljima – integrirano u jedinstven proizvod ili podproizvode turističke destinacije. Cilj integralnog upravljanja razvojem i promocijom turizma na području Općine sa širim okruženjem je osnovati i osnažiti TZ kako bi mogla biti nositelj razvoja jedinstvene, prepoznatljive destinacije kontinentalnog turizma koja će maksimizirati outpute uz uvjet održivog razvoja (razvoj proizvoda, razvoj novih komunikacijskih i prodajnih vještina, razvoj novih i unaprjeđenje postojećih upravljačkih modela). Relizacijom ove mjere Općina Velika Kopanica će biti prepoznata kao destinacija koja nudi integralan turistički proizvod i time turizam postaje značajan pokretač lokalnog gospodarstva, poglavito u domeni proizvodnje i ponude lokalno obojenih proizvoda, osobnih usluga te različitih turističkih usluga, uključujući sport i rekreaciju, koje počivaju na tradiciji i krajobraznim posebnostima te su inovativni i prilagođeni različitim ciljanim skupinama.
Aktivnosti	– Osnivanje i jačanje kapaciteta TZ– Organiziranje edukacije i studijskih putovanja za sve dionike destinacije koji rade na aktiviranju resursne baštine, s naglaskom na poljoprivredna gospodarstva, obrte, udruge (proizvodi i usluge)– Priprema projekata promocije, održavanje i unaprjeđenje kulturne, prirodne i tehničke baštine– Izrada strategije upravljanja destinacijom i odabir mjer i aktivnosti, koje će pridonijeti ostvarenju postavljenih ciljeva– Izrada destinacijske web stranice– Identifikacija informacija o turističkim atrakcijama i važnim javnim servisima te njihovo on line predstavljanje
Koordinacija	JLS, LAG, TZ Općine i Županije, HOK, HGK
Mjera 3.2	Razvoj turističke infrastrukture i potpora razvoju poduzetništva u turizmu
Razlog za intervenciju	Ključan faktor turističkog razvoja Općine je izgradnja i uređenje javne i privatne turističke infrastrukture - od poboljšanja kvalitete postojećih smještajnih kapaciteta, uređenja i unaprjeđenja postojećih sportsko – rekreacijskih sadržaja, prezentacijske i interpretacijske infrastrukture pa do izgradnje novih sportskih i zabavnih sadržaja. U turistički razvoj Općine, kao destinacije, važno je uključiti što više poduzetnika. Stoga je nužna potpora lokalnim tvrtkama i fizičkim osobama da kapilarno, na mikro razini doprinose stvaranju novih infrastrukturnih sadržaja u privatnom vlasništvu.
Svrha/cilj	Izgradnjom novih i rekonstrukcijom postojeće turističke infrastrukture stvaraju se novi

sadržaji te potporni kapaciteti za razvoj smještajnih kapaciteta te različitih sadržaja koji omogućavaju dulji sadržajni boravak posjetitelja/turista na području Općine. Razvoj smještajne i druge infrastrukturne ponude, lokalno prepoznatljive, obogaćuje i doprinosi stvaranju integralnog turističkog proizvoda, te prepoznavanju područja kao posebne turističke destinacije, a ujedno omogućuje veću dohodovnost te samoodrživost stanovnika područja, posebno poljoprivrednih gospodarstava koja se mogu orijentirati na dodatne prihode iz turizma.	
Aktivnosti	– Izgradnja različitih oblika smještajnih kapaciteta (hotel, hostel, kampovi, apartmani, seoska domaćinstva i sl)– Izgradnja ugostiteljskih objekata (kušaonice, restorani i sl)– Izgradnja sportsko-rekreacijskih sadržaja, skijališta, sanjkalista, zabavnih i tematskih parkova, žičara, vidikovaca, tematskih, pješačkih, planinarskih i biciklističkih staza..– Informativne i edukacijske radionice namijenjene malim tvrtkama o mogućnostima financiranja projekata iz sredstava namijenjenih potpori MSP– Rekonstrukcija zgrade stare škole OŠ "Ivan Filipović" u naselju Beravci (uređenje interpretacijskog kulturnog centra)
Koordinacija	JLS, LAG, TZ Općine i Županije, HOK, HGK, Županija

3.4.4 Razvojni cilj 4

Razvojni cilj 4	Općina Velika Kopanica - energetski učinkovita i intermodalno povezana sa okruženjem i urbaniziranim centralnim naseljem, pruža stanovnicima pogodnosti življenja u očuvanom okolišu
Prioritetne mjere za postizanje cilja 4	
M4.1 Razvoj javne komunalne infrastrukture i potpora uvođenju EE/OIE svrhu jačanja energetske samoodrživosti naselja/obitelji/gospodarskih subjekata	M4.2. Razvoj javnih usluga i centralnog naselja Velika Kopanica u svrhu jačanja središnjeg naselja destinacije
Očekivani rezultati	
– Poboljšano informiranje i znanje stanovnika o novim metodama i tehnologijama za postizanje energetske učinkovitosti– Promoviranje mjera EE i OIE u svim sektorima– Poboljšano uvođenje metoda i tehnologija za postizanje energetske učinkovitosti i OIE– Poboljšano očuvanje prirode, tradicijske i kulturno-povijesne baštine te njihovo održivo korištenje– Poboljšana informiranost stanovništva– Uređenje smještajnih kapaciteta za naseljavanje novih stanovnika– Izgradnja mreže širokopojasnog interneta– Održavanje i proširenje mreže nerazvrstanih i drugih cesta (km)– Razvoj i poboljšanje vodoopskrbe i odvodnje otpadnih voda– Izgrađeno reciklažno dvorište– Izgrađena mrtvačnica u naselju Divoševci– Uvedeni sustavi intermodalnog prometa koji ne šteti okolišu– Unaprijeđena zaštita okoliša na području	
Indikatori mjerena postizanja rezultata	
– Broj uvedenih novih tehnologija i metoda– Povećanje prihoda gospodarskog sektora i stanovnika– Povećanje broja zaposlenih– Broj radionica, polaznika, formalnih i neformalnih edukacija, broj certificiranih polaznika– Broj i količina saniranih odlagališta otpada	

- Broj polaznika formalnih i neformalnih edukacija i radionica, broj certificiranih polaznika
- Broj edukacijskih i informativnih radionica
- Broj medijskih kampanja
- Broj novih poduzetničkih i volonterskih aktivnosti
- Broj izgrađenih/uređenih i naseljenih objekata novim stanovnicima
- Broj uvedenih EE/OIE
- Broj uvedenih novih tehnologija
- Broj razvijenih projekata/dokumentacije spremne za financiranje izvedbe
- Povećanje prihoda iz gospodarenja vodoopskrbom i odvodnjom
- Poboljšanje stanja okoliša
- Broj aktivnosti uklanjanja invazivnih vrsta i sprečavanja sukcesije
- Broj korisnika mreže širokopojasnog interneta
- Brj kilometara novoizgrađenih i uređenih nerazvrstanih i drugih cesta
- Broj korisnika intermodalnog prometnog sustava, okolišno prihvatljivog
- Unaprijeđen sustav odvodnje otpadnih voda i gospodarenja otpadom
- Unaprijeđena kvaliteta života stanovnika

Nositelji provedbe

Općina, LAG, Udruge, gospodarski subjekti, stanovnici, tijela nacionalne i regionalne razine

Ciljane skupine

Nezaposleni, OPG, Zadruge, trgovačka društva, obrti, udruge, zadruge, stanovnici, nezaposleni, socijalno osjetljive skupine, stanovništvo i posjetitelji

Pregledna matrica razvojnog cilja 4

Mjera 4.1	Razvoj javne komunalne infrastrukture i potpora uvođenju EE/OIE svrhu jačanja energetske samoodrživosti naselja/obitelji/gospodarskih subjekata
Razlog za intervenciju	Na području Općine nije u cijelosti izgrađena sva komunalna infrastruktura. Stoga je potrebno nastaviti s izgradnjom komunalne infrastrukture završetka izgradnje vodoopskrbe svih naselja, ulaganje u uređenje i izgradnju novih nerazvrstanih vesta, izgradnju sustava pročišćavanja i odvodnje otpadnih voda (najveći problem) te unaprijeđenja gospodarenja otpadom. Nedovoljno korištenje poljoprivrednog zemljišta nižeg boniteta omogućava razvoj invazivnih vrsta i sukcesiju što posljedično dovodi do smanjena bioraznolikosti te ugrožava postojeću prirodnu baštinu koja je karakteristična za ovo područje. Stoga je potrebno planirati i poduzimati aktivnosti čiji je cilj sprječavanje zapuštanja poljoprivrednog zemljišta, te uređenja zemljišta koja su u javnom vlasništvu. Na temelju usvojenih dokumenata učinkovitog gospodarenja energijom i energetske učinkovitosti potrebno je unaprjeđivati postojeće načine korištenja i proizvodnje energije na način da sva tri sektora društva unaprijede svoje korištenje i gospodarenje energijom. Stoja je potrebno Povećati broj izgrađenih pogona OIE, povećati korištenje mjera EE u svim sektorima (poslovni, civilni, javni).
Svrha/cilj	Općina je mjesto privlačno za življenje te suvremena i prepoznatljiva destinacija kontinentalnog turizma. Svrha ove mjere je intervencijama povećati kvalitetu života stanovnika te samo područje učiti privlačnijim kako za ulaganja tako i za novo naseljavanje. Potrebno je štiti okoliš, povećati bioraznolikost te smanjiti emisiju CO ₂ , povećati korištenje OIE i provedbu mjera EE što će doprinijeti stvaranju novih izvora prihoda, otvaranja novih radnih mjesta i smanjenju troškova života na području Općine (planinsko-kontinentalna klima).
Aktivnosti	– Provedba projekata unaprjeđenja sustava gospodarenja otpadom (izgradnja reciklažnog dvorišta s prilaznom cestom)– Uređenje pješačkih staza uz prometnice (Rekonstrukcija pješačke staze u naselju Beravci - Velika Kopanica - Mala Kopanica)– Izgradnja mreže širokopojasnog interneta– Održavanje i proširenje mreže nerazvrstanih cesta, unaprjeđenje prometnih

	rješenja
	– Izgradnja cjelovitog sustava pročišćavanja i dovodnje otpadnih voda (Izgradnja kanalizacijske mreže u Općini Velika Kopanica)– Izgradnja vodovodne mreže u naseljima Divoševci –Mala Kopanica – Kupina– Uklanjanje invazivnih vrsta i sukcesije na neuređenim javnim površinama, poticati isto na privatnim zemljištima– Stvaranje uvjeta za izgradnju postrojenja OIE– Održavanje informativnih i edukativnih radionica o korištenju OIE i EE u toplinarstvu, proizvodnji električne energije, prometu
Koordinacija	JLS, LAG, Županija, tijela nacionalne i regionalne razine, poduzetnici
Mjera 4.2	Razvoj javnih usluga i centralnog naselja Velika Kopanica u svrhu jačanja središnjeg naselja destinacije
Razlog za intervenciju	S obzirom na trend depopulacije i na suvremene potrebe prije svega pripadnika mlađe populacije uočeno je da nedostaju opći sadržaji i usluge. Također s obzirom na težnju da Općina postane jedinstvena prepoznatljiva destinacija kontinentalnog turizma potrebno je dalje razvijati Veliku Kopanicu kao centralno naselje Općine.
Svrha/cilj	Razvoj naselja Velika Kopanica doprinijet će zadržavanju stanovništva (koje će moći više različitih potreba zadovoljavati na području Općine) te će doprinijeti da naselje Veliku Kopanicu bude dio integralnog turističkog proizvoda.
Aktivnosti	– Poticanje stavljanja u funkciju stanovanja postojećih stambenih objekata– Izgradnja zgrade mrtvačnice u naselju Divoševci– Potpora uvodenju sustava intermodalnog prometa na okolišno prihvatljive pogone
Koordinacija	JLS, LAG, Županija, poduzetnici

3.4.5 Horizontalni strateški ciljevi

Osim dugoročnih programskih ciljeva važni su i tzv. dugoročni, horizontalni ciljevi, odnosno ciljevi koji bi se idealno trebali promicati u svim programima i projektima, posebno u onima financiranim iz fondova Europske unije, a uključuju: razvoj informacijskog društva, promociju jednakih mogućnosti i ljudskih prava, upravljanje okolišem i smanjenje utjecaja na klimatske promjene, nastavak razvoja privatno-javnog partnerstva i sudioničke demokracije.

3.5 Utjecaj provedbe strategije na okoliš

Održivo upravljanje prirodnim resursima i zaštita okoliša s naglaskom na racionalno gospodarenje prostorom definirano je i ugrađeno u sve strateške ciljeve, kako u razvoj gospodarstva tako i u razvoj komunalne infrastrukture. Očuvanje, zaštita i održiva uporaba prirodne i kulturne baštine naznačen kao najviše rangiran prioritet što pokazuje uvažavanje visoko vrijedne prirodne baštine kao značajne resursne osnove, što je i detaljno prikazano u osnovnoj analizi. SWOT analiza značajno naglašava važnost očuvanja okoliša, kao i održivi razvoj, ali i potencijal Općine za razvoj obnovljivih izvora energije i provedbu energetske učinkovitosti.

3.6 Usklađenost strateških ciljeva Općine s ciljevima EU, nacionalnim i regionalnim strateškim razvojnim ciljevima

Strategija razvoja Općine Velika Kopanica 2016.-2020. je razvojni dokument koji se priprema dijelom i kao podloga za korištenje fondova Europske unije. Pri pripremi dokumenta posebna pozornost je posvećena usklađenosti s ciljevima EU iznesenima u ratificiranom Lisabonskom ugovoru⁶. Lisabonski ugovor jasno navodi ciljeve Europske unije i vrijednosti mira, demokracije, poštivanja ljudskih prava, pravde, vladavine prava i održivosti. Strateški ciljevi razvoja Općine u skladu su s gore navedenim ciljevima Europske unije, a treba

⁶ http://Europa.eu/lisbon_treaty/full_text/index_en.htm

naglasiti i da su prvenstveno uskladeni s prioritetima i ciljevima definiranim novom post-lisabonskom desetogodišnjom gospodarskom strategijom EU, pod nazivom „**EUROPA 2020 – strategija za pametan, održiv i uključiv rast**“⁷. Ova je strategija, kao nasljednica Lisabonske strategije, usvojena slijedom potreba da se politike preusmjere s upravljanja krizom na uvođenje srednjoročnih i dugoročnih reformi koje bi trebale promicati rast i zapošljavanje, a istodobno osiguravati održivost javnih financija. Prioriteti strategije su:

- Pametan rast - razvoj gospodarstva zasnovanog na znanju i inovacijama
- Održiv rast - poticanje gospodarstva koje je resursno učinkovitije, ekološki osvještenije i konkurentnije
- Uključiv rast - gospodarstvo zasnovano na visokoj zaposlenosti koje treba doprinijeti društvenoj i teritorijalnoj koheziji

Tijekom pregovora, temeljem objektivnih statističkih pokazatelja i dosadašnjih izvješća o napretku Republike Hrvatske, Europska Komisija izdvojila je 4 tematske cjeline na koje bi Hrvatska trebala usmjeriti glavninu EU sredstava koja su dostupna unutar proračunskog razdoblja 2014.-2020:

1. Jačanje konkurentnosti gospodarstva
2. Poticanje zapošljavanja, poboljšanje obrazovnog sustava i smanjenje siromaštva
3. Očuvanje okoliša i prirodnih resursa
4. Jačanje administrativnih kapaciteta i veća uključenost civilnog sektora

Republika Hrvatska je, nakon razdoblja pregovora s Europskom Komisijom izradila i potpisala, **Sporazum o partnerstvu između Republike Hrvatske i Europske Komisije za korištenje EU strukturnih i investicijskih fondova za rast i radna mjesta u razdoblju 2014.-2020.**, kao krovni strateški razvojni dokument koji definira okvir za razvoj sektorskih strategija i javnih politika Republike Hrvatske, ali i okvir za provedbu Europskih strukturnih i investicijskih fondova. Dokument definira glavne izazove s kojima se susreće Republika Hrvatska vezano uz ispunjavanje zajedničkih ciljeva Europske unije za pametan, održiv i uključiv rast. To su:

1. Gospodarska konkurentnost,
2. Zaštita okoliša te učinkovitost resursa,
3. Razvoj održive i suvremene prometne i mrežne infrastrukture,
4. Sudjelovanje na tržištu rada te kvaliteta obrazovanja,
5. Siromaštvo, nejednakost i diskriminacija,
6. Učinkovitost javne uprave.

Kako bi se suočila s istaknutim izazovima, u okviru Sporazuma o partnerstvu, Republika Hrvatska definirala je 11 tematskih ciljeva s čijim postizanjem je uskladena i ova razvojna strategija, a to su tematski ciljevi:

1. Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija.
2. Poboljšanje pristupa informacijskoj i komunikacijskoj tehnologiji te njezine uporabe i kvalitete.
3. Jačanje konkurentnosti MSP- ova, poljoprivrednog sektora (u sklopu EPFRR-a) te sektora ribarstva i akvakulture (u sklopu EFPR-a).
4. Podrška prelasku na ekonomiju s niskom razinom emisije CO₂ u svim sektorima.
5. Promicanje prilagodbe na klimatske promjene, sprječavanje rizika i upravljanje njime.
6. Očuvanje i zaštita okoliša i promicanje učinkovitosti resursa.
7. Promicanje održivog prometa i uklanjanje uskih grla u infrastrukturi ključnih mreža.
8. Promicanje održivog i kvalitetnog zapošljavanja i podrška mobilnosti radne snage.
9. Promicanje socijalne uključenosti, borba protiv siromaštva i svake diskriminacije.
10. Ulaganje u obrazovanje, osposobljavanje i strukovno osposobljavanje za vještine i cjeloživotno učenje.
11. Jačanje institucionalnih kapaciteta javnih tijela i zainteresiranih strana te učinkovite javne uprave.

Ciljevi Strategije razvoja Općine Velika Kopanica detaljno su uskladeni i sa strateškim ciljevima nadređenog strateškog razvojnog dokumenta regionalne razine, Županijskom razvojnom strategijom Brodsko-posavske županije za razdoblje 2011.-2013. (s rokom trajanja do donošenja nove razvojne strategije za razdoblje do 2020. godine):

1. Jačanje gospodarstva na način koji vodi značajnom i kontinuiranom povećanju zaposlenosti

⁷ http://ec.Europa.eu/europe2020/index_en.htm

- i kvalitete radnih mesta,
2. Zaštita prirode i okoliša kao temelja održivog razvoja i gospodarskih aktivnosti,
3. Kontinuiran razvoj obrazovnog sustava u skladu s potrebama gospodarstva,
4. Poboljšanje kvalitete života, razvoj društvene infrastrukture i unapređenje položaja socijalno osjetljivih skupina.

Od nadređenih provedbenih strateških razvojnih programa nacionalne razine, obzirom na činjenicu kako je Općina Velika Kopanica u potpunosti ruralno područje, potrebno je izdvojiti Program ruranog razvoja 2014.-2020. Osmišljavanje strateških razvojnih ciljeva kreiralo se prvenstveno u kontekstu sukladnosti s **prioritetima** (time i fokus područjima) **Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020.⁸** koji su slijedeći:

1. poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima (razvoj baza podataka u ruralnim područjima; jačanje veza između poljoprivrede, šumarstva i znanstvenog sektora);
2. jačanje održivosti i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede, promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija te davanje potpore održivom upravljanju šumama;
3. promicanje organizacije prehrambenog lanca, dobrobiti životinja i upravljanja rizicima u poljoprivrednom sektoru;
4. obnavljanje, očuvanje i jačanje poljoprivrednih i šumske ekosustava (bioraznolikost, voda, tlo);
5. promicanje učinkovitog korištenja resursa (vode i energije) i davanje potpore prelasku na gospodarstvo s niskom emisijom ugljika (korištenjem obnovljive energije, smanjenjem emisija stakleničkih plinova, očuvanjem i pohranjivanjem ugljika);
6. promicanje društvene uključenosti, smanjenje siromaštva i gospodarski razvoj (jednostavnije otvaranje radnih mesta, promicanje lokalnog razvoja, pojačana dostupnost informacijskih i komunikacijskih tehnologija),

Mjerljivim doprinosom prioritetima i fokus područjima ruralnog razvoja u Republici Hrvatskoj putem ove strategije, direktno se doprinosi i ostvarenju **tri horizontalna cilja Zajedničke poljoprivredne politike Hrvatske⁹ i Europske unije do 2020:**

1. poticanje konkurentnosti poljoprivrede, među ostalim, i kroz višenamjensku i tehnološki inovativnu proizvodnju prilagodljivu klimatskim promjenama te tehnološki moderniziranu prehrambeno-prerađivačku industriju
2. osiguranje održivog upravljanja prirodnim resursima i akcije protiv klimatskih promjena uz provedbu načela zaštite okoliša i prirode te očuvanje genetskih izvora
3. postizanje uravnoteženog teritorijalnog razvoja ruralnih gospodarstava i zajednica, uključujući stvaranje i zadzavanje radnih mesta.

Također, u svrhu postizanja ciljeva ZPP-a, Općina Velika Kopanica uskladila je svoje ciljeve sa ciljevima Lokalne razvojne strategije LAG-a Slavonska ravnica, kako bi pojedinačnim razvojnim projektima koji se mogu isporučivati realizacijom ove i strategije LAG-a multiplicirala razvojne mogućnosti područja.

3.7 Baza projektnih ideja/prioritetni projekti

Baza projektnih ideja predstavlja službeni registar projektnih ideja s područja Općine. U Bazu se unose podaci o razvojnim projektima kojih su korisnici i/ili nositelji i/ili predlagatelji javno-pravne, privatne i civilne organizacije. Baza je, na jednom mjestu, objedinjeni pregled projektnih ideja i/ili pripremljenih prijedloga projekata s područja Općine koja omogućuje uvid u razvojni smjer za sljedeće programsko razdoblje. Zaključci analize baze projektnih ideja pomogli su odrediti zajedničke potrebe područja.

Sve ideje i pripremljeni projekti iz Baze, razvrstavaju se prema definiranim prioritetima i ciljevima čime se dobiva pregled važnosti projekata u odnosu na definirane prioritete. Cilj i svrha Baze projektnih ideja je učinkovito planiranje i praćenje provedbe razvojne politike Općine.

Formiranje baze razvojnih projektnih ideja u Općini, započelo je primjenom metodologije koju je pokrenulo Ministarstvo regionalnog razvoja, tijekom izrade Županijskih razvojnih strategija za razdoblje 2011.-2013.

⁸ Izvor: Program ruralnog razvoja 2014.-2020., verzija 1.4

⁹ Izvor: Zakon o poljoprivredi (NN30/15)

Razvojna agencija županije, sukladno smjernicama nadležnog Ministarstva, sustavom javnog poziva, prikupljala je projektne ideje koje su bile i ulazna smjernica za izradu Županijske strategije razvoja do 2013., ali i LAG-a Slavonska ravnica za razdoblje 2014.-2020. Tada je i Općina, sa svojim dionicima, dostavila projektne ideje u Bazu nadređene razine. Projektne ideje bile su prikupljane u svrhu nominiranja za Strukturne fondove EU, odnosno kreiranje prioritetnih razvojnih potreba Republike Hrvatske. Međutim, prikupljane su i projektne ideje manjih vrijednosti, u svrhu formiranja središnje nacionalne baze i baze projektnih ideja LAG-a. Baze su izravno poslužile za određivanje alokacije sredstava po operativnim programima RH za korištenje sredstava do 2013. te programiranja za razdoblje 2014.-2020. Bez obzira na navedeno, Općina kontinuirano je prikuplja projektne ideje i za provedbu Lokalne razvojne strategije LAG-a Slavonska ravnica do 2020-te godine koja predstavlja alat za realizaciju projekata manjih vrijednosti (do 100.000 Eur) putem provedbe Mjere 19 Programa ruralnog razvoja 2014-2020. Općina i njezini razvojni dionici također mogu biti krajnji korisnici, nositelji projekata koji će se sufinsancirati putem decentralizirane provedbe podmjere 19.2, odnosno, Lokalne razvojne strategije LAG-a. U sljedećem razdoblju implementacije Strategije razvoja, Općina će nastaviti prikupljati projektne ideje sa svog područja, a Baza koja će se formirati, bit će kontinuirano nadopunjavana, usuglašena s bazom projekata Županije i LAG-a za programiranje i realizaciju projekata putem ESI fondova. Uz realizaciju prioritetnih projekata Općine, javno formiranje i izrada Baze te njezino punjenje projektnim idejama, biti će jedna od prvih implementacijskih zadaća Strategije, kao i osnova za njezino prvo ažuriranje.

3.7.1 Struktura i sadržaj Baze projektnih ideja

U svrhu formiranja Baze projektnih ideja, potrebno je izraditi posebno strukturirane obrasce putem kojih se projektne ideje identificiraju, određuje im se sadržaj, iznos, stupnjevi pripremljenosti i drugi pokazatelji. To je prvi korak u selekciji projektnih ideja prema ključnim parametrima odabiranim na način osiguranja da projektne ideje, odnosno, prijedlozi, prilikom kandidiranja, mogu zadovoljiti uvjete i kriterije raznih izvora financiranja.

Projektne ideje su onaj dio cjeline Strategije kojim se definirana vizija, ciljevi i prioriteti postupno ostvaruju. U Bazu ulaze sve projektne ideje/prijedlozi koji zadovoljavaju osnovni kriterij odabira: usklađenost sa Strategijom, određenim ciljevima, prioritetima i mjerama, za što je implicitno utvrđena i usklađenost s regionalnim, državnim i programima EU-a. Također i brojni drugi kriteriji koji su uzeti u obzir pri formuliranju Strategije razvoja. Prednost će imati projektne ideje/prijedlozi koji pridonose ostvarenju većeg broja, Strategijom utvrđenih, prioriteta i ciljeva. Projektne ideje, razvrstane prema prioritetima i ciljevima, potom prolaze klasifikaciju prema razini spremnosti za provedbu. Projektne ideje koje su spremne za provedbu odvajaju se od projektnih ideja koje su niže razine pripremljenosti te se dalje ocjenjuju prema definiranim kriterijima.

Tijekom ovog postupka velik broj projektnih ideja bit će formiran u svoj konačni oblik kroz konstruktivni dijalog predlagatelja i „reczenzenata“ projektnih prijedloga, s ciljem da konačni projektni prijedlog bude što kvalitetniji i što privlačniji za financiranje, te što učinkovitiji u provedbi. Isto tako, ne znači da su najspremnije projektne ideje ujedno i „prioritetne“, zbog čega će određene projektne ideje „niže pripremljenosti“ biti više rangirane upravo radi svog doprinosa zadanim prioritetima. Na taj način strategija pruža opciju, tj. željeni razvojni smjer.

Važno je naglasiti kako se Baza projektnih ideja nikada ne definira konačno, već je živ i promjenjiv sustav koji ovisi o promjenama u projektnim idejama (ishodovanje dokumentacije, promjene uvjeta itd.) i njihovu ažuriranju. Baza projektnih ideja ažurirat će se najmanje 1 puta godišnje, a, uz primjenu novog sustava elektroničke baze koji trenutno ima LAG (sustav evaluacije i praćenja „ProgressLAG“), ažuriranje će se provoditi kontinuirano.

U svrhu implemenacije Strategije i njezina praćenja, Baza projektnih ideja formirat će se u elektroničkom obliku kao središnja baza projekata na razini Općine. Ona će, sukladno smjernicama središnje baze projekata na meduregionalnoj (u LAG-u, samo projekti za realizaciju iz PRR 2014-2020), regionalnoj (županijska razvojna agencija) i nacionalnoj razini (MRRFEU, ali i druga ministarstva u slučaju formiranja baza), sadržavati podatke o razvojnim projektima čiji su korisnici i/ili nositelji i/ili predlagatelji javno-pravna tijela te koji se financiraju iz proračuna Republike Hrvatske i/ili Europske unije. Pravilnikom MRRFEU¹⁰ je definirano što se podrazumijeva pod razvojnim projektima: „Razvojni projekti su projekti izgradnje i/ili obnove komunalne, gospodarske, socijalne, okolišne i energetske te druge potporne infrastrukture za razvoj, izgradnju i/ili jačanje obrazovnih, kulturnih, znanstvenih i drugih kapaciteta, jačanja i izgradnje društvenog kapitala te drugi projekti kojima se pridonosi regionalnom razvoju.“ Baza, prvenstveno, projekte dijeli na lokalne, županijske, regionalne, nacionalne i

¹⁰ Pravilnik o ustrojavanju i vodenju središnje elektroničke baze razvojnih projekata (NN 66/10)

međunarodne, dok se podaci u Bazi svrstavaju u 5 slijedećih grupa: identifikacija projekta, sadržaj projekta, financiranje, realizacija i pokazatelji projekta. Svi podaci unose se elektronički, dok je pristup bazama odobren jedinstvenim identifikacijskim brojem i lozinkom kojom se prijavljuje u Bazu.

Praćenje baze projektnih ideja usko je povezano s formiranjem elektroničke Baze projekata i koordinacijom nadležnog MRRFEU te LAG-a, regionalne i lokalne razine. Svrha i cilj formiranja Baze je, na razini MRRFEU i LAG-a osigurati sustav za učinkovito strateško upravljanje regionalnim i ruralnim razvojem, omogućiti definiranje nacionalnih indikatora uspješnosti i njihovo praćenje te omogućiti kontinuitet praćenja indeksa razvijenosti. Na razini Općine (i županije), svrha Baze je ujednačiti lokalni i regionalni razvoj suradnjom svih sektorskih dionika (vertikalna i horizontalna povezanost), te, na razini koordinatora provedbe (LAG, županijska razvojna agencija) omogućiti aktivno sudjelovanje u definiranju prioriteta i mjera te provedbi razvojnih projekata kao i pružiti integrirano okruženje za dugoročan lokalni razvoj. U tom smislu Općina i LAG pratiti će i, prema potrebi, davati tehničku pomoć navedenim projektnim idejama iz Bazi, koja će služiti i za ažuriranje postojeće strategije i definiranje nove, posebno kod određivanja novih mjera, prioriteta i ciljeva.

3.7.2 Kriterij za odabir razvojnih projekata

Proces odabira projektnih ideja iznimno je važan jer Općina mora odgovorno gospodariti proračunom te treba podržati, nositi ili biti partner samo na projektima koji imaju najveći utjecaj na razvoj lokalne zajednice. Evaluirane projekte odabire Jedinstveni upravni odjel u Općini, dok konačnu odluku donosi Općinsko vijeće odobrenjem proračuna te njegovih izmjena i dopuna. Projektne ideje, odabrane za provedbu, moraju biti u skladu sa Strategijom razvoja Općine Velika Kopanica 2016.-2020., kao i s drugim županijskim i nacionalnim strategijama i razvojnim planovima. Nužno je da projektne ideje koje bi proračunskim sredstvima podržala Općina odnosno u njima partnerski sudjelovala ili im na neki drugi način dala potporu u okviru provedbe strategije, budu izvedive i odabrane na transparentan način.

Dostavljene projektne ideje prolaze nekoliko faza vrednovanja putem kojih se odabiru prioritetne projektne ideje za sljedeće programsko razdoblje. Pri tome je važno istaknuti kako projektne ideje koje ne uključuju složene radove i infrastrukturu, tzv. soft projekti, mogu biti ocijenjene višim stupnjem pripremljenosti, upravo zato što takvi projekti mogu nesmetano početi s provedbom kada se otvore natječaji za njihovo financiranje. Iako se takvim projektnim idejama često daje manji razvojni značaj, one su iznimno važan razvojni čimbenik budući jačaju kapacitete, uspostavljaju suradnju i služe kao promotor društvenih vrijednosti. Proces selekcije odvija se prema sljedećoj shemi:

Proces evaluacije provodi Jedinstveni upravni odjel dok konačnu odluku donosi Općinsko vijeće, u slučaju projekata koji zahtjevaju sudjelovanje proračuna Općine ili ako to zahtjevaju uvjeti prijave odnosno natječajna dokumentacija za pojedini projekt.

3.7.3 Strateški prioritetni razvojni projekti/programi (sažetak)

Strategija razvoja Općine Velika Kopanica 2016.-2020. strateški je razvojni dokument koji nastoji postići ravnotežu između želja i mogućnosti, između optimizma i realnosti. Ona je više od obične prognostičke vizije i, od samog početka nezine izrade, osmišljena je i rađena kao dobro promišljen, sveobuhvatan i, iznad svega, izvediv strateški dokument u bliskoj budućnosti. Strategija je svim razvojnim dionicima postavila okvirne razvojne ciljeve Općine i načela za njihovu provedbu. Ona donosi i niz ključnih zadaća, prvenstveno za početno provedbeno razdoblje, do prvog ciklusa ažuriranja, tijekom 2018-te, kada će biti dodatno usuglašena s aktualnim nacionalnim/regionalnim prioritetima, odnosno za međuevaluacijsko razdoblje provedbe nacionalnih programa 2014.-2020. Važno je napomenuti kako njezina provedba ne završava 2020. već 2023. kada se i provodi vrednovanje oovg programskog razdoblja.

Skup strateških razvojnih projekata ne predstavlja iscrpan popis aktivnosti u navedenom razdoblju, već skup najvažnijih aktivnosti koje će najviše doprinijeti postizanju dugoročnih ciljeva razvojne strategije. To je i razlog zašto su neke posebno istaknute i zašto pozornost treba biti usmjerena na njihovu provedbu u programskom razdoblju. Ključne, prioritetne zadaće (aktivnosti - projekti ili programi) Općine moraju imati oblik:

- velikih investicija
- pilot projekata
- i/ili biti skup projekata odnosno aktivnosti koje imaju sličan fokus i karakter (ili se nalaze unutar zajedničkih strateških programa)

Svaku od ključnih zadaća, odnosno aktivnosti, koje predstavljaju prioritetne razvojne projekte/programe Općine, dodatno karakteriziraju definirane značajke:

- nositelj projekta je Općina i/ili ključni dionici javnog i/ili privatnog sektora, ali je potrebna velika posvećenost javne uprave njihovoj realizaciji
- postoji procjena okvirnih finansijskih troškova provedbe i očekivani izvori financiranja (gruba procjena finansijskih troškova u razdoblju 2016.-2020. s očekivanim izvorima sukladno trenutnim informacijama dostupnim u nadležnih nacionalnim tijelima)
- definirane su faze provedbe s realnim mogućnostima izvedbe, učincima i indikatorima

Ključni projekti odnose se na direktnu realizaciju ciljeva Strategije razvoja i značajno pridonose njezinoj provedbi. Ključne investicije i aktivnosti, istaknuti ovom strategijom, većinom su u izvedbi Općine, ali su istaknuti i oni projekti kojima su nositelji drugi razvojni dionici, u kojima je Općina samo potpora realizaciji. Važno je napomenuti kako postoji iznimna volja općinske uprave i ključnih razvojnih dionika u provedbi prioritetnih razvojnih projekata/programa, ali, najvažnija je dostatnost finansijskih sredstava ključnih za provedbu. To je i razlog zašto je, pri ovom popisu istaknut samo opći, sažeti, okvir razvojnih projekata/programa, posebno u dijelu troškova i mogućih izvora financiranja, budući navedene aktivnosti uključuju i regionalnu i nacionalnu uključenost, odnosno, potencijalnu potporu fondova Europske unije, ali i privatnog sektora. Istaknuti projekti imaju obvezujuću značajku u narednom programskom razdoblju, ali se mora uzeti u obzir i utjecaj finansijske krize i gospodarske recesije u globalnom okruženju, u godinama koje dolaze, kao i činjenica preraspodjele nacionalnih i regionalnih finansijskih planova i alokacija, sukladno smjernicama 2014.-2020. u međuevaluacijskom razdoblju (2018.).

Šifra implementacije	SC1/M1.5
Program/projekt	Izgradnja sigurnog parkirališta za kamione prema sustavu ESPORG (European Secure Parking organisation).
Ključne zadaće/aktivnosti	Rezultat projekta biti će izgradnjom sigurnog parkirališta za kamione prema sustavu ESPORG s pratećim ugostiteljskim i uslužnim objektima (izgradnja praonicu za kamione, ugostiteljski objekt-restoran, po potrebi objekt za smještaj vozača i putnika – motel, hotel. Po rješenju imovinsko-pravnih odnosa ishodovat će se građevinska dozvola, a zatim izraditi Studija izvodljivosti s analizom troškova. Projekt se planira sufinancirati kroz Program Konkurentnost i kohezija 2014. - 2020. - Operativni program u okviru cilja investicija za rast i zapošljavanje, u okviru prioritetne osi 7., glavni prioriteti financiranja iz EFRR-a i KF-a za OPKK i ispunjavao bi cilj: poboljšati cestovnu sigurnost u dijelovima s visokom razinom mješovitog prometa (EFRR)
Predviđeno trajanje	2018.-2020.
Nositelj projekta i projektni partneri/dionici	Nositelj projekta: Privatno ulaganje, Dionici projekta su: Projektant i nadzor, Konzultant, Tjela državne uprave i područne (regionalne) samouprave, Izvođači radova, stanovnici Općine Velika Kopanica.
Finansijska procjena	cca 70.000.000,00 kn
Izvori financiranja	Europski fond za regionalni razvoj, poslovne banke, vlastita sredstva,

Šifra implementacije	SC1/M1.5
Program/projekt	Izgradnja poslovne zone „Slavonija centar“ Velika Kopanica
Ključne zadaće/aktivnosti	Rezultat projekta biti će izgradnjom poslovna zona „Slavonija centar“ u Velikoj Kopanici ukupne površine oko 90 ha. U postupku je izrada idejog projekta. Po rješenju imovinsko-pravnih odnosa ishodovat će se građevinska dozvola, a zatim izraditi Studija izvodljivosti s analizom troškova.
Predviđeno trajanje	2018.-2020.
Nositelj projekta i projektni partneri/dionici	Nositelj projekta: Privatno ulaganje, Dionici projekta su: Projektant i nadzor, Konzultant, Tijela državne uprave i područne (regionalne) samouprave, Izvođači radova, stanovnici Općine Velika Kopanica.
Finacijska procjena	cca 100.000.000,00 kn
Izvori financiranja	IGH d.d., ESI, državni proračun, općinski proračun, privatna sredstva

Šifra implementacije	SC2/M2.2
Program/projekt	Rekonstrukcija zgrade vatrogasnog doma u naselju Beravci
Ključne zadaće/aktivnosti	Rezultat projekta biti će kompletna regonstrukcija zgrade vatrogasnog doma DVD-a Beravci koju će koristiti udruga DVD Beravci, druge udruge i svi stanovnici naselja te Općine. Ovim projektu će se pobošati prostor za okupljanje Udruga i svih građana. Izrađen je glavni projekt sa troškovnikom za rekonstrukciju zgrade vatrogasnog doma sa cijelokupnim opremanjem, uređenjem i modernizacija objekta zgrade. U postupku je izrada glavnog projekt kao i imoviskopravni odnosi između Općine i udruge DVD-a Beravci što će biti riješeno do prijave na natječaj. Provodi će se postupak javne nabave (za izvođenje radova i nabavu opreme) prije podnošenja zahtjeva za potporu te sa svom traženom dokumentacijom kandidiranja za dobivanje sredstava za financiranje iz Programa ruralnog razvoja Mjera 7, tip operacije 7.4.1. Paralelno će se osigurati odgovarajuća bankarska garancija za isplatu predujma . Nakon odobrenja dodjele javne potpore pristupiti će se realizaciji projekta.
Predviđeno trajanje	2016.-2019.
Nositelj projekta i projektni partneri/dionici	Nositelj projekta: Dobrovoljno vatrogasno društvo Beravci, Dionici projekta su: dobrovoljno vatrogasno društvo Beravci, Projektant i nadzor, Konzultant, Izvođači radova, stanovnici naselja Beravci, Općine Velika Kopanica
Finacijska procjena	cca 1.500.000,00 kn
Izvori financiranja	Mjera 7, Program ruralnog razvoja 2014.-2020., Proračun Općine Velika Kopanica, Proračun dobrovoljnog vatrogasnog društva Beravci

Šifra implementacije	SC2/M2.2
Program/projekt	Izgradnja semafora ispred OŠ „Ivan Filopović“ na županijskoj cesti u naselju Velika Kopanica
Ključne zadaće/aktivnosti	Rezultat projekta biti će postavljen semafor sa usporivačem brzine na županijskoj cesti ispred osnovne škole. Izrađen je glavni projekt sa troškovnikom za postavljanje semafora na županijsku cestu ispred osnovne škole „Ivan Filopović“ Provodi se postupak javne nabave (za izvođenje radova i nabavu opreme) prije podnošenja zahtjeva za potporu te sa svom traženom dokumentacijom kandidira za dobivanje sredstava za financiranje putem poziva za prijavu projekata iz područja sigurnosti cestovnog prometa pri Ministarstvu unutarnjih poslova.

Predviđeno trajanje	2016.-2019.
Nositelj projekta i projektni partneri/dionici	Nositelj projekta: Županijska uprava za ceste, Općina Velika Kopanica, Dionici projekta su: Projektant i nadzor, Konzultant,Tijela državne uprave i područne (regionalne) samouprave, Izvođači radova, stanovnici Općine Velika Kopanica.
Finacijska procjena	cca 400.000,00 kn
Izvori financiranja	Ministarstvo unutarnji poslova RH., Proračun Općine Velika Kopanica

Šifra implementacije	SC3/M3.2
Program/projekt	Rekonstrukcija zgrade stare škole OŠ“ Ivan Filipović“ u naselju Beravci
Ključne zadaće/aktivnosti	Rezultat projekta biti će rekonstrukcija zgrade stare škole u suradnji sa konzervatorskim odjelom u Slavonskom Brodu i opremanje prostora za prezentiranje kulturne baštine. Po rješenju imovinsko-pravnih odnosa ishodovat će se građevinska dozvola, a zatim izraditi Studija izvodljivosti s analizom troškova i koristi. Provodi se postupak javne nabave (za izvođenje radova i nabavu opreme) prije podnošenja zahtjeva za potporu te sa svom traženom dokumentacijom kandidira za dobivanje sredstava za financiranje putem natječaja za obnovu kulturne baštine. Paralelno će se osigurati odgovarajuća bankarska garancija za isplatu predujma .
Predviđeno trajanje	2016.-2019.
Nositelj projekta i projektni partneri/dionici	Nositelj projekta: Općina Velika Kopanica, Dionici projekta su: Projektant i nadzor, Konzultant,Tijela državne uprave i područne (regionalne) samouprave, Izvođači radova, stanovnici Općine Velika Kopanica.
Finacijska procjena	cca 1.000.000,00 kn
Izvori financiranja	Mjera 7, Program ruralnog razvoja 2014.-2020., Proračun Općine Velika Kopanica

Šifra implementacije	SC 4/M4.1
Program/projekt	Rekonstrukcija nerazvrstane ceste u naselju Velika kopanica
Ključne zadaće/aktivnosti	Rezultat projekta biti će rekonstruirana nerazvrstana cesta u centru naselja Velika Kopanca. Uz rekonstrukciju ceste izgraditi će se biciklistička staza i pješačka staza sa prometnom signalizacijom. Izrađen je glavni projekt sa troškovnikom za rekonstrukciju nerazvrstane ceste Rješeni su imovinsko-pravnih odnosi i ishodovana je građevinska dozvola. Provodi se postupak javne nabave (za izvođenje radova i nabavu opreme) prije podnošenja zahtjeva za potporu te sa svom traženom dokumentacijom kandidira za dobivanje sredstava za financiranje iz Programa ruralnog razvoja Mjera 7, tip operacije 7.2.2. Paralelno će se osigurati odgovarajuća bankarska garancija za isplatu predujma . Nakon odobrenja dodjele javne potpore pristupiti će se realizaciji projekta, koji završava izdavanjem uporabne dozvole od strane nadležnog Upravnog odjela za graditeljstvo i prostorno planiranje Brodsko – posavske županije.
Predviđeno trajanje	2016.-2019.
Nositelj projekta i projektni partneri/dionici	Nositelj projekta: Općina Velika Kopanica, Dionici projekta su: Projektant i nadzor, Konzultant,Tijela državne uprave i područne (regionalne) samouprave, Izvođači radova, stanovnici Općine Velika Kopanica.
Finacijska procjena	cca 2.000.000,00 kn
Izvori financiranja	Mjera 7, Program ruralnog razvoja 2014.-2020., Proračun Općine Velika Kopanica

Šifra implementacije	SC 4/M4.1
Program/projekt	Rekonstrukcija pješačke staze u naselju Beravci - Velika Kopanica - Mala

	Kopanica
Ključne zadaće/aktivnosti	Rezultat projekta biti će rekonstruirana i modernizirana pješačka staza u naselju Beravci-Velika Kopanica-Mala Kopanica sa obje strane ceste. Izrađen je glavni projekt sa troškovnikom za rekonstrukciju pješačke staze. Rješeni su imovinsko-pravnih odnosi. Provodi se postupak javne nabave (za izvođenje radova i nabavu opreme) prije podnošenja zahtjeva za potporu te sa svom traženom dokumentacijom kandidira za dobivanje sredstava za financiranje iz Programa ruralnog razvoja Mjera 7, tip operacije 7.4.1. Paralelno će se osigurati odgovarajuća bankarska garancija za isplatu predujma . Nakon odobrenja dodjele javne potpore pristupiti će se realizaciji projekta.
Predviđeno trajanje	2016.-2019.
Nositelj projekta i projektni partneri/dionici	Nositelj projekta: Općina Velika Kopanica, Dionici projekta su: Projektant i nadzor, Konzultant,Tijela državne uprave i područne (regionalne) samouprave, Izvođači radova, stanovnici Općine Velika Kopanica.
Finacijska procjena	cca 8.000.000,00 kn
Izvori financiranja	Mjera 7, Program ruralnog razvoja 2014.-2020., Proračun Općine Velika Kopanica

Šifra implementacije	SC 4/M4.1
Program/projekt	Izgradnja reciklažnog dvorišta
Ključne zadaće/aktivnosti	Rezultat projekta biti će izgrađeno reciklažno dvorište u naselju Velika Kopanica. Rješeni su imovinsko pravni odnosi i u pripremi je izrada projektne dokumentacije građevnog projekta nakon čega slijedi ishodovanje građevinske dozvole. Po otvaranju natječaja Program održivog razvoja lokalne zajednice otvoriti će se postupak javne nabave i odabrati izvođač radova. Projektna dokumentacija će se raditi u suradnji sa upravnim odjelom za komunalno gospodarstvo i zaštitu okoliša u Brodsko – posavskoj županiji. Nakon odobrenja dodjele javne potpore pristupiti će se realizaciji projekta, koji završava izdavanjem uporabne dozvole od strane nadležnog Upravnog odjela za graditeljstvo i prostorno planiranje Brodsko – posavske županije.
Predviđeno trajanje	2016.-2019.
Nositelj projekta i projektni partneri/dionici	Nositelj projekta: Općina Velika Kopanica, Dionici projekta su: Projektant i nadzor,Tijela državne uprave i područne (regionalne) samouprave, Izvođači radova, stanovnici Općine Velika Kopanica.
Finacijska procjena	cca 1.500.000,00 kn
Izvori financiranja	Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije., Proračun Općine Velika Kopanica

Šifra implementacije	SC 4/M4.1
Program/projekt	Izgradnja nerazvrstane ceste prema reciklažnom dvorištu
Ključne zadaće/aktivnosti	Rezultat projekta biti će rekonstruirana nerazvrstana cesta prema reciklažnom dvorištu u naselju Velika Kopanca. Izrađen je glavni projekt sa troškovnikom za rekonstrukciju nerazvrstane ceste. Rješeni su imovinsko-pravnih odnosi i ishodovana je građevinska dozvola. Provodi se postupak javne nabave (za izvođenje radova i nabavu opreme) prije podnošenja zahtjeva za potporu te sa svom traženom dokumentacijom kandidira za dobivanje sredstava za financiranje putem natječaja Programa održivog razvoja lokalne zajednice. Nakon odobrenja dodjele javne potpore pristupiti će se realizaciji projekta, koji završava izdavanjem uporabne dozvole od strane nadležnog Upravnog odjela za

	graditeljstvo i prostorno planiranje Brodsko – posavske županije.
Predviđeno trajanje	2016.-2019.
Nositelj projekta i projektni partneri/dionici	Nositelj projekta: Općina Velika Kopanica, Dionici projekta su: Projektant i nadzor, Konzultant,Tijela državne uprave i područne (regionalne) samouprave, Izvođači radova, stanovnici Općine Velika Kopanica.
Finacijska procjena	cca 1.500.000,00 kn
Izvori financiranja	Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije., Proračun Općine Velika Kopanica

Šifra implementacije	SC 4/M4.1
Program/projekt	Izgradnja vodovodne mreže u naseljima Divoševci –Mala Kopanica - Kupina
Ključne zadaće/aktivnosti	Rezultat projekta biti će izgrađena vodovodna mreža u naseljima Divoševci –Mala Kopanica – Kupina koja će se spojiti zajedno sa ostalim naseljima. Trenutno se izvode radovi na izgradnji vodovodne mreže u naselju Velika Kopanica i Beravci. Po rješenju imovinsko-pravnih odnosa ishodovat će se građevinska dozvola, a zatim izraditi Studija izvodljivosti s analizom troškova i koristi. Provodi se postupak javne nabave (za izvođenje radova i nabavu opreme) prije podnošenja zahtjeva za potporu te sa svom traženom dokumentacijom kandidira za dobivanje sredstava za financiranje putem natječaja Podmjere 7.2.1 iz PRR 2014.-2020. Projekat će se realizirati u suradnji sa Hrvatske vode d.d., Vodovod d.o.o.
Predviđeno trajanje	2018.-2020.
Nositelj projekta i projektni partneri/dionici	Nositelj projekta: Općina Velika Kopanica, Dionici projekta su: Projektant i nadzor, Konzultant,Tijela državne uprave i područne (regionalne) samouprave, Izvođači radova, stanovnici Općine Velika Kopanica.
Finacijska procjena	cca 8.000.000,00 kn
Izvori financiranja	Mjera 7, Program ruralnog razvoja 2014.-2020., Hrvatske vode d.d., Vodovod d.o.o., Proračun Općine Velika Kopanica

Šifra implementacije	SC4/M4.2
Program/projekt	Izgradnja zgrade mrtvačnice u naselju Divoševci
Ključne zadaće/aktivnosti	Rezultat projekta će biti izgrađena i opremljena zgrada mrtvačnice Izrađen je glavni projekt sa troškovnikom za izgradnju zgrade mrtvačnice. Rješeni su imovinsko-pravnih odnosi i ishodovana je građevinska dozvola. Provodi se postupak javne nabave (za izvođenje radova i nabavu opreme) prije podnošenja zahtjeva za potporu te sa svom traženom dokumentacijom kandidira za dobivanje sredstava za financiranje iz Programa ruralnog razvoja Mjera 7, tip operacije 7.4.1. Paralelno će se osigurati odgovarajuća bankarska garancija za isplatu predujma . Nakon odobrenja dodjele javne potpore pristupiti će se realizaciji projekta, koji završava izdavanjem uporabne dozvole od strane nadležnog Upravnog odjela za graditeljstvo i prostorno planiranje Brodsko – posavske županije.
Predviđeno trajanje	2016.-2019.
Nositelj projekta i projektni partneri/dionici	Nositelj projekta: Općina Velika Kopanica, Dionici projekta su: Projektant i nadzor, Konzultant,Tijela državne uprave i područne (regionalne) samouprave, Izvođači radova, stanovnici Općine Velika Kopanica.
Finacijska procjena	cca 1.500.000,00 kn
Izvori financiranja	Mjera 7, Program ruralnog razvoja 2014.-2020., Proračun Općine Velika Kopanica

3.8 Provedbeni mehanizmi

Strategija razvoja Općine Kopanica sastoji se od razrađene hijerarhije razvojnih ciljeva - od vizije, preko strateških ciljeva, do mjera te projekata/aktivnosti provedbe. I dok konačna uspješnost i vrijednost strategije uvelike ovisi o tome koliko su dobro „pogodeni“ ti osnovni sastavni dijelovi - koliko dobro ciljevi strateški usmjeravaju razvoj na način koji iskorištava snage i prednosti te prevladava i zaobilazi slabosti i prepreke; u kojoj mjeri predlagani projekti doista pridonose ostvarivanju određenih prioriteta i mjera - ona znatno zavisi i od kvalitete provedbe i upravljanja projektima jer i najkvalitetniji prijedlozi projekata mogu doživjeti neuspjeh ako izostane kvalitetna provedba.

Kako bi se Strategija razvoja mogla provoditi, potrebno je odrediti određene mehanizme njezine provedbe. Pri tome se prvenstveno misli na definiranje pokazatelja provedbe koji moraju biti jasni i kvantitativno određeni, te povezani s tijelima/institucijama koje su zadužene za razvoj te koordiniraju, odnosno imaju utjecaj na provedbu mjera i aktivnosti, poštujući, pri tome, načelo transparentnosti. Drugim riječima, potrebno je odrediti odgovornost provedbe, način vrednovanja kroz definirane pokazatelje, kao i tijelo koje prati i izvješće o provedbi. Također, jedan od izrazito važnih mehanizama predstavlja informiranje i uključivanje javnosti/građana u provedbeni proces. Obzirom da se provedba temelji na projektima i programima, iznimno je važno utvrditi kriterije prema kojima će oni biti usvojeni u Strategiji i prioritetni u realizaciji. Uspješna provedba znači učinkovito upravljanje koje treba biti zasnovano na dobro osmišljenom i detaljnem, te realnom i provedivom planu provedbe. Plan treba sadržavati podjelu odgovornosti, strategiju financiranja i finansijske alokacije, vremenski plan te konkretnе aktivnosti, kako za provedbu, tako i za praćenje i vrednovanje provedbe. Da bi proces provedbe bio učinkovit i uspješan, njime se moraju osmislit i osigurati i važni elementi uključujući: provedbene institucije i mehanizme, financiranje i postupke za praćenje i vrednovanje programa i projekata. Strategija će pridonijeti i uspješnjem privlačenju i natjecanju za finansijska sredstva iz raznih potencijalnih izvora za financiranje razvoja i to od nacionalnih programa i institucija RH, onih u EU, zatim mnogih bilateralnih i multilateralnih, vlastitih izvora do privatnih ulagača. Strategijom se dobiva dobro strukturiran razvojni plan Općine koji je podloga za utvrđivanje i određivanje prioritrenih razvojnih projekata te za njihovo primjereni predstavljanje i kandidiranje za financiranje. Strategija razvoja je podložna i promjenama temeljenih na vrednovanju provedbe te njezinom usuglašavanju s nacionalnim i regionalnim prioritetima nakon određenog razdoblja, odnosno kad god to okolnosti nalažu. Revidiran dokument usvaja Općinsko vijeće.

Provedbu Strategije može se podijeliti u dvije osnovne faze. U prvoj fazi, gdje najveću odgovornost ima Općina Velika Kopanica, potrebno je pripremiti sve dionike za provedbu i uvesti praksu partnerstva i zajedničkog donošenja odluka. Potrebno je jačati partnerstva i izgraditi konsenzus iz više razloga. Ciljeve Strategije nije moguće (niti je planirano) ostvariti isključivo gradskim sredstvima, te provedba treba uključiti i sve druge izvore sufinanciranja projekata. Strategija je multisektorske naravi što nameće potrebu ujednačenog i zajedničkog djelovanja velikog broja dionika. Ovu aktivnost treba potaknuti gradska administracija uključujući aktivnosti izgradnje mehanizama suradnje između različitih razina uprave (unutarnja, horizontalna i vertikalna koordinacija), te između uprave i civilnog odnosno privatnog sektora (vanjska koordinacija). Jednako je važno posvetiti se informiranju i promociji Strategije i njenih ciljeva radi senzibilizacije javnosti. Komunikacija sa širom javnosti je od iznimne važnosti.

Uz jačanje partnerstva potrebno je, u prvoj fazi provedbe, izgraditi kapacitete i provesti organizacijske prilagodbe koje će Strategiju učiniti operativnom, što uključuje stalno ospozobljavanje službenika za upravljanje projektnim ciklusom, strane jezike, informacijsko-komunikacijske tehnologije, natječajne procedure i dokumentacije i sl. Organizacijska prilagodba odnosi se na kanale komunikacije i koordinacije koje je potrebno unaprijediti, te s tim u vezi, utemeljiti jedinstvenu bazu projekata (standardiziranje procedura i dokumenata, izvještavanja, pohrana i sl.). U prvoj, „pripremnoj“, fazi provedbe potrebno je i izraditi bazu projekata, sukladno metodologiji i modelu primjenjenom na razini Zupanije, LAG-a i Općine. Ona predstavlja službeni registar svih razvojnih inicijativa i projekata. Obzirom da se pokreću i realiziraju mnoge ideje, inicijative i projekti, i to s različitim razvojnim učincima, različitih prioriteta, sadržaja, dinamike, veličine i dr. Različiti su i predlagatelji tih ideja i projekata, a mnogo je raznovrsnih natječaja za njihovo financiranje. Drugim riječima, svaki projekt za koji se traži, bilo suglasnost, potpora ili sufinanciranje, mora biti uveden u Bazu projekata.

Druga faza provedbe Strategije odnosi se na provedbu projekata i aktivnosti praćenja i vrednovanja. Ovdje odgovornost provedbe, kao i finansijski teret, imaju svi dionici uključeni u proces razvoja što mora biti uključeno programski u proračun Općine (finansijski plan provedbe Strategije) koji se treba izraditi po prihvaćanju strategije od strane nadležnog tijela, Općinskog vijeća, ih vezati uz prateće operativne programe do 2020.

3.9 Institucionalni okvir za provedbu

Općina Velika Kopanica

Ključnu ulogu u provedbi Strategije ima jedinica lokalne samouprave, odnosno njezina upravna tijela. Općinsko vijeće usvaja Strategiju, te nakon usvajanja, redovito, razmatrajući godišnja i druga izvješća, prati njezinu provedbu. Planskim dokumentima koje donosi osigurava njezinu provedbu te poduzima mjere iz svoje nadležnosti usmjerene poboljšanju provedbe. Načelnica usklađuje aktivnosti svih općinskih tijela i drugih dionika provedbe Strategije donošenjem provedbenih akata, predlaganjem mjera njezine provedbe, nadzorom nad provedbom tih mjera, sudjelovanjem u postupku odabira razvojnih projekata te izvješćivanjem Vijeća o provedbi i rezultatima provedbe. U okviru svog djelokruga, upravno tijelo Općine prati provedbu, priprema i provodi razvojne projekte te obavlja i druge poslove od važnosti za provedbu Strategije koji su mu propisima ili aktima povjereni, putem koordinatora provedbe kojeg imenuje načelnica.

Lokalna akcijska grupa (LAG) Slavonska ravnica

LAG Slavonska ravnica koordinator je aktivnosti provedbe projekata te sustava praćenja provedbe Strategije u dijelu provedbe projekata na područjima naselja Općine, a koji se sufinanciraju iz Programa ruralnog razvoja 2014-2020 (ESI fond EPFRR¹¹). LAG je zadužen je za potporu i praćenje projekata koji se realiziraju iz Programa ruralnog razvoja putem svih provedbenih mjera, a posebno putem podmjere 19.2 odnosno realizaciju Lokalne razvojne strategije LAG-a za razdoblje 2014.-2020.

Razvojna agencija Brodsko-posavske županije

Koordinator je projekata za područje Županije, sukladno Članku 4. Pravilnika o upisniku upravnih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, agencija i drugih pravnih osoba osnovanih s ciljem učinkovite koordinacije i poticanja regionalnog razvoja, osim koordiniranja izrade i pripreme Strategije, u procesu provedbe, Županijska razvojna agencija obavlja sljedeće poslove: praćenje provedbe, koordinacija, poticanje zajedničkih razvojnih projekata s drugim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te kroz međuregionalnu i prekograničnu suradnju; sudjelovanje u izradi razvojnih projekata. Uz aktivnosti povezane sa Strategijom, agencija provodi i niz drugih aktivnosti u području promicanja ulaganja i podrške razvoju poduzetništva na području Općine Velika Kopanica.

Javni sektor (javna interesna skupina razvojnih dionika)

Javni sektor, u ovom kontekstu, uključuje institucije i organizacije iz javnog sektora s područja Općine Velika Kopanica i Brodsko-posavske županije. Dionici iz javnog sektora imaju ključnu ulogu u pripremi i provedbi projekata iz područja svojeg djelovanja. Jačanje i uloga javnog sektora ključni su u narednom proračunskom razdoblju 2014.-2020.

Civilno društvo (privatna interesna skupina razvojnih dionika)

Organizacije civilnog društva (OCD) pokazale su se kao značajan sudionik u izradi razvojne strategije zbog iskustva koje imaju u radu unutar okruženja koje se temelji na projektima. OCD imaju posebno značajnu ulogu u područjima zaštite prirodne i kulturne baštine te razvoja ljudskih resursa. OCD ujedno mogu aktivno utjecati na dotok dodatnih sredstava iz nacionalnih i EU fondova za financiranje inicijativa koje ne pokrivaju ostali dionici u regionalnom razvoju. Uloga OCD-a, razvoj participacijskih procesa kao i partnerskih odnosa s javnim i gospodarskim sektorom, jedna su od ključnih razvojnih smjernica za naredno razdoblje.

Privatni sektor (privatna interesna skupina razvojnih dionika)

¹¹ Op.a: EPFRR (Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj)

Privatni, gospodarski, sektor je glavni pokretač gospodarstva, stvaranja blagostanja i radnih mjesta. Svrha Strategije je, između ostalog, stvoriti preduvjete za što kvalitetnije djelovanje privatnog sektora. Ona će se, prije svega, ostvarivati razvojem suradnje i dialoga gospodarskog i javnog sektora (obrazovnog sustava, sustava tržista rada, podršku kroz razne programe edukacije i poticaja, osiguravanje infrastrukture itd.). Iz tog razloga, sudjelovanje dionika iz privatnog sektora u pripremi i provedbi Strategije, od izrazite je važnosti. Na taj način, djelovanje javnog sektora kontinuirano se uskladjuje s potrebama privatnog sektora, naravno, vodeći računa o poštivanju načela održivog razvoja.

3.10 Financiranje

Provedivost Strategije razvoja Općine Velika Kopanica 2016.-2020. primarno se osigurava privlačenjem sredstava potrebnih za provedbu mjera. Financijski plan za realizaciju prioritetnih strateških projekata Općine sadrži prikaz potrebnih sredstava, razrađen po mjerama i izvorima financiranja. Okvirni financijski plan (za prioritetne strateške projekte) treba se izraditi temeljem podataka akcijskog plana i iz proračuna Općine te procjeni mogućnosti privlačenja sredstava iz državnog proračuna i fondova nacionalne razine, odnosno na temelju procjene mogućnosti privlačenja sredstava iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova, te programa EU, ali i drugih izvora financiranja (kao mogućnosti financiranja treba uzeti u obzir i druge domaće i međunarodne izvore te privatni sektor).

Akcijski plan treba obuhvatiti projekciju potreba iz definiranih izvora za svaku godinu realizacije, počevši s 2016.-tom godinom, nakon sukladno dostupnim infomacijama o raspisivanju natječaja iz Operativnih programa i programa kojima se min. realizira Sporazum o partnerstvu Republike Hrvatske i Europske unije 2014.-2020. Osiguranje i pribavljanje financijskih sredstava, kao i upravljanje tim sredstvima i praćenje njihova korištenja, važan su aspekt provedbe Strategije. Obzirom da se radi o planovima do 2020., umjesto ukupnog financijskog okvira, Strategija će, na godišnjoj razini, a kroz proračun, definirati godišnje potrebna (indikativna) financijska sredstva.

Provđba Strategije financirati će se iz sljedećih izvora:

- Proračun Općine Velika Kopanica - planiran za kapitalna ulaganja, poticanje održivog gospodarskog razvoja, projekte u obrazovanju, programe zapošljavanja, unaprjeđenje zdravstvene zaštite, socijalnu infrastrukturu, jačanje civilnog društva, za potrebe u kulturi, zaštitu prirode i gospodarenje otpadom, infrastrukturu (vode, promet), energetsku učinkovitost i upravljanje regionalnim razvojem. Iz proračuna su, u manjem dijelu planirana i sredstva za provedbu ostalih mjera, ali i za sufinanciranje projekata financiranih iz EU fondova i ostalih izvora financiranja.
- Proračun Brodsko-posavske županije - udio županijskog proračuna u provedbi gradske strategije predviđen je za provedbu zajedničkih projekata tj. planiran je za zajedničke projekte od regionalnog značaja.
- Sredstva državnog proračuna tj. proračuna resornih ministarstava pojavljuju se u obliku decentraliziranih sredstava i planirana su u proračunu Općine, ali su procijenjena i temeljem planiranih ili projekata koji su odobreni, ili su već u provedbi, (za gospodarske zone, tehnološku infrastrukturu, obrazovanje i zdravstvo, socijalnu infrastrukturu, kulturu, značajnija sredstva za zaštitu vodenih resursa, nešto manja sredstva za zaštitu prirode i regionalni razvoj).
- Fondovi Europske unije – kao izvor značajnih sredstava za provedbu projekata planirani su i fondovi EU, kako (ESI) - Struktturnih i Investicijskih fondova (EFRR/EFRD, ESF, EPFRR/EAIFRD, EFPR/EMFF) tako i drugih programa iz proračuna EU formiranih na razini Zajednice a koje mogu koristiti različiti sektorski korisnici u Republici Hrvatskoj, odnosno u kojima su prihvatljivi prijavitelji i korisnici iz Hrvatske. Osim EU fondova, planirana su sredstva i iz ostalih međunarodnih izvora (Svjetska banka, EIB, EBRD, UNDP, Zaklade i Fondacije i sl.)
- Od ostalih izvora predviđaju se i privatni (koji uključuju tvrtke, ali i fizičke osobe kao financijere i donatore) te, u vrlo malom obimu, i ostali izvori sredstava (nevladine, lokalne organizacije i sl.).

3.11 Praćenje i vrednovanje

Kako bi se osigurala operativnost i provedba strategije iznimno je važno pratiti i vrednovati njezinu provedbu. To, ujedno, predstavlja osnovu za izradu godišnjih izvješća, a osnovni preduvjet je da su utvrđeni pokazatelji/indikatori ostvarenja pojedinih ciljeva, prioriteta i mjera koji će dodatno biti usklađeni nakon objave nacionalnog strateškog referentnog razvojnog okvira i Županijske razvojne strategije za razdoblje do 2020. Uspostavom sustava praćenja i vrednovanja ove strategije, omogućuje se efikasna i transparentna provedba. Glavni cilj ovakvog sustava je mogućnost provjere postoji li potreba za određenim programom i stvaranje sigurnosti da su dostupni resursi optimalno iskorišteni. Uz to, praćenje i vrednovanje Strategije daje razinu odgovornosti koja potvrđuje do koje mjere su ciljevi određenog programa ostvareni te se stvara novo znanje, odnosno povećava razumijevanje o tome što funkcioniра i kako poboljšati učinke različitih mjera i programa. Opcenito, pratit će se sljedeće skupine pokazatelja:

- stupanj ostvarenja utvrđenih ciljeva prioriteta i mjera,
- ostvarene rezultate i učinke na razvoj,
- učinkovitost i uspješnost u korištenju finansijskih sredstava.

Za učinkovitu provedbu praćenja i vrednovanja te korištenje rezultata vrednovanja potrebno je organizirati primjereno informatički sustav upravljanja i pohrane relevantnih podataka. Pokazatelji predstavljaju osnovicu za vrednovanje koja omogućuje mjerjenje uspješnosti projekata. Takav sustav treba osigurati pravodobne informacije o različitim projektima, njihovim sudionicima i rezultatima. Osnovu sustava činila bi baza podataka koja bi minimalno morala sadržavati:

- Osnovne podatke o svakom projektu (nositelji, vrijeme trajanja, iznos financiranja itd.);
- Dodatne podatke o sadržaju projekta (mjera i prioritet unutar kojih se projekt realizira, sažetak projekta);
- Ključne pokazatelje rezultata svakog projekta.

Za vođenje baze podataka potrebno je imati odgovarajući računalni programski alat koji se temelji na internetskoj tehnologiji što bi omogućilo unos podataka, kao i pregled sadržaja putem Interneta, čime bi cijeli proces dobio na učinkovitosti i transparentnosti (trenutno se takav program nalazi u uporabi od strane LAG-a Slavonska ravnica, za planiranje i praćenje provedbe LRS 2014-2020). Podaci potrebni za vrednovanje prikupljaju se, u pravilu, na projektnoj razini koja omogućuje individualno praćenje svakog projekta. S druge strane, agregirani podaci za sve projekte trebaju pružiti mogućnost praćenja provedbe strateških prioriteta i ciljeva.

Temeljem tih podataka izrađuje se izvješće o provedbi, na godišnjoj razini koje se prezentira Općinskom vijeću i javnosti. Praćenje napretka i vrednovanje utjecaja osigurat će informacije u svrhu javne debate i reprogramiranje, ažuriranje, strateškog dokumenta.

Postoji nekoliko tipologija pokazatelja od kojih je, za socio-ekonomiske projekte najkorisnija ona koja se sastoji od: ulaznih i izlaznih pokazatelja, pokazatelja rezultata i pokazatelja dugoročnih učinaka. Ulazni pokazatelji pružaju informacije o finansijskim, ljudskim, materijalnim, organizacijskim i drugim resursima korištenim za provedbu projekta. Primjeri ulaznih pokazatelja su: ukupan proračun za provedbu projekta, broj organizacija uključenih u provedbu projekta, itd. Izlazni pokazatelji odnose se na izravne rezultate projektnih aktivnosti. Primjeri izlaznih pokazatelja su: kilometri izgrađenih cesta, broj usavršenih polaznika tečaja itd.

Pokazatelji rezultata izravno su povezani s ciljevima projekta. Oni pokazuju izravan učinak na korisnike projekta, a mogu se mjeriti fizičkim ili drugim jedinicama. Rezultati, također, omogućuju utvrđivanje učinkovitosti pojedinih projekata. Npr. ciljevi projekta izgradnje i/ili dogradnje vodoopskrbnog sustava mogu biti, na primjer: a) povećanje kapaciteta sustava, b) povećanje kvalitete sustava (smanjenje redukcije, smanjeni kvarovi, kvalitetnija voda) ili c) povećana teritorijalna pokrivenost sustavom i sl. Svaki od tih ciljeva izravno je povezan s jednim od rezultata projekta: povećanim kapacitetom, povećanom kvalitetom ili povećanom pokrivenošću.

Pokazatelji dugoročnih učinaka ukazuju na posljedice koje će projekti imati u dugom roku. Oni pokazuju posredne utjecaje projekata na veći dio stanovništva i na šire aspekte društvenog i gospodarskog razvoja (povećanje investicija, uvođenje novih usluga, promjene ponašanja pojedinaca ili tvrtki, povećanje zapošljavanja). Dugoročni učinci su povezani sa svrhom projekata, tj. s krajnjom namjenom pokretanja projekata. Svaki od tih učinaka može se kategorizirati prema pojedinim skupinama korisnika projekta koje se u pravilu dijele na: lokalno stanovništvo, lokalno gospodarstvo i lokalne, nevladine i druge, organizacije. Cilj takve podjele je

procijeniti učinke projekata na ključne nositelje razvoja, a to su upravo stanovništvo, poduzetnici, jedinicu lokalne samouprave te lokalne nevladine i druge organizacije.

Kvaliteti ocjenjivanja pridonosi veći broj izvora prikupljanja podataka. Tako se smanjuje rizik gubitka na kvaliteti podataka kao posljedica postojanja jednog izvora podataka. Zbog toga je poželjno, za svaki projekt zasebno, razmotriti sve mogućnosti prikupljanja podataka. Moguće metode prikupljanja podataka uključuju podatke iz zahtjeva za dodjelu sredstava, izvješća o završetku projekta, poštansku/internetsku anketu, osobni intervju, službenu statistiku, fokus-grupe koje okupljaju sve relevantne sudionike projekta itd.

Po završetku i prihvaćanju vrednovanja razvojnih učinaka strategije potrebno je, s glavnim rezultatima, upoznati ključne lokalne i regionalne dionike, a obavezno Županiju i LAG. Lokalni i regionalni dionici mogu biti upoznati s rezultatima vrednovanja neposredno ili posredno, preko medija, ili njihovom kombinacijom. Pri tome je posebno važno rezultate vrednovanja iskazati na razumljiv, i što objektivniji, način.

Tijekom provedbe strategije razvoja nužno je osigurati potpunu informiranost svih dionika te promidžbu rezultata strategije jer je to preduvjet učinkovitosti i optimalnosti. S tim ciljem, dobro je izraditi Komunikacijski plan čiji ciljevi su:

- Informirati širu javnost o ulozi Strategije razvoja Općine Velika Kopanica u ostvarivanju ciljeva ravnomjernog lokalnog razvoja Republike Hrvatske i podizanja konkurentnosti hrvatskih jedinica lokalne samouprave;
- Informirati širu javnost o Strateškim ciljevima, prioritetima i mjerama Strategije razvoja Općine Velika Kopanica 2016.-2020.;
- Informirati dionike i potencijalne korisnike, na lokalnoj razini, o dostupnim mogućnostima financiranja razvojnih projekata;
- Osigurati transparentnost i provedbe;
- Osigurati pozitivno medijsko pokrivanje aktivnosti koje se provode u cilju ostvarenja ciljeva Županijske razvojne strategije kroz aktivan pristup predstavnicima medija.

Strategija razvoja odnosi se na razdoblje do 2020. godine, s realizacijom do 2023. Tijekom razdoblja trajanja strategije, predviđena je minimalno 1 revizija dokumenta i to radi promjena koje u nacionalnim programskim dokumentima može napraviti nacionalna razina, 2018. godine.

Vanjsko vrednovanje pokazatelja provedbe i samog dokumenta (*Ex ante evaluacija*) iznimno je važna i trebala bi biti provedena nakon izrade oba nacrta ažurirane Strategije. Vanjsko vrednovanje jedan je od glavnih alata efikasnog upravljanja¹². Osnovna svrha vanjskog vrednovanja je poboljšanje operativnosti Strategije razvoja Općine Velika Kopanica za razdoblje 2016.-2020., a time i cijelokupnog procesa programiranja. Cilj vanjskog vrednovanja je optimizacija alokacije sredstava te poboljšanje kvalitete razvojnog programiranja. Ono definira procjenu: srednjeročnih i dugoročnih potreba; ciljeva koje treba postići; kvalitetu indikatora i očekivanih rezultata; ciljeva, u smislu utjecaja, u odnosu na osnovu analizu stanja; dodanu vrijednost zajednici, odnosno, usklađenost prioriteta zajednice i sektora s planiranim prioritetima i mjerama, te analizu iskustava iz prethodnog programiranja s preporukama za poboljšanja. Uloga vanjskog procjenitelja je nezavisna procjena i preporuke za izmijene tehničke provedbe ili politika vezanih uz postupak izrade strategije, u smislu poboljšanja i jačanja njezine kvalitete. Ona predstavlja polaznu točku za monitoring (nadzor) i daljnju evaluaciju provedbe razvojne strategije, osiguravanjem jasnih i kvantificiranih ciljeva, te odgovarajućih indikatora koji odražavaju strateške i operativne ciljeve strategije. Vanjsko vrednovanje treba doprinijeti postizanju nužne povezanosti Strategije razvoja, prvenstveno, sa Županijskom razvojnom strategijom do 2020. koja je u izradi, te njezine usklađenosti s drugim, nadređenim, nacionalnim strateškim razvojnim dokumentima, kao i onima na razini Europske unije. Ona mora biti sastavni dio ukupnog procesa lokalnog i regionalnog razvoja utvrđenog nacionalnim strateškim razvojnim okvirom do 2020. kao osnovnim planskim dokumentom središnje razine kojim se utvrđuju ciljevi politike regionalnog i lokalnog razvoja, te, na taj način, i s ciljevima i prioritetima svih drugih strateških dokumenata i programa.

¹² EU Commission's Communication, SEC 2001, 1197/6&7

4 Dodaci

4.1 Izvadak (sažetak) iz Baze projektnih ideja

Naziv i opis projekta	Sektor	Vrijednost ulaganja HRK	Izvor finansiranja	Faza spremnosti	Razdoblje provedbe
Osnivanje tvrtke komunalnog društva	Gospodarstvo	50.000	Općinski proračun	Pripremljena dokumentacija	2016 -2017
Izgradnja rotora na križanju državne i županijske ceste D7 i Ž4218	Prometna infrastruktura	6.000.000	Hrvatske ceste d.d.	U tijeku odabir izvođača radova	2016-2017
Rekonstrukcija i uređenje županijske ceste Ž(4218) u centru naselja Velika Kopanica	Prometna infrastruktura	3.000.000	Općinski proračun Državni proračun	Izrađen projekt i troškovnik	2016-2018
Izgradnja mini sirane	Gospodarstvo i poljoprivreda	300.000	Privatna sredstva, EAFRD	Idejna faza	2017-2018
Edukacija udruga, poljoprivrednika, poduzetnika	Edukacije	50.000	Općinski proračun, EAFRD	Idejna faza	2016-2020
Ulaganje u razvoj kampova na OPG-ima	Turizam	1.000.000	Privatna sredstva, EAFRD	Idejna faza	2017-2019
Izgradnja katehentskog centra u sastavu župnog ureda		3.000.000	Općinski proračun, državni proračun	Izrađen idejni projekt	2017-2020
Izgradnja do 10 mesta za punjenje električnih automobila	Turizam i prometna infrastruktura	500.000	Općinski proračun, državni proračun FZOEU	Idejna Faza	2017 - 2019
Uspostavljanje loklane turističke info točke	Turizam	500.000	Općinski proračun, državni proračun, EAFRD	Idejna faza	2017-2019
Razvoj poljoprivredne infrastrukture	Poljoprivreda, gospodarstvo, turizam	100.000	Općinski proračun, državni proračun, EAFRD, ESF	Idejna faza	2016-2020
Razvoj mreže biciklističkih staza kao specifičnog oblika turističke ponude (cikloturizam)	Turizam	200.000	Općinski proračun, državni proračun, EAFRD	Idejna faza	2016-2018
Rekonstrukcija i modernizacija	Gospodarstvo,	2.500.000	Vlastita	Izrada	2016-2020

Općinske zgrade	kultura i razvoj civilnog društva		sredstva, nacionalna sredstva, EAFRD	projektne dokumentacije u tijeku	
Edukacija i informiranje stanovništva Općine na području zaštite okoliša i energetske učinkovitosti	Edukacije	50.000	Općinski proračun, FZOEU	Idejna faza	2017-2018
Izgradnja poslovne infrastrukture, mreže wi -fi	Gospodarstvo Poslovna infrastruktura	1.000.000	Općinski proračun, državni proračun, EAFRD, MRRFEU, ESF	Idejna faza	2017-2020
Izgradnja i opremanje zgrade mrtvačnice u naselju Mala Kopanica	Komunalna infrastruktura	1.000.000	Općinski proračun, državni proračun, EAFRD	Projektna dokumentacija u izradi	2017-2019
Dovršetak izgradnja učinkovite i ekološke javne rasvjete u cijeloj Općini, ugradnja LED rasvjete	Komunalna infrastruktura	5.000.000	Općinski proračun, Državni proračun FZOEU	Predviđeno Planom razvojnih programa	2016-2020
Rekonstrukcija pješačke staze u naselju Divoševci i Kupina	Društvena infrastruktura	700.000	Općinski proračun, Državni proračun	Idejna faza	2017-2018
Izgradnja plinske mreže u naselju Kupina	Komunalna infrastruktura	2.000.000	Općinski proračun, državni proračun, MRRFEU	Idejna faza	2018-2020
Obnova stare škole u naselju Divoševci	Društvena infrastruktura	500.000	Općinski proračun, državni proračun, FZOEU	Idejna faza	2017-2020
Izgradnja pješačkog mosta u naselju Divoševci	Društvena infrastruktura	100.000	Općinski proračun, Hrvatske vode.	Idejna faza	2017-2020
Asfaltiranje općinskih nerazvrstanih cesta u duljini od 5 km	Prometna infrastruktura	1.500.000	Općinski proračun, državni proračun, EAFRD	Predviđeno Planom razvojnih programa	2016-2020
Uređivanje i održavanje kanalske mreže u naseljima	Prometna infrastruktura	500.000	Općinski proračun, državni proračun,	Predviđeno Planom razvojnih programa	2016-2020

			EAFRD		
Održavanje i uređivanje nerazvrstanih cesta, poljskih putova i kanalske mreže uz poljske puteve	Prometna infrastruktura	2.500.000	Općinski proračun, državni proračun, EAFRD	Predviđeno Planom razvojnih programa	2016-2020
Izgradnja autobusnih ugibališta i nogostupa uz županijsku cestu Ž 4218 u naselju Beravci, Mala Kopanica, Divoševci	Prometna infrastruktura	1.500.000	Općinski proračun, državni proračun, EAFRD	Idejna faza	2016-2020
Projektiranje i izgradnja nerazvrstane ceste NC Šamačka -Gorjanci	Prometna infrastruktura	3.500.000	Vlastita sredstva, županijska sredstva, MREUF	Idejna faza	2016-2020
Izgradnja nove nerazvrtane ceste	Prometna infrastruktura	600.000	Proračun Općine, županijska sredstva, EAFRD, MRRFEU	Izrađen idejni projekt	2016-2020
Projektiranje i izgradnja općinskog trga ispred zgrade Općine	Komunalna infrastruktura	100.000	Općinski proračun	Idejna faza	2016-2018
Nabava kontejnera za zelene otoke i kanti za domaćinstva	Gospodarstvo	500.000	Općinski proračun, FZOEU	Odluka o gospodarenju otpadom	2015-2017
Izgradnja staračkog doma	Gospodarstvo	8.000.000	Privatna sredstva, EAFRD	Idejna faza	2016-2020
Programi pomoći starijim osobama	Socijalna skrb	100.000	Općinski proračun, ESF	Idejna faza	2016-2020
Izgradnja dječjeg vrtića	Društvena infrastruktura	3.000.000	Općinski proračun, državni proračun, EAFRD	Idejni projekt	2018-2020
Izgradnja i modernizacija sportsko-rekreacijskog centra Posavina	Društvena infrastruktura	1.500.000	Općinski proračun, državni proračun, EAFRD	Izgrađen idejni projekt	2017-2019
Izgradnja i opremanje dječjih igrališta u svim naseljima Općine	Društvena infrastruktura	500.000	Općinski proračun, državni proračun, EAFRD	Idejna faza	2016-2018
Izgradnja društvenog doma u naselju Kupina	Gospodarstvo i razvoj civilnog	900.000	Vlastita sredstva, nacionalna	Idejna faza	2018-2020

	društva		sredstva, EAFRD		
Obnova doma DVD Mala Kopanica	Gospodarstvo i razvoj civilnog društva	500.000	Vlastita sredstva, nacionalna sredstva, FZOEU	Idejna faza	2016-2018
Obnova doma DVD Divoševci	Gospodarstvo i razvoj civilnog društva	300.000	Vlastita sredstva, nacionalna sredstva, FZOEU	Idejna faza	2016-2019
Obnova zgrade NK Divoševci	Gospodarstvo i razvoj civilnog društva	300.000	Vlastita sredstva, nacionalna sredstva, FZOEU	Idejna faza	2016-2018
Uređenje i opremanje prostora za rekreaciju oko bare Uzvrtak i Ciglana	Društvena infrastruktura i razvoj civilnog društva	200.000	Vlastita sredstva, nacionalna sredstva, FZOEU	Idejna faza	2017-2019
Uređenje i opremanje groblja, izgradnja ograde i parkirališta na području Općine	Komunalna infrastruktura	2.000.000	Općinski proračun, državni proračun, EAFRD	Idejna faza	2016-2018
Provodenje informativnih radionica o mogućnostima financiranja projekata	Edukacije	50.000	Općinski proračun, EAFRD	Idejna faza	2016-2020
Sanacija nelegalnog odlagališta otpada Garčica	Gospodarstvo, Zaštita okoliša Komunalna infrastruktura	50.000	Općinski proračun, FZOEU	Idejna faza	2017-2018